

Fredag den 27. oktober 2023 (D)

1

11. møde

Fredag den 27. oktober 2023 kl. 10.00

Dagsorden

1) Forhandling om redegørelse nr. R 3:

Forsvarsministerens redegørelse om det nordiske forsvars- og beredskabssamarbejde.

(Anmeldelse 12.10.2023. Redegørelse givet 12.10.2023. Meddelelse om forhandling 12.10.2023).

2) Forhandling om redegørelse nr. R 4:

Ministeren for nordisk samarbejdes redegørelse om det nordiske samarbejde.

(Anmeldelse 12.10.2023. Redegørelse givet 12.10.2023. Meddelelse om forhandling 12.10.2023).

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 13:

Forslag til lov om ændring af retsplejelov for Grønland. (National Enhed for Særlig Kriminalitets kompetence for Grønland m.v.)

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).

(Fremsættelse 04.10.2023).

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 14:

Forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland. (Selvstændig bestemmelse om psykisk vold).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).

(Fremsættelse 04.10.2023).

5) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 21:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks tilslutning på mellemstatsligt grundlag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU)

2023/977 af 10. maj 2023 om udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhavende myndigheder og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2006/960/RIA.

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).

(Fremsættelse 24.10.2023).

I dag er der følgende anmeldelser:

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Lovforslag nr. L 65 (Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Forbud mod utilbørlig behandling af skrifter med væsentlig religiøs betydning for et anerkendt trossamfund)).

Kulturministeren (Jakob Engel-Schmidt):

Lovforslag nr. L 66 (Forslag til lov om ændring af lov om Slots- og Kulturstyrelsens kontrol og tilsyn med covid-19-kompensationsordninger m.v. på Kulturministeriets område. (Udskydelse af solnedgangsklausul)).

Alex Ahrendtsen (DF) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 25 (Forslag til folketingsbeslutning om at pålægge regeringen at arbejde for en frihandelsaftale mellem Færøerne og EU).

Lotte Rod (RV) og Martin Lidegaard (RV):

Forespørgsel nr. F 5 (Hvad er regeringens vision for de almene gymnasier, herunder for formålet med gymnasierne og for udviklingen af fagene?) og

Forespørgsel nr. F 6 (Hvad kan regeringen oplyse om folkeskoleelevers indflydelse på undervisningen, herunder om muligheden for at dyrke faglige interesser og vælge fag, der understøtter dette?).

Titler på de anmeldte sager vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Forhandling om redegørelse nr. R 3:

Forsvarsministerens redegørelse om det nordiske forsvars- og beredskabssamarbejde.

(Anmeldelse 12.10.2023. Redegørelse givet 12.10.2023. Meddelelse om forhandling 12.10.2023).

Kl. 10:00

Kl. 10:01

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Mødet er åbnet.

Godmorgen og velkommen til en 5-6 timers demokratisk drøftelse i Folketingssalen.

Forhandling

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Forhandlingen er åbnet, og den første ordfører er hr. Kasper Roug fra Socialdemokratiet.

Kl. 10:01

(Ordfører)

Kasper Roug (S):

Tak for det, formand. Senere får vi også redegørelsen fra forsvarsministeren, som jeg glæder mig til, men indledningsvis vil jeg selvfølgelig også sige, at jeg er rigtig glad for lige kort at kunne få lov til at tage over fra vores sædvanlige forsvarsordfører, som desværre ikke kunne være her i dag. Den her redegørelse fra forsvarsministeren om det nordiske forsvars- og beredskabssamarbejde er en tilbagevendende begivenhed her i Folketinget, og det er ikke så længe siden, vi sidst har behandlet den. Det var faktisk tilbage i maj, men selv om det altså ikke er længe siden, vi har forhandlet redegørelsen sidst, så gør vi det gerne igen, og der er, må man nok sige, alligevel også sket en hel del på det forsvarspolitiske område.

I Norden har vi altid haft tid til og tradition for at samarbejde, og det nordiske forsvars- og beredskabssamarbejde er endnu et godt eksempel på, at vi har en lang nordisk tradition for det. Når det så er sagt, indgik vi jo her i Folketinget, lige inden vi alle sammen gik på sommerferie, en historisk aftale om et nyt forsvarsforlig, og jeg er både glad for og stolt over, at vi i et så bredt flertal af Folketingets partier tog ansvar og gik med i aftalen. Med det nye forlig blev vi enige om at investere hele 143 mia. kr. i dansk forsvar og sikkerhed de næste 10 år, ligesom vi sikrede, at Danmark senest i 2030 skal leve op til NATO's målsætning om at bruge 2 pct. af bnp på forsvar og sikkerhed. Derudover er det helt centralt i forliget at styrke overvågningen og suverænitets håndhævelsen i Arktis og Nordatlanten. I Socialdemokratiet mener vi, det er vigtigt, at vi hele tiden har fokus på, at Arktis og Nordatlanten forbliver et lavspændingsområde. I den forbindelse skal vi herhjemme i Danmark, selvfølgelig i et tæt samarbejde med både Grønland og Færøerne, bidrage til at værne om deres suverænitet og styrke overvågningen i regionen.

Jeg vil tillade mig kort at berøre det forfærdelige terrorangreb, som Israel blev udsat for den 7. oktober, altså Hamas' angreb, som var noget af et onskabsfuldt og uhyggeligt emne. En terrororganisation skånede ingen, men myrdede desværre mange civile og havde det som et klart mål, at det skulle gå ud over civile. I Socialdemokratiet er vi meget bekymrede over den krig, som også foregår lige nu som en konsekvens af Hamas' terrorangreb på Israel. Vi mener dog, at det er vigtigt helt og holdent at stå fast på Israels ret til at forsvare sig og samtidig på kraftigste vis at fordømme Hamas' skruppelløse adfærd, eksempelvis ved systematisk at bruge den civile befolkning i Gaza som menneskelige skjolde og samtidig også tage den civile befolkning som rene og skære gidsler.

Ruslands brutale invasion af Ukraine har bragt krigen tilbage på europæisk territorium. Det har understreget vigtigheden af, at Danmark står sammen med vores allierede og partnere i NATO og EU, og ikke mindst af, at der i Folketinget fortsat er en bred opbakning til at styrke dansk forsvar og sikkerhed. I Socialdemokratiet mener vi, at det er helt afgørende, at vi opretholder den stærke støtte til Ukraine, da det handler om hele forudsætningen for vores samfund, nemlig demokrati, menneskerettigheder og en international orden.

I Danmark har vi f.eks. bidraget ved at donere hele vores nyindkøbte artilleri og vores F-16-fly til Ukraine, og gennem NORDEFECO-samarbejdet har Danmark sammen med Sverige og Norge for nylig købt artilleriammunition til Ukraine. Vi skal naturligvis fortsætte støtten til Ukraine, for det er både Danmarks og Europas sikkerhed samt de nordiske landes sikkerhed, der er på spil. Som ministeren skriver i sin redegørelse, har situationen gennem Ukraine og Rusland ført til, at Finland for nylig er blevet optaget i NATO, ligesom vi kan se frem til, at Sverige forhåbentlig også snart bliver optaget, og jeg husker tilbage på den dag med stor glæde, da vi alle sammen kunne se Finlands flag blive hejst, så det stod og vejede sammen med alle de andre medlemsstaters flag ude foran NATO's hovedkvarter i Bruxelles. Det er historisk, og hvem havde set det

komme for bare 3 år siden eller endda bare 2 år siden? Havde Putin set det komme? Næppe. I NATO står vi sammen om en af truslerne mod Europa. Som bekendt var Finland og Sverige ud af de fem lande, der er medlemmer af NORDEFECO, de eneste to, som ikke var medlemmer af NATO, da Rusland indledte sin angrebskrig her sidste år.

Endelig glæder jeg mig over at kunne læse, at forsvarsministeren i redegørelsen skriver, at Danmark vil arbejde for at styrke NORDEFECO-samarbejdet yderligere. Efter Finlands optagelse og Sveriges kommende optagelse i NATO står Danmark til næste år at overtage formandskabet for NORDEFECO. For når verden bliver mere og mere urolig og vi mærker til krigens konsekvenser i de nordiske lande, eksempelvis i form af angreb på gasledninger, er det helt afgørende, at vi i alle landene i NORDEFECO-samarbejdet rykker tættere sammen og forpligter os mere over for hinanden. Tak for ordet.

Kl. 10:06

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Selv tak. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Den næste ordfører på talerstolen er hr. Mads Fuglede fra Venstre.

Kl. 10:06

(Ordfører)

Mads Fuglede (V):

Tak for ordet, og tak til ministeren for redegørelsen, som kommer godt omkring forsvars- og beredskabssamarbejdet i Norden. Siden sidste redegørelse ser vi, at det nordiske samarbejde fortsat styrkes efter Ruslands invasion af Ukraine. Finland er blevet optaget i NATO, og Sverige synes hver dag at komme et lille skridt nærmere. Det er meget glædeligt. Og det er glædeligt, at vi på sigt kan samarbejde endnu tættere med vores nordiske kollegaer på det forsvarspolitiske område. Trods stærkere samarbejde mærker vi fortsat krigen i Ukraine, og hvordan Putins aggressioner påvirker sikkerheden hos vores nordiske naboer og i Danmark. Derfor er det godt at se, hvordan vi i Norden fortsætter med at give vores ubetingede støtte til Ukraine, og at vi er det område i hele NATO-samarbejdet, der går allerforrest, når det handler om donationer i form af militære kapaciteter og det meget vigtige politiske signal, der skal sendes, om, at det her ikke er noget, der bliver overstået på den korte bane.

At de nordiske lande kan samarbejde på rigtig mange områder, mener vi i Venstre understreger essensen af det nordiske sammenhold. Det er et sammenhold, der styrkes, når både Sverige og Finland er medlem af NATO. Et samlet Norden i NATO skaber en ny dimension i vores samarbejde og er afgørende for vores sikkerhed i Norden, Arktis og Østersøregionen samt det transatlantiske område. Særlig i Østersøregionen og Baltikum er Danmark og vores nordiske allierede fælles om at bære et betydningsfuldt ansvar for sikkerheden.

I de kommende år overtager Danmark formandskabet for Nordic Defence Cooperation, NORDEFECO, og her skal vi samarbejde videre om den nye vision om et endnu stærkere operativt samarbejde, som det svenske NORDEFECO-formandskab har udarbejdet. Det er et arbejde, vi bakker varmt op om, for i Venstre ser vi det som en klar styrke af vores forsvarssamarbejde, at vi foruden at bidrage til NATO's afskrækkelses- og forsvarsprofil også selv kan gennemføre nordiske operationer.

I forlængelse heraf er vi glade for, at NORDEFECO-samarbejdet nyder stor opbakning, og at vi på tværs af landene er enige om at styrke samarbejdet yderligere. Det ser vi bl.a. med vores bilaterale og trilaterale operative samarbejdsaftaler, og fremover skal disse aftaler håndteres i regi af NORDEFECO. Det er alt sammen med til at styrke sikkerheden i regionen.

Ligeledes er samarbejdet om hjemmeværnet mellem Danmark, Norge og Sverige tæt og udbytterigt. I Danmark har vi overtaget

værtskabet for SKANDIA, og værtskabet skal være med til at fokusere samarbejdet over landegrænsen vedrørende værtsnationsstøtte. Det nordiske hjemmeværnssamarbejde er et afgørende element i vores samlede forsvarsstrategi. Derfor ønsker vi i Venstre et stærkt hjemmeværn, som evner at tiltrække og fastholde frivillige, og derfor bakker vi fuldt ud op om det nordiske samarbejde på dette område, ligesom det er en prioritet i forsvarsforliget, at vi styrker hjemmeværnet.

På beredskabsområdet samarbejder vi også tæt i Norden om at skabe robuste samfund, der kan forebygge og håndtere kriser, bl.a. via Hagasamarbejdet, og som led i samarbejdet med de tre udviklingsmål, krisestyring, klimaforandringer og værtsnationsstøtte, er det glædeligt, at det svenske formandskab arbejder med muligheden for dialog og samarbejde med NORDEFECO. For udveksling af viden og erfaring kommer os alle til gavn, især nu, hvor Danmark er rykket fra at være en frontlinjensation til nu at have fået placeret frontlinjen behageligt længere mod øst.

Netop udviklingen af viden og et tæt samarbejde er med til at give de nordiske lande et unikt sammenhold; det er et sammenhold, som bygger på vores fælles historie og værdigrundlag, men også på vores fælles trusselsbilleder. Døren er derfor åben for et endnu tættere samarbejde om at finde løsninger i forhold til de muligheder, vi står over for, for at styrke vores sikkerhed og beredskab. Sådan sikrer vi bedst Danmark og rigsfællesskabet.

Afslutningsvis vil jeg gerne understrege, at det er helt afgørende for Venstre, at vi i Danmark opbygger et troværdigt forsvar, beredskab og hjemmeværn, så vi kan tage ansvar for vores egen sikkerhed og modstå kriser. Det skal vi bruge vores formandskab i NORDEFECO og værtskab i SKANDIA til, for det er afgørende, at vi har de her stærke samarbejdsrelationer til vores venner i Norden og selvfølgelig også til resten af Vesten. Når man sådan sammenligner de forskellige nye NATO-landes bidrag, er Danmark ikke længere storebror mod nord i NATO, og vi skal også finde vores position her, og vores position er at være dem, der bringer depechen videre fra det samarbejde, der var tidligere, til den nye kreds af lande. Vores styrke ligger i det samarbejde og det sammenhold, der er her. Tak for ordet.

Kl. 10:11

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren fra Venstre. Næste ordfører på talerstolen er hr. Peter Have fra Moderaterne.

Kl. 10:11

(Ordfører)

Peter Have (M):

Tak for ordet, formand, og tak til forsvarsministeren for redegørelsen om det nordiske forsvars- og beredskabssamarbejde. Det nordiske samarbejde er et centralt holdepunkt, særlig efter Ruslands invasion af Ukraine for halvandet år siden. Trusselsbilledet var med til at forandre og tydeliggøre virkeligheden af et godt og velfungerende samarbejde med vores allierede partnere i både NATO, EU og Norden.

Det nordiske forsvars- og beredskabssamarbejde bidrager til en øget regional sikkerhed og stabilitet i Norden. De nordiske lande har en fælles historie og et fælles værdigrundlag, hvilket vi skal værne om. Vores fælles værdigrundlag lægger op til et stærkt forsvars- og beredskabssamarbejde, hvilket er enormt vigtigt, når vi deler det samme trusselsbillede og mange af de samme udfordringer. Dem tror vi nemlig på håndteres bedst i fællesskab. Derfor er det fortsat vigtigt at styrke det nordiske samarbejde, hvilket vi i Moderaterne bakker op om.

Derfor er det også en stor glæde for mig og mit parti, at vores svenske naboer snart bliver, og at Finland er blevet optaget i NATO, for det er en styrkelse af sikkerheden i Norden. Men det er også en styrkelse af den nordiske stemme i NATO. Ruslands aggressive

adfærd præger spændingsniveauet i regionen i højere grad, end vi har været vant til tidligere. Det tydeliggør også vigtigheden af at rykke sammen i bussen, og at vi står sammen om at støtte Ukraine – og det har vi gjort. Det har været en klar prioritet for Sverige, som har formandskabet i NORDEFECO i 2023, at styrke det operative samarbejde og udarbejde en vision med særlig vægt på at drøfte støtten til Ukraine og ikke mindst at skabe et tættere nordisk-baltisk samarbejde.

Når vi diskuterer det nordiske forsvars- og beredskabssamarbejde, må vi ikke glemme den stigende geopolitiske interesse i Arktis. Danmark, Sverige og Norge har en fælles interesse i Arktis og Nordatlanten, hvor kontrollen med Østersøen er en forudsætning for fælles tryghed. Derfor mener Moderaterne fortsat, at vi skal styrke det trilaterale samarbejde og agere sammen i fred såvel som i kriser og konflikt. Det nordiske beredskabssamarbejde skaber fundamentet for vores robuste samfund, der kan håndtere konflikter og kriser nationalt såvel som internationalt.

Når Danmark overtager formandskabet for NORDEFECO i 2024, må vi efter vores mening fastholde fokus på at støtte Ukraine og styrkelse og tilpasning af det nordiske forsvarssamarbejde, efter at Finland og nu snart Sverige også er medlem af NATO. Dette både kræver og giver mulighed for en tættere koordination og dialog i NORDEFECO. Helt grundlæggende bør vi og skal vi samarbejde for en endnu tættere koordination af træning, øvelse og løsninger på vores fælles udfordringer i Norden. Det skal vi naturligvis gøre i fællesskab med vores allierede i NATO og EU.

Det nordiske forsvars- og beredskabssamarbejde vedholder vi. I Moderaterne tillægger vi dette samarbejde stor betydning, og vi tror, at det danske formandskab i NORDEFECO i 2024 vil bidrage til en positiv udvikling i det nordiske samarbejde. Tak for ordet.

Kl. 10:14

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren for Moderaterne. Næste ordfører er fru Anne Valentina Berthelsen fra SF.

Kl. 10:14

(Ordfører)

Anne Valentina Berthelsen (SF):

Tak for det. Godmorgen. Den 4. april i år strøg det finske flag til tops i Bruxelles side om side med de NATO-medlemslande, der længe har været Finlands allierede i ånden, men som nu også er blevet det i praksis. En ny musketer tog sin ed over for de eksisterende medlemslande, og vi tog den over for finnerne. At det svenske flag ikke ved samme lejlighed blev hejst, gjorde dog dagen lidt mere afdæmpet. Jeg er sikker på, at det snart vil ske, og vi har jo allerede her i Folketingssalen enstemmigt givet opbakning til, at vores naboer i Sverige hurtigst muligt skal med i samme fællesskab. Når det sker, vil det nordiske forsvarssamarbejde være mere integreret end i selv Kalmarmunionens tid. Og det har vi brug for, også i lyset af krigen i Ukraine og situationen i Israel og Palæstina.

De nordiske lande er i forvejen vant til at samarbejde i NORDEFECO, men den institutionelle integration skal bruges til at sikre mere nordisk sikkerhed. Norden bør stå sammen i NATO såvel som i det europæiske forsvarssamarbejde. Vores fælles vision kommer til at stå stærkere ligesom vores fælles interesser – det være sig især beskyttelse af Arktis og Østersøen. Og det kommer til at blive styrket. Derfor er det også vigtigt, at vi fortsat er til stede sammen i Baltikum, hvor de nordiske lande viser solidaritet med vores naboer, og at vi er til stede i Arktis og bidrager til en genoprettelse af lavspænding, samtidig med at vi tager vores grønlandske og færøske kollegaer med ind i det beslutningsrum, som de er så afhængige af. Det har Danmark, hele rigsfællesskabet og resten af Norden et særligt ansvar for.

Vi skal udnytte, at vi i den kommende tid kommer til at stå styrket i NATO sammen – endnu mere styrket, end vi gjorde før. Med indmeldelsen af Sverige og Finland vil vi på sigt få helt andre økonomiske og forhandlingsmæssige kræfter til f.eks. at sikre et konstruktivt NATO-syn på aktiviteter i Arktis og sikre oprettelse af stærkere kommando i de baltiske, arktiske og nordatlantiske egne, eksempelvis under ledelse af enten Finland eller Sverige.

Det kommer også til at kræve massive investeringer i især vores maritime kapaciteter og i vores overvågningskapaciteter både i Østersøen og i Arktis, men vi skal være saglige og grundige i vores udarbejdelse af de analyser, som skal afdække, hvad opgaven er, hvordan den bedst kan løses, og hvilke investeringer vi derfor gør klogt i at foretage. Her taler jeg ikke om business as usual – beklager, formand – i form af kapacitetsanalyser af, hvad end den til enhver tid siddende forsvarschef synes lige er højest på hans ønskeseddel, efterfulgt af en check til underskrivelse. Nej, jeg taler om grundig afdækning af, hvad opgaven er, hvordan vi bedst løser den i Østersøen og Arktis, samt hvad vi kan regne med at vores allierede og tætte naboer vil spille ind med i det samarbejde.

Noget andet, vi har et fælles ansvar for, er, hvordan vi i fremtiden håndterer de kriser, som klimaforandringerne vil medvirke til. Vores beredskabssamarbejde står over for en helt ny og dystre epoke med meget voldsomme udfordringer, og det fik vi forleden en forsmag på herhjemme, hvilket i fremtiden desværre vil blive meget mere almindeligt. Den værste stormflod i mere end 100 år ramte i efterårsferien det meste af landet. Jeg bor selv på Lolland, hvor de små, lokale samfund er blevet så mærket, at det kommer til at sætte sit præg på området i mange år fremover. Det kommer til at kræve noget ekstra af vores beredskab, og jeg tror, at det i efterårsferien var tydeligt for enhver, at det passende kan være en af de første ting, som vi sætter os sammen i forsvarsforligskredsen og drøfter hvordan vi kan styrke. Samtidig giver situationens alvor også så meget desto mere anledning til at intensivere og videreudvikle det nordiske beredskabssamarbejde.

Vi har også en opgave med at forholde os til hybridkrig som new normal. Beskyttelse af kritisk infrastruktur og cybersikkerhed bør være en af Nordens allerhøjeste prioriteter, også i lyset af den senere tids hændelser nær gasinfrastruktur og anden infrastruktur i vores farvande. Der vil jeg gerne rette en tak til forsvarsministeren for fremsættelsen af NIS2, særdirektivet, som jo skal implementeres i Danmark, og som vil give mulighed for, at vi kan blive enige om, hvad kritisk infrastruktur egentlig er. Derfra kommer vi til at skulle sætte krav om målsætninger til virksomhederne, men også intensivere vores nordiske samarbejde om beskyttelse af kritisk infrastruktur og cybersikkerhed. Jeg synes, at Forsvarsministeriet skal sætte sig for bordenden, for jeg fornemmer, at der er tvivl, både i de danske virksomheder og hos myndighederne, men sådan set også i vores nabolande, om, hvem der har bolden.

Vi kommer også til at skulle finde ud af en måde at samarbejde om efterretningsindsamling og udveksling af information på en stærkere måde, end vi har gjort tidligere, mellem de nordiske lande. Det er ikke nødvendigvis nemt, men jeg mener, at det er en opgave, vi bliver nødt til at tage på os, også hvis vi bedre skal kunne beskytte vores infrastruktur. Samtidig kommer der til at være en langsigtet opgave med at sikre forsyningsikkerheden i de nordiske regioner. Det kan både være angående ammunition, men det kan også være på andre områder, hvor vi jo i Danmark har mulighed for at stille os stærkt i den maritime industri. Vi skal udnytte alle muligheder for projekter og vidensdeling, som vi har adgang til igennem EU, men også funding.

Jeg håber, at regeringen vil anspore til et ekstremt meget stærkere nordisk forsvars- og beredskabssamarbejde i den tid, der kommer. Tak for ordet.

Kl. 10:20

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren, og tak for beklagelsen for business as usual. Ordføreren glemte new normal, som blev nævnt senere i talen. (*Anne Valentina Berthelsen* (SF): Nå ja, beklager). Når man nu taler om nordisk samarbejde, kunne man jo godt bruge lidt tid på at finde de gode danske ord, som findes.

Næste ordfører på talerstolen er fru Lise Bech fra Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 10:21

(Ordfører)

Lise Bech (DD):

Tak, formand. Tak til forsvarsministeren for redegørelsen. Det er jo ikke så længe siden, vi sidst stod her med en lignende redegørelse om det nordiske forsvars- og beredskabssamarbejde. Der er stadig krig i Europa, og som nævnt i redegørelsen ændrede Ruslands invasion af Ukraine prioriteterne i det nordiske samarbejde, ligesom den finske og svenske NATO-ansøgning var en direkte konsekvens. Finland er nu officielt medlem af NATO, og præsident Erdogan har underskrevet den svenske NATO-tiltrædelsesprotokol og afleveret ratificeringsdokumenterne til det tyrkiske parlament. Det er glædeligt med Finlands og Sveriges medlemskab af NATO, så vi nu får skabt et samlet Norden og dermed får mulighed for at udvikle det nordiske forsvars- og sikkerhedspolitiske samarbejde, ikke mindst på de områder, som i vid udstrækning er de nordiske landes eget ansvar, som Arktis og Nordatlanten.

Som det nævnes i ministerens redegørelse, vil det danske formandskab af NORDEFKO i 2024 særlig have fokus på udviklingen af sikkerhedssituationen i Arktis og Nordatlanten. Vi står jo i en situation, hvor vi må og skal vide, hvad der sker i vores kongerige. Det er en forpligtelse, som vi har. Vi skal kunne håndhæve vores suverænitæt i hele kongeriget, og det kræver, at vi ved, hvad der foregår. Konkret betyder det, at vi skal styrke vores tilstedeværelse og overvågning i hele kongerigets interesseområde, dvs. Østersøen, Nordatlanten og Arktis. Det gælder inden for alle domæner: i luften, på vandet og under havoverfladen. Det er en stor og vigtig opgave, og derfor bør vi også samarbejde mere med vores nordiske kolleger om den kæmpestore opgave, som overvågning af de enorme geografiske områder er.

I Danmarksdemokraterne er vi stolte af vores meget dygtige og kompetente danske forsvarsindustri, der er fordelt i hele landet. Dansk forsvarsindustri er kilde til teknologisk innovation, vækst og arbejdspladser i hele landet, lige fra Terma i Østjylland, dronevirksomheden Sky-Watch i Støvring, Rebild Kommune, hvor jeg selv bor, til radarproducenten Weibel på Sjælland. De bidrager alle sammen med vækst inden for højteknologiske og vidensstunge arbejdspladser. En stærk dansk forsvarsindustri er afgørende for vores forsyningsikkerhed. Når vi kigger på den nye geopolitiske virkelighed, er det vigtigere end nogen sinde, at vi styrker vores nationale forsyningsikkerhed. Men Danmark er jo ikke så stort, så derfor kan vi ikke alting selv, og derfor giver det også god mening, hvis vi samarbejder mere med hinanden i Norden, også på det forsvarsindustrielle område. Vi bør kigge mere ind i at trække på hinandens kapaciteter, enten via fællesindkøb eller ved at pulje og dele kapaciteter i Norden.

Redegørelsens afsnit om det nordiske beredskabssamarbejde og hjemmeværnssamarbejde er meget positiv læsning om den løbende kontakt mellem de nordiske beredskabsmyndigheder med udveksling af viden og erfaring på baggrund af øvelser og konkrete hændelser. Der er tale om brandforebyggelse, krisestyring, beredskab og udvikling. De frivillige medlemmer i de nordiske landes hjemmeværn er i disse usikre tider vigtige for vores samfund, da de med kort

varsel kan møde i forbindelse med særlige hændelser, ulykker, større katastrofer osv.

Til sidst har jeg bare lige et spørgsmål, som jeg også stillede, sidste gang vi havde redegørelsen her i Folketinget, nemlig om ministeren vil redegøre for regeringens planer i forhold til at styrke samarbejdet med de øvrige nordiske lande om overvågningen af Arktis og Nordatlanten. Med det vil jeg gerne sige tak for ordet.

Kl. 10:25

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Carsten Bach, Liberal Alliance.

Kl. 10:25

(Ordfører)

Carsten Bach (LA):

Tak for det, formand. Den vestlige liberale demokratiske samfundsorden er under pres og i et stærkt modsætningsforhold til den autoritative styreform, som har et solidt fodfæste i bl.a. vores meget, meget store nabo mod øst. Putins aggressive fremfærd ude i Europa har bragt landene omkring Østersøen tættere sammen i den militære afskrækkelse af Rusland.

Samling af de nordiske lande i NATO giver et nyt og meget tydeligt tyngdepunkt omkring forsvar i det nordiske samarbejde. Danmark har lige været vært for NATO PA's årlige møde – med stor succes, vil jeg faktisk sige. Og der er ingen tvivl om, at Finlands nye status som fuldgældigt medlem hyldes i hele kredsen af medlemslande i NATO. Nu mangler vi så bare at få svenskerne med om bord, og lad os ikke håbe, at der er åbnet nye muligheder for krav til Sverige til gengæld for en ratificering af svensk NATO-medlemskab ude omkring i genstridige landes parlamenter.

Der er et stort forestående arbejde med integration af Finland og Sverige i NATO, og det er selvfølgelig positivt nu her efter snart et årtis tilløb endelig at se nogle konkrete resultater af samarbejdet om et fælles nordisk uniformssystem. Men helt ærligt vil jeg faktisk sige, at i LA har vi altså noget højere ambitioner, når det kommer til nordisk forsvarssamarbejde. Målsætningen må helt klart være det tættest mulige operative samarbejde i alle domæner i NATO-regi. I Liberal Alliance ser vi derfor også meget positivt på den udvikling af det nordiske forsvarssamarbejde, der er sket det seneste års tid.

Særlig begejstret er jeg for luftforsvarssamarbejdet, der blev indgået tilbage i foråret, hvor de nordiske landes flyvevåbenchefer indgik en samarbejdsaftale. De nordiske lande råder tilsammen over noget, der minder om 250 kampfly, hvilket mig bekendt faktisk kan sammenlignes med det franske flyvevåben. Men nu er det jo ikke antallet af fly, kampfly, der gør det alene. Det er mere udnyttelsen i fællesskab, altså hvordan de kan indsættes mere effektivt sammen, så de ikke flyver rundt ude i Østersøen og flytter sig for hinanden, men samarbejder. Det har jeg set den danske chef for Flyvevåbnet, Jan Dam, citeret for, og det synes jeg er kloge ord. Jeg har desuden noteret mig, at Jan Dam mener, at flyvevåbnene gerne arbejder så tæt sammen i Norden, af de udefra bliver opfattet som én styrke, og det er jeg helt enig med ham i. Det samarbejde bør også politisk have meget, meget stor opmærksomhed og kopieres til andre værn og til andre domæner, og måske særlig det maritime i Østersøen.

Kunne der måske så også være et behov for øget grænseoverskridende nordisk teknologisamarbejde, når det kommer til overvågning i Østersøen, hvor vi flere steder på det seneste jo har set skader på infrastruktur som gasrørledninger og telekabler m.v. på baggrund af såkaldte ydre påvirkninger? Det mener jeg godt der kunne være brug for. Det er mit indtryk, at det eksisterende nordiske beredskabs-samarbejde er ret solidt, men det kan selvfølgelig altid udvides, og måske bør der være et særligt politisk fokus på at udbygge den fællesnordiske indsats i tredjelande, altså i forbindelse med f.eks. kriser og naturkatastrofer uden for Norden. Inden for beredskabsområdet

har man også i nordisk sammenhæng godt gang i samarbejde med den private sektor – det er noget, som vi i Liberal Alliance også er meget, meget optaget af. For heller ikke når det kommer til det civile samfunds kriserobusthed, kan vi udelukkende forlade os på det offentlige.

Et fælles nordisk fodslag på både det materielle og det operationelle vil jo måske helt oplagt fremadrettet bedre kunne sikre Danmark en central position i et styrket i EU-samarbejde på forsvarsområdet, end hvis Danmark stod helt alene. Flere fælles nordiske initiativer vil kunne øge effektiviteten af det danske forsvar på et tidspunkt, hvor en øget effektivitet er en meget stor del af svaret på de udfordringer, dansk forsvar står over for. For selv om vi jo nu her i Danmark tilføjer 143 mia. kr. til forsvaret over de kommende 10 år, kommer flere penge ikke alene til at løse vores udfordringer. Vi skal også øge effektiviteten af vores indsats, og derfor er vi nødt til at tænke nyt og anderledes, og vi er nødt til at udnytte de ressourcer og de samarbejds muligheder, vi nu engang har til rådighed, fuldt ud.

Kl. 10:31

Det er – vil jeg sige på egne vegne og også på andre ordføreres vegne, tænker jeg – en meget spændende og udfordrende tid, vi er forsvarsordførere i, for os her i Danmark. Men jeg er faktisk misundelig på vores forsvarsordførerkollegaer i Finland og Sverige over det meget, meget store arbejde, de nu står over for, med politisk og militær integration i NATO. Jeg glæder mig over i redegørelsen at læse om et meget fasttømret samarbejde mellem de nationale hjemmeværn. For selv om opgaveløsningen for hjemmeværnet jo selvfølgelig selvsagt er herhjemme, kan det være godt at indhente gode erfaringer i de andre nordiske lande.

Særlig forholdet til at øge motivationen i befolkningen for frivilligt at tage aktiv del i nationens sikkerhed og tryghed er vigtigt. Vi har i Danmark et meget stort behov for, mener jeg, at skærpe opmærksomheden omkring frivillighed, også når det kommer til forsvaret. For man kan ikke bare læne sig tilbage og tænke, at det er derfor, vi betaler vores skat, og nu har politikerne også afsat 143 nye milliarder skatte kroner. Penge gør det ikke alene. Det kræver også en indsats, og i Liberal Alliance ønsker vi i høj grad at fremme frivilligheden.

Helt med vilje har jeg ikke nævnt Ukraine, men det er jo en selvfølge og givet, at støtten til Ukraine fortsætter ufortrødent og endda måske netop kan sikres gennem en fortsættelse af et øget nordisk forsvarssamarbejde.

Liberal Alliance tager regeringens redegørelse til efterretning, og til allersidst vil jeg nævne noget, som jeg også gjorde tilbage i maj måned, da vi drøftede det nordiske forsvarssamarbejde sidst, for længere siden er det jo faktisk ikke. Min pointe var dengang og min pointe nu er, at med en samling af alle nordiske lande i NATO kunne vi måske godt undvære den her redegørelsesdebat. Og det håber jeg kan indgå i den igangværende drøftelse i Folketingets Præsidium vedrørende formen af de mange redegørelsesdebatter her i Folketingssalen. Tak for ordet.

Kl. 10:34

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Selv tak. Der er en kort bemærkning fra fru Anne Valentina Berthelsen fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 10:34

Anne Valentina Berthelsen (SF):

Tak til ordføreren for en udmærket tale. Jeg ved jo, at Liberal Alliances ordfører er meget optaget af NATO's styrkemål og af, hvordan vi lever op til dem. Det er egentlig en interesse, som jeg deler, men jeg mener også, at vi bliver nødt til at finde ud af, hvordan de her styrkemål egentlig skal fortolkes, for de er jo ikke særlig konkrete.

Kunne man forestille sig, set med ordføreren for Liberal Alliances øjne, at man tog ved lære af nogle af vores nordiske naboer, både

hvad angår, hvordan de forhandler NATO's styrkemål, og hvordan de fortolker dem? For vi står jo over for at skulle finde ud af nogle ting, både på luftforsvarsområdet, som ordføreren selv peger på, i forhold til hvilke konkrete investeringer vi skal gøre der, men også i forhold til sådan noget som ASW-kapaciteter, som er meget vigtige for at holde styr på, hvad der sker i vores farvande.

Kl. 10:35

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 10:35

Carsten Bach (LA):

Tak for spørgsmålet. Det er fuldstændig korrekt, at vi i Liberal Alliance – formentlig på samme niveau som hos SF, som jeg hører det – går utrolig meget op i NATO's styrkemål og bruger det som den altafgørende rettesnor, for ikke at bruge et engelsk udtryk, for, hvordan vores forsvar skal sammensættes.

I min optik ligger der foran os nu et meget stort koordinationsarbejde med de øvrige nordiske lande i forhold til den helt nye NATO-situation, vi har i Østersøområdet, og jeg forestiller mig også, at NATO's kommende styrkemål kommer til at afspejle det arbejde. Vi skal selvfølgelig lære af og drage erfaringer fra de øvrige nordiske lande fuldt ud og måske endda også samarbejde med de øvrige nordiske lande om fortolkningen af NATO's styrkemål til de nordiske lande.

Kl. 10:36

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 10:36

Anne Valentina Berthelsen (SF):

Det synes jeg er en god idé. Vi kunne måske forestille os en koordination af, hvordan vi forhandler og hvilke mål vi sætter os, altså med Sverige, Finland, Norge og andre, som også har del i ansvaret i Østersøen og Baltikum.

Ordføreren refererer til den her altafgørende rettesnor. Er ordføreren enig i, at den altafgørende rettesnor selvfølgelig ikke skal være en rettesnor, som primært er formuleret af én person, en forsvarschef, og fortolket af én person, nemlig samme forsvarschef?

Kl. 10:36

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 10:36

Carsten Bach (LA):

Det er jeg fuldstændig enig i. NATO's styrkemål er jo i udstrakt grad også en politisk proces og bør i langt højere grad, end det tidligere har været tilfældet i Danmark, også være en politisk proces i Danmark. Og det er jo helt oplagt nu, hvor vi går ind i et tættere NATO-relateret samarbejde med de øvrige nordiske lande, at der bliver en meget stor koordinationsindsats, hvad jeg også gav udtryk for i min tale, og det skal der jo bl.a. være for at øge effektiviteten af det danske forsvar, men også af de andre nordiske landes forsvar.

Kl. 10:37

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Dermed tak til ordføreren for Liberal Alliance. Næste ordførertale er fra fru Trine Pertou Mach fra Enhedslisten.

Kl. 10:37

(Ordfører)

Trine Pertou Mach (EL):

Tak. I Enhedslisten er vi varme tilhængere af nordisk samarbejde på stort set alle fronter. I Norden er det jo sådan, hvad flere andre ordførere også har været inde på, at vores samfundssystemer, demokratiopfattelser, værdier og kulturer langt hen ad vejen, og også vores sprog, ligger meget tæt op ad hinanden. Derfor er vi helt på linje med forsvarsministeren, som i redegørelsen fremhæver, at vi i Norden har et unikt samarbejde, som bygger på en lang fælles historie. Vi er en gruppe små og mellemstore lande, der har meget tilfælles og kan have stor gavn af samarbejdet. I de her år er det endnu mere tydeligt, at vi også med vores fælles geografiske placering, og det gælder både i den snævre og brede sikkerhedspolitiske forståelse, står med udfordringer, som kun løses ved et stærkere og mere intensivt internationalt samarbejde på beredskabs-, forsvars- og sikkerhedsområderne.

Redegørelsen fra ministeren er gennemsyret af meldinger om intensiveret nordisk samarbejde på både forsvars- og beredskabsområdet. Det er en rigtig positiv og god udvikling. Det var en sørgelig anledning, nemlig Ruslands brutale angrebskrig i Ukraine, der fik Finland og Sverige til at søge ind i NATO. Nu er NATO jo en sammenslutning, som vi vel kan sige at Enhedslisten aldrig har været hundrede procent begejstrede for, selv om vi godt lige nu ved, at der ikke er et realistisk alternativ. Og når nu NATO er det eneste eksisterende realistiske bud på et forsvarssamarbejde, der, som det ser ud lige nu, kan give Danmark en vis sikkerhed i en krisepræget og omskiftelig verden, så er det glædeligt, at de nordiske lande nu ser ud til at kunne stå sammen i NATO og være med til at påvirke den fælles dagsorden dér. Det giver nogle muligheder, hvis man vælger at bruge dem politisk.

I NATO kan de fem nordiske lande i rigtig mange sager fremover tale med én stemme. Vi har i Norden en lang tradition for at arbejde for fred og afspænding og for en verden baseret på folkeretten, FN og andre internationale aftalesystemer. De nordiske lande har intet atomarsenal, og i NATO-samarbejdet kan vi arbejde for en atomar nedrustning. De nordiske lande er engageret i arbejdet for Arktis som lavspændingsområde, og derfor har de nordiske lande på mange måder i høj grad noget at komme med fælles, hvis man vil det, i NATO-regi. Når det gælder anskaffelse af nyt forsvarsmateriel, er der, som flere andre også har været inde på, også perspektiver i det nordiske samarbejde.

Da vi her i Danmark for nogle år siden skulle investere i nye kampfly, blev det svenske Gripenfly på et tidligt tidspunkt valgt fra til fordel for det amerikanske F-35. Det var vi, som de fleste af jer sikkert husker, voldsomt imod indkøbene af i Enhedslisten, men alt andet lige havde vi hellere set, at Danmark dengang havde købt et svensk fly frem for et amerikansk, ikke mindst fordi vi med det industrisamarbejde, der jo følger med i F-35-handelen, risikerer, at fly med danske komponenter eksporteres til konfliktområder, som Danmark ikke bør eksportere våben til. Der har vi trods alt mere tillid til svensk våbeneksportkontrol end til den amerikanske. Jeg er helt på det rene med, at redegørelsen, som vi diskuterer i dag, ikke på nogen måde indeholder et løfte om, at vi i fremtiden køber alle våben i de nordiske lande frem for i USA eller Israel eller andre steder, men et øget nordisk samarbejde, også på materielområdet, er et skridt i den rigtige retning.

Også når det gælder beredskabet, er det nordiske opprioriteret, kan vi læse. Det er både klogt og godt og desværre jo også nødvendigt i de kommende år, ja, årtier, med udsigterne til de menneskeskabte klimaforandringer og konsekvenserne deraf, som for alvor ruller ind over Nordeuropa. Vi har brug for alt det samarbejde, vi kan komme i nærheden af for at bekæmpe skovbrande, stigende vandstande osv. Også internationalt med fælles koordinerede indsats-

ser til kriseramte lande og regioner rundtomkring i verden med Pakistan som et trist eksempel er noget af det, som man kan fra nordisk side.

Lad os fastholde og styrke Hagasamarbejdet, lad os fokusere på beredskab i bredest mulige forstand, også i forhold til cybersikkerhed, klima, kontrol med vores kritiske infrastruktur osv., og, som fru Lise Bech også var inde på, at styrke den nødvendige øgede overvågning af de maritime områder. Det er også oplagt at gøre meget mere intensivt i nordisk regi.

I det nordiske samarbejde har vi en historisk styrke i civil krisehåndtering, og vi har en stærk historie i at bidrage til verdensfreden ved at initiere fredsforhandlinger rundtomkring i krigs- og krisesituationer, ikke mindst fordi vi som små lande historisk set ikke har kunnet påklustes en stormagtsintention. Derfor vil jeg her til slut runde af med et par opfordringer, mere præcist tre af slagsen.

Lad os for det første i det nordiske samarbejde styrke og intensivere arbejdet med at passe godt på Arktis. Det gælder både sikkerhedsmæssigt i forhold til lavspænding, og det gælder klimaudfordringer og miljøudfordringer og beskyttelse af oprindelige folk og at sørge for, at de er med ved bordet, når vi har de her diskussioner om, hvad der foregår, også i nordisk regi.

Lad os for det andet styrke den nordiske fællesindsats i FN's fredsbevarende arbejde rundtomkring i verden. Det er der stærkt brug for, ikke mindst Danmark mangler i dette regi, og lad os bruge det nordiske forsvars- og beredskabssamarbejde til også at styrke den nordiske position i det globale arbejde for det.

Sidst, men ikke mindst, vil jeg sige, at jeg godt ved, at der her i salen er langt flere, der er svorne tilhængere af militær oprustning end af omrustning, men i Enhedslisten tror vi ikke på, at oprustning og våbenkapløb er en klog vej frem i en destabiliseret verden. I den nordiske venstrefløjsggruppe blev der i foråret vedtaget en udtalelse om Norden som atomvåbenfri zone, og med et snarligt samlet Norden i NATO-regi er den dagsorden ikke mindre relevant, og med de geopolitiske spændinger, vi ser, heller ikke mindre aktuel. Lad os styrke arbejdet for, at vi som et samlet Norden i NATO kan få bedre kontrol med atomvåben og undgå, at NATO's udvikling af atomparaplyen bliver en styrket del af den oprustning, der er i gang. Tak for ordet. Vi slutter helhjertet op om det samarbejde, vi har i nordisk regi, og tak for redegørelsen.

Kl. 10:43

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Der er en kort bemærkning fra fru Anne Valentina Berthelsen fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 10:44

Anne Valentina Berthelsen (SF):

Tak for ordet. Tak til Enhedslistens ordfører for talen. Jeg synes, at der var rigtig mange gode takter i den. Hvis jeg skal komme med en enkelt bemærkning, er jeg nu i dag meget glad for, at vi ikke valgte de svenske fly, i og med at de ukrainske piloter ikke kan flyve dem og vi ville have haft rigtig svært ved at donere den hjælp, som vi lige har doneret til dem. Men lad det ligge.

Jeg er interesseret i Enhedslistens holdning til det nordiske forsvarssamarbejde, for jeg ved jo, at I er meget optaget af et nordisk forsvarssamarbejde. Jeg vil spørge Enhedslistens ordfører, om hun er enig i SF's ønske om at oprette en nordisk forsvarskommando i regi af NATO, når nu vi har fået Sverige og Finland ind i vores forsvarssamarbejde dér.

Kl. 10:44

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 10:44

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det, og tak for spørgsmålet. Vi har jo også et tæt samarbejde i den nordiske venstre-grønne gruppe i Nordisk Råd omkring, hvordan det nordiske forsvars- og beredskabssamarbejde skal se ud, og hvordan vi grundlæggende skal tænke sikkerhed fælles i Norden. En nordisk forsvarskommando kunne sagtens være en del af det perspektiv. Det er ikke noget, jeg har beskæftiget mig indgående med indtil nu, men den diskussion og dialog kunne det være utroligt interessant at tage både her, men også sammen med partierne i den nordiske venstre-grønne gruppe.

Kl. 10:45

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 10:45

Anne Valentina Berthelsen (SF):

Det er jo også min tanke. Når man ser på situationen i Norden med de udfordringer, vi har langs den østlige flanke lige nu, skal jeg så forstå det sådan, at Enhedslisten sådan set mener, at det nordiske forsvarssamarbejde, som man har visualiseret tidligere, nu godt kan opnås inden for NATO, også varigt, i og med at vi har fået Sverige og Finland til på sigt at blive medlemmer og vi derfor er samlet?

Kl. 10:45

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 10:45

Trine Pertou Mach (EL):

Ordføreren skal forstå det sådan, som jeg forsøgte at sige i min tale, at så længe NATO er *det* forsvarssamarbejde, som det er realistisk at være en del af, så ser vi det som en styrke – og det kan være styrke – hvis vi bruger det politisk rigtigt, at de nordiske lande nu er samlet i NATO, altså hvis de nordiske lande vælger at bruge det på en klog måde. Det er fuldstændig indiskutabelt, at det med Østersøen og sikkerheden i Østersøen er noget, der foregår i nordisk regi og ikke i dansk regi.

Kl. 10:46

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Dermed tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Christian Friis Bach fra Radikale Venstre.

Kl. 10:46

(Ordfører)

Christian Friis Bach (RV):

Tak for det, og tak til ministeren for en god redegørelse. Som andre har påpeget, er det jo ikke længe siden, vi sidst diskuterede det nordiske forsvars- og beredskabssamarbejde, og desværre ser verden og Europa stadig lige så dystert ud.

Det er Ukraine og ukrainernes sikkerhed og sejr, der skal være en førsteprioritet for det nordiske, europæiske og det vestlige forsvarssamarbejde. Og her vil jeg gerne rose ministeren og regeringen for at holde fast og holde ved og for gårsdagens udmelding om den nu 13. militære hjælpepakke. Danmark går foran. Norden går foran. Det samler os, og det skal samle os endnu mere.

Selv om situationen i Ukraine stadig er svær, er der jo positive fremskridt i det nordiske samarbejde. Vi har ikke et forsvarsforbehold i Danmark, Finland er med i NATO, Sverige er det forhåbentlig meget snart, og det må og skal styrke det nordiske forsvarssamarbejde og styrke broen mellem Norden, NATO og EU's forsvars- og sikkerhedssamarbejde. Vi bakker fuldt op om den nye vision, der er

beskrevet. Det operative samarbejde skal styrkes, vi skal gennemføre fælles nordiske operationer, og vi skal træne mere sammen.

Det er også godt at se et tættere samarbejde om indkøb og materiel. For os er det vigtigt med forsyningssikkerhed, fokus på nye teknologier og industrisamarbejde. Vi vil arbejde på at bruge flere penge på forskning i forsvar og sikkerhed, også grønne løsninger – verdens første grønne flåde – og her har vi jo et rigtig stærkt fundament hos danske virksomheder, og det skal vi udnytte i det nordiske samarbejde.

Vi skal også investere i cybersikkerhed sammen, og vi skal have langt mere fokus på samfundssikkerhed. Derfor er det godt at se, at beredskabssamarbejdet nu styrkes yderligere. Vi har lige set angrebet på Nord Stream-gasledningen og skaderne på internetkabler ved Finland. Det viser, at det er nødvendigt med et tættere samarbejde om at monitorere kritisk infrastruktur og et fælles beredskab, når det går galt.

Ved den sidste redegørelsesdebat påpegede jeg det manglende fokus på en fælles nordisk international indsats, og derfor vil jeg gerne fremhæve og rose, at redegørelsen beskriver, hvordan vi i Norden arbejder sammen om at stille kapacitet til rådighed i forbindelse med katastrofer ude i verden, fra Pakistan og Tyrkiet til Ukraine. Her kan og skal den kapacitet, vi nu også opbygger inden for alt fra brande til nukleare ulykker og kemiske ulykker, bruges.

Men jeg vil også denne gang opfordre til, at vi også styrker det nordiske samarbejde om at understøtte FN's fredsbevarende indsats. Her har de nordiske lande en helt særlig historie, en rolle og en forpligtigelse, og det ville jeg gerne have set nævnt i redegørelsen og prioriteret i det nordiske forsvars- og beredskabssamarbejde.

Det er godt at se, at det danske formandskab i 2024 vil have fokus på udviklingen i Nordatlanten og Arktis. Det er i toppen af vores fremtidige prioriteter, når det gælder forsvar og sikkerhed, ikke kun på grund af vores evne til at kontrollere og i sidste ende forsvare det arktiske område, men også for at kunne løse opgaver i forhold til en bredere vifte af områder ikke mindst igen inden for beredskab, kritisk infrastruktur og miljøbeskyttelse.

Det nordiske samarbejde betyder jo også, at vi i Danmark og Norge kan fokusere mere på Arktis og vil støtte svenskerne og finnerne i Østersøen. Vi skal bruge vores ressourcer klogest muligt. Vi skal samarbejde bedre om at løse opgaverne i fællesskab. Men her skal vi så også huske at prioritere hele rigsfællesskabet. Vores grønlandske og færøske venner er afgørende, især selvfølgelig i forhold til den del, der vedrører Arktis, og derfor vil jeg gerne som en enkelt kritisk bemærkning påpege, at Grønland og Færøerne helt mangler i redegørelsen. Det er vigtigt, at vi inddrager rigsfællesskabet i det nordiske og i det nordiske forsvars- og beredskabssamarbejde.

Jeg vil gerne her lidt til sidst nævne energisikkerhed. Enerkipolitik er sikkerhedspolitik. Det glimrer også ved sit fravær. Uafhængighed af russisk gas og olie er alfa og omega for Ukraine og for vores nordiske og europæiske sikkerhed, og det skal vi samarbejde om i langt højere grad, og der supplerer vi hinanden rigtig godt i det nordiske.

Så til allersidst vil jeg sige, at jeg som verdensmålsordfører har taget en beslutning om, at jeg her fra talerstolen, hver eneste gang jeg står her, vil fremhæve, hvordan de forslag, vi drøfter, påvirker FN's verdensmål. Og i min beskedne analyse har jeg noteret, at det her kan styrke verdensmål 16 om fred og retfærdighed, det kan styrke partnerskaber beskrevet i verdensmål 17, og vi kan ikke mindst gennem den afledte forskning også styrke verdensmål 7 om bæredygtig energi og verdensmål 13 om klimaindsatsen, og det glæder jeg mig over.

Så jeg ser frem til yderligere drøftelser, også i forhandlingerne om udmøntning af vores forsvarsforlig. Tak for ordet.

Kl. 10:51

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren. Næste ordfører på talerstolen er hr. Alex Ahrendtsen, Dansk Folkeparti.

Kl. 10:51

(Ordfører)

Alex Ahrendtsen (DF):

Tak, formand. Tak til forsvarsministeren for en glimrende redegørelse. Dansk Folkeparti vil her fra talerstolen foreslå, at vi opretter en reel forsvarspolitisk union i Norden, men derom senere. Først har jeg nogle indledende kommentarer.

Vores fred og stabilitet er i fare. Rusland bekrieger Ukraine. Despotiske islamiske kræfter gør fælles front mod Israel. Kampduelige unge udenlandske mænd marcherer i vore gader i hele Europa for at vise støtte til Hamas. Samtidig kigger USA mod Asien, fordi Kina udfordrer den globale magtbalance. Det globale sikkerhedspolitiske landskab er derfor i voldsom forandring, og det er vores ansvar som folkevalgte at reagere på dette skift.

For vi skal selvfølgelig opfylde vores forpligtelser som alliancepartner i NATO. Vi skal opfylde vores styrkemål og være ligeværdige partnere. Vi skal kunne værne om vores suverænitæt i hele vores kongerige, herunder i Nordatlanten og Arktis, på Grønland og Færøerne, og derfor skal vi også have værnepligt for grønlændere og færinger; selvfølgelig skal vi det, så de også bidrager. Og så skal vi huske på, at når vi endelig skal i gang med at udmønte det historiske forsvarsforlig, skal vi opbygge vores forsvar, så det bedst muligt kan beskytte hele Danmark og vores kongerige.

Med Finlands indtræden i NATO og Sveriges kommende får vi nu i forsvarssammenhæng mulighed for at skabe et samlet Norden. Det åbner muligheder for et endnu tættere samarbejde. Det gælder ikke mindst på de områder, som ligger i vores baghave. Det er Arktis, det er Nordatlanten, og det er Østersøen.

Redegørelsen er selvfølgelig i sagens natur bagudskuende. Den udstikker ikke mål eller visioner for fremtiden, og det er heller ikke dens opgave. Det skal være vores, det skal være politikernes, og derfor vil jeg også dvæle lidt ved fremtiden. Vi har nemlig en enestående historisk chance for at forene Norden militært, og jeg tror, tiden er kommet til nye mål og til dristige beslutninger.

Jeg tror, at nordiske regeringer og deres ting bør træffe en principbeslutning om at etablere en egentlig nordisk militærunion: med andre ord et fælles flyvevåben, en fælles flåde, en fælles hær, et fælles cyberforsvar, et fælles forsvar under ledelse af en nordisk generalstab, der hvert år i deres midte udpeger en øverstbefalende for hele Norden. Ved krigsudbrud vil denne leder være øverstbefalende for samtlige nordiske værn.

Et sådan beslutning ville på sigt skabe en regional militær stormagt. Når indkøbene af femtegenerationsflyene F-35 er afsluttet i Danmark, Norge og Finland, vil et sådant flyvevåben sammen med det svenske flyvevåbens fjerdegenerationskampfly Gripen udgøre en formidabel slagstyrke, der vil afholde Putin og hans slyngler fra at angribe os. En nordisk militærunion vil gøre os i stand til at skabe en flåde, der dominerer havene omkring Arktis, Atlanterhavet, Nordøen, Kattegat, Østersøen og Den Botniske Bugt. Med norske og svenske ubåde, danske, norske og svenske patruljebåde og fregatter kan vi holde russerne fuldstændigt i skak.

Danmark er allerede i gang med at genskabe fordums stolte tradition for fremragende krigsskibe. Under ledelse af Danmark kan vi levere fremtidens flådefartøjer til gavn for hele Norden. Det vil samtidig kunne underbygge og støtte de militære industrier i Norden og på sigt skabe et militært industrielt kompleks, uden hvilket man får svært ved at forsvare sig. Vi kan på sigt ikke udelukkende hvile på leverancer fra USA og vore NATO-allierede i syd. Vi bliver nødt til selv at kunne.

Denne nordiske militærunion skal selvfølgelig fortsat være en del af NATO. Målet må være at styrke NATO, så etableringen af denne militære union bør selvfølgelig ske i tæt samarbejde med NATO og under skyldig hensyntagen til NATO-målene.

Afslutningsvis skal der fra Dansk Folkeparti lyde en opfordring til, at vi styrker Danmarks forsvar bredt, så det opnår den folkelige forankring, forsvaret tidligere havde. Vi ønsker at styrke forsvaret, reserven, hjemmeværnet og Beredskabsstyrelsen. Vi i vores, min generation har i mange år troet, at freden er letkøbt. I dag ved vi, at freden er dyrekøbt, men vi ved også, at freden er dyrebar. Den er så dyrebar, at vi ikke har råd til ikke at opruste.

Jeg ser frem til den videre drøftelse både i offentligheden og særlig i forligskredsen med mine kære og estimerede kolleger for Danmark. Tak for ordet.

Kl. 10:57

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren. Næste ordfører på talerstolen er hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige.

Kl. 10:57

(Ordfører)

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det, formand. Ofte, når man er det sidste parti, er det sådan, at det, man forbereder, kan man smide ud i skraldespanden på vejen ind ad døren. For det bliver jo sagt mere eller mindre, og man kan være enig afhængigt af fløjene i Folketinget. Lige på det her område inden for forsvaret, bliver jeg bare nødt til at sige, at vi jo bredt er enige om tingene. Så jeg vil prøve at ekstrapolere lidt ud fra det.

Jeg synes jo først og fremmest, at forsvarsministeren igen, selv om vi næsten lige har haft en redegørelse, er kommet med en rigtig fin redegørelse, som man jo dybest set kunne sætte sig ned og læse og så egentlig være godt up to date med, hvordan det går i det nordiske forsvar og beredskab.

Jeg vil dog sige, at der er mange, der har taget forskud på glæderne, i forhold til at svenskerne lige om lidt er en del af NATO. Vi er nok enten lidt mere nordjyske eller mere forsigtige og siger: Lad os nu se, hvad tyrkerne finder på i parlamentet, når de skal ratificere det. Vi vil gerne lige se det færdigt først. Vi håber jo alle sammen og forventer alle sammen, at de bliver en del af NATO – og godt for det, for det går vi jo meget ind for i Nye Borgerlige at de bliver. Men tiltroen til, at de bliver klappet ind i sædet, har vi ikke på samme måde, og det er nok, fordi jeg er født i Nordjylland, at jeg godt lige vil have skudt grisen, inden jeg begynder at spise den.

Når det så er sagt, fordrer det jo også, at hvis vi går ud fra, at svenskerne bliver en del af NATO, kan man så begynde at tage diskussionen om, om den redegørelse, som vi har i dag, og som handler om forsvar og beredskab på det nordiske område, måske egentlig fremadrettet skal ændres. I Nye Borgerlige har vi altid været store tilhængere af, at vores forsvar ligger 1) hos os selv og 2) ved NATO. Vi har også tidligere kritiseret, at vi lovpriste det nordiske, i forhold til at vi nok ikke havde tiltroen til, at det i sidste ende ville være inden for Nordens lande, at vi havde slagkraften til at forsvare os selv, hvis det virkelig brændte på. Det er nok NATO, vi skal sætte vores lid til dér. Det tror vi også på bliver multipliceret i fremtiden, sådan at det fremadrettet nok bliver meget NATO.

Til gengæld tror jeg ikke, at vi skal undervurdere mulighederne for eventuelt at gøre det her lidt bredere og måske få de baltiske lande med ind i nogle situationer, hvor det kan diskuteres. For vi snakker jo f.eks. om at sørge for at kunne skaffe forsvarsmateriel og have vores industri til samlet set at være en stærk bidrager til tingene, og der kan vi jo tage de baltiske lande med ind. De har jo ret mange ting tilfælles med os, geografisk om ikke andet, i forhold til de ting, vi nu engang bliver sat til af NATO at forsvare.

Der er andre ordførere, der har været heroppe og har husket at løfte pegefingern, i forhold til at især Arktis bliver et vigtigt område fremadrettet. Det tror jeg er meget relevant, især set i lyset af at jo mere isen smelter i Nordøstpasset, jo større bliver sandsynligheden for, at det er den vej, vi skal sørge for at sikre vores forsvar.

Når det så er sagt, vil jeg lige løfte fingeren og sige, at selv om vi i dag lovpriser det nordiske forsvarssamarbejde, skal vi huske på, at forsvaret i hvert fald for Nye Borgerlige starter ved os selv. Vi er jo glade for, at der er blevet lavet et forlig, hvor vi bruger 143 mia. kr. – vi har fået øjnene op for, at vi måske har sovet lidt i timen i nogle år, og det tror jeg alle politikere har. Forsvaret skal til enhver tid sikres, først og fremmest så danskerne kan forsvare Danmark. Når vi så er i stand til at gøre det, kan vi jo håbe på, at Norden har været i stand til at forsvare sig selv lige så længe, så NATO kan forsvare os mod en fælles ydre fjende, såfremt det nogen sinde bliver aktuelt.

Jeg vil gerne takke ministeren for, at det er nemt at være forsvarsordfører, og at det faktisk også er nemt at være ordfører i forhold til den her redegørelse. Det er dybest set, fordi vi i Nye Borgerlige har udpræget tillid til ministeren. Han har styr på sin butik. Det forventer vi han har, så længe han bliver ved med at være forsvarsminister, og det er forhåbentlig længe endnu.

Når vi så har sagt det, håber vi også, at I forstår, at skulle vi nu komme til den næste redegørelse – og det bliver så forhåbentlig om et års tid – kunne det være, at vi sammen måske lige skulle have en tanke om, om det her, hvis og såfremt svenskerne er en del af forsvarsdelen, skal gentænkes i måske et helt nyt format. Det er ikke for at nedgøre det, som det nordiske beredskabs- og forsvarssamarbejde byder ind med, men måske, fordi vi bliver nødt til at acceptere – som vi alle sammen har fået øjnene op for igennem de sidste par år – at vi lever i en ny normal. Vi lever i en ny normal, og en ny normal kræver måske nye handlemuligheder og nye samarbejder, hvor vi samarbejder på tværs. Tak for ordet.

Kl. 11:02

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren for ordet og ordene. Og så er det forsvarsministeren.

Kl. 11:02

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen):

Tak for de mange bemærkninger, som er kommet fra alle partierne i den her debat, omkring det nordiske forsvars- og beredskabssamarbejde. Det viser jo på mange måder, at det nordiske forsvars- og beredskabssamarbejde er mere aktuelt end nogen sinde, og at emnet stadig er mere relevant end nogen sinde i dansk sikkerhedspolitik for danskerne som nation, men også for et samlet Norden. Det er en logisk udvikling med henblik på den situation, vi befinder os i. Som flere ordførere har nævnt, var 2022 jo året, hvor der igen blev krig i Europa og Ruslands brutale invasion af Ukraine desværre også har forandret sikkerhedssituationen i Europa. Det har sendt chokbølger igennem hele Europa, og det giver desværre også genlyd i store dele af verden.

Derfor er det også vigtigt, at vi udbygger vores fællesskab og rykker endnu tættere sammen, både i NATO, som det jo sker nu, men for den sags skyld også i Norden. Den afgørende beslutning for Sverige og Finland om at ønske at træde ind i NATO's fællesskab er således både kærkommen, men jo også, som mange ordførere har sagt her i dag, enormt historisk. Finlands NATO-medlemskab er på plads, og forhåbentlig bliver Sverige i løbet af meget kort tid også accepteret som fuldgældigt medlem af NATO. Det er med til at styrke forudsætningerne for et stærkere og dermed også endnu tættere nordisk forsvarssamarbejde.

Medlemskaberne betyder også, at nordiske lande for første gang samles i alliancen, og de hindringer, der tidligere var mellem os i Norden, bliver nu fjernet en gang for alle. Det er på alle måder

historisk og også vigtigt for det nordiske fællesskab og for NATO som helhed, men jo for den sags skyld også for den del af alliancen, som vi lever i. Vi lever jo i den nordlige del af NATO's alliance, og det giver os nogle nye muligheder, for for mig er det ret unikt, at vi har et så stærkt venskab og samarbejde vi nordiske lande imellem. Vi har stor tillid til hinanden. Det oplevede jeg bl.a. for nylig i Bruxelles, hvor min finske kollega spurgte mig om de danske erfaringer med Nord Stream 1 og 2 – desværre afledt af de hændelser, der har været i farvandet mellem Finland og Estland. Med mine nordiske kollegaer oplever jeg i det hele taget et helt særligt tæt og tillidsfuldt samarbejde, som jo også er præget af og har karakter af, at vi uformelt mødes. Og jeg tror, det skyldes, at vi deler historie, kultur og værdier. Uden de fællesskaber ville vi ikke uden videre kunne have vores tætte nordiske samarbejde.

Jeg ser også meget frem til, at Danmark næste år overtager formandskabet for det nordiske forsvarssamarbejde, NORDEFKO. Det kommer på et meget interessant og relevant tidspunkt, og det tror jeg også kan være med til at udbygge samarbejdet yderligere. Det vil jeg også komme med nogle bemærkninger om til sidst, for der var jo også et par spørgsmål i den forbindelse.

Vi må så også konstatere, når vi kigger ud i verden, at USA i stigende grad kigger andre steder hen end mod Europa. Vi skal være meget trykke ved og taknemlige for, at USA stadig væk engagerer sig i Europas sikkerhed, for gjorde USA ikke det, så havde Europa et meget stort problem. Vi er desværre ikke i stand til alene at tage hånd om vores sikkerhed; det viser situationen i og omkring Ukraine jo i tydelig grad. Men når det er sagt, kommer vi også til at se, at USA i højere grad vender blikket væk fra Europa mod Stillehavsområdet og andre dele af verden, og med en verdenssituation som den nuværende, hvor det er afgørende, at vi alle tager del i vores opgaver og også bruger vores evner der, hvor vi kan, viser det jo også nødvendigheden af, at man kan engagere sig sammen. Derfor er jeg også i en tæt dialog med mine kolleger fra Finland, Island, Sverige og Norge, og sammen har vi nordiske lande i år sat endnu mere tryk på samarbejdet. Vi skal kunne arbejde endnu tættere sammen både politisk, operativt og på øvrige niveauer, som flere ordførere faktisk også har været inde på. Vi vil arbejde for at kunne gennemføre operationer sammen til lands, til vands og i luften.

Et godt eksempel på samarbejdet vedrører det, der hedder militær mobilitet. Vi styrker vores muligheder for at kunne krydse grænser med militært materiel og personel på tværs af Norden for derved at kunne samarbejde bedre og mere effektivt kunne komme frem. Vi styrker også samarbejdet om militære øvelser, og vi er blevet enige om, at operationsplanlægningen ligeledes skal foregå i rammen af NORDEFKO. Det er vores hensigt, at vi både skal fortælle om vores planer og udveksle informationer om, hvad der sker i de områder, vi hver især bevogter, fordi vi i fællesskab kommer længst. Derfor er det også vigtigt, at vi bibeholder vores fælles støtte til Ukraine både politisk, økonomisk og med militært materiel. Det har jeg også haft lejlighed til at drøfte med mine kolleger til det seneste NATO-topmøde i Bruxelles, hvor jeg præsenterede endnu en fælles nordisk donation af artilleriammunition til Ukraine. For det er naturligvis et konstant presserende emne i denne tid, at vi hjælper Ukraine mod den meget, meget rå og brutale russiske overmagt, som de har været udsat for.

Kl. 11:07

I Norden er vi enige om, at vi skal støtte Ukraines kamp, og det kræver også nye tiltag på dansk jord. Derfor samarbejder vi også med de øvrige nordiske lande om, at vi skal øge ammunitionsproduktionen på tværs af regionen. I Danmark betyder det, at vi nu går i gang med at facilitetere en ammunitionsproduktion baseret på private virksomheder. For der er desværre mangel på ammunition i hele Europa, og som følge heraf skal vi kunne producere til både at støtte ukrainernes behov, men ikke mindst til vores eget behov, både

på den korte og den længere bane. For når vi ser på den udvikling, vi er i, er det helt tydeligt, tror jeg, at kriser og mangel på ressourcer og andre potentielle udfordringer i stigende grad kommer til at ramme os, og det gør også, at samarbejdet mellem landene bliver vigtigere. Det er elementært, at vi her i Danmark og i Norden sætter gang i ammunitionsproduktionen, særlig i en verden, der er blevet mere usikker.

Lad mig så runde af med at sige, at jeg synes, vores stærke samarbejde er essentielt. Flere har været inde på vigtigheden af, at man i Norden bliver ved med at udvikle samarbejdet, og der er også ordførere, der har spurgt, om det på den måde overhovedet giver mening nu at have den her debat, når Norden nu også forsvars- og sikkerhedspolitisk har forandret karakter. Det skal jeg ikke blande mig i, men jeg synes bare, at hvis man ser på, hvor meget der er sket siden maj måned, som flere ordførere har nævnt, så er der jo faktisk sket ret mange ting, siden vi for kort tid siden havde den seneste redegørelsesdebat. Og noget af det, som jeg synes er værd at understrege, er, at vi næste år kommer til, som jeg også nævnte, at overtage NORDEFKO-formandskabet. Lise Bech spurgte i den forbindelse til, hvad regeringen tænker om det styrkede samarbejde om Arktis, og der synes jeg, det er vigtigt at nævne det, der står i redegørelsen, og jeg læser op, hvad der står under »Samarbejdet i 2024«:

»Det danske formandskab vil hertil have fokus på udviklingen i sikkerhedssituationen i Nordatlanten, Arktis og Norden samt på fortsat støtte til Ukraine.«

Det, som det betyder, er, at et af møderne i NORDEFKO-kredsen tænker jeg eventuelt kunne afholdes i en anden del af rigsfællesskabet end her i København. Det kunne være oplagt at afholde mødet f.eks. på Færøerne med deltagelse af Grønland og de andre lande, der er medlemmer af NORDEFKO, for på den måde også at have en mere dybdegående diskussion omkring Arktis og Nordatlanten og de udfordringer, som der måtte være der.

Christian Friis Bach nævnte også, at han savner, at man har nævnt Grønland og Færøerne i redegørelsen. Til det kan man sige, at på side 6 er de dog nævnt i det, der står omkring et uformelt møde om beredskabsfaglige emner, hvor man nævner Færøerne, Åland og Grønland. Men når det så er sagt, understreger det vel blot vigtigheden af, at rigsfællesskabet også skal søge en mere, om man så må sige, kraftig indflydelse på de drøftelser, der er. Og der er det også, synes jeg, vigtigt at understrege, at det skal være med respekt for inddragelse af Grønland og Færøerne – det er også derfor, jeg nævner NORDEFKO-samarbejdet – og at man udbreder det til, at det ikke kun er møder, der skal finde sted her i København, men at de også godt kan finde sted i andre dele af rigsfællesskabet.

Ellers vil jeg sige tak for den brede opbakning, der er givet til redegørelsen, og ikke mindst også for de mange politiske initiativer, vi har taget sammen. Mange af de ting, vi står over for, har jo en til en sammenhæng med det forsvarsforlig, vi indgik før sommerferien, og der er for mig ikke nogen tvivl om, at der er meget store potentielle muligheder på mange dele af forsvarsområdet i forhold til yderligere nordisk samarbejde, både med hensyn til materiel og øvelser, men jo for den sags skyld også med hensyn til indkøb og samarbejde om donationer til Ukraine. Heldigvis har vi allerede nu lavet en lang række samarbejder, både med Sverige og også med Norge, omkring donationer til Ukraine, men det er noget, der uden problemer sagtens kan udbygges og måske også i højere grad bør udbygges for at få en større sammenhængskraft i det, der bliver doneret til Ukraine.

Kl. 11:12

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Der er lige en kort bemærkning fra hr. Christian Friis Bach, Radikale Venstre.

Kl. 11:12

Kl. 11:15

Christian Friis Bach (RV):

Tak for det. Grønland og Færøerne var nævnt den ene gang – men ikke, når det gælder det danske formandskab og prioriteterne omkring Nordatlanten og Arktis. Der kunne man godt have understreget, at det skulle ske i et tæt samarbejde.

Men det, jeg vil spørge om derudover, er sådan set det med det internationale samarbejde, som jeg også nævnte, og der har de nordiske lande jo tidligere haft en stolt tradition for også at arbejde sammen om opbakning til FN's fredsbevarende indsats i verden. Er det noget, som man også vil rejse under det danske formandskab?

Kl. 11:12

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ministeren.

Kl. 11:12

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen):

Altså, det, der kommer til at være i fokus under det danske formandskab, er det, som er nævnt her i redegørelsen på side 6 eller 7. Fokus vil være på de spørgsmål, som handler om Nordatlanten, Arktis og Norden, plus det, som jo også kan tænkes ind i den del, som Christian Friis Bach nævner, hvor der står, at vi skal »fastholde en tæt og åben dialog om forsvar og sikkerhed med vores partnere og allierede, herunder USA«.

Når jeg nævner det her, er det jo, fordi jeg da er åben over for at diskutere, om vi også i forhold til nogle af de fremadrettede initiativer kan lave flere ting i samarbejde. Noget af det, der ligger ligefor, er jo f.eks. samarbejdet inden for NATO i forhold til at hjælpe vores baltiske venner. Der vil det være oplagt, at man får et større samarbejde, f.eks. omkring rotation af styrker til Letland, hvor Danmark har påtaget sig en forpligtelse, og at lave det også i samarbejde med andre nordiske lande.

Kl. 11:14

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ønskes der et opfølgende spørgsmål?

Kl. 11:14

Christian Friis Bach (RV):

Ja tak. Det, jeg tænkte på, var, at man jo som sagt tidligere havde et nordisk samarbejde omkring FN's fredsbevarende arbejde, og SHIRBRIG var jo selvfølgelig kulminationen på det. Men spørgsmålet var, om man kunne se for sig, at det også var et emne, der blev taget op, altså en specialisering og dermed en opbakning til det fredsbevarende arbejde i FN og ikke mindst i Afrika, som jo også er en prioritet i vores forsvarsdialog.

Kl. 11:14

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ministeren.

Kl. 11:14

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen):

Umiddelbart er det ikke det, der ligger først for i forhold til det formandskab, som vi nu arbejder for at præsentere politikken i. For at være helt ærlig synes jeg, at der er andre og mere presserende opgaver på den korte bane. Det betyder ikke, at der ikke kan komme ting, der skal diskuteres i den forbindelse. Men der er ting, som jeg vil lægge større vægt på under det danske formandskab end det her spørgsmål.

Kl. 11:15

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Så er det fru Trine Pertou Mach fra Enhedslisten.

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det. Jeg ville i virkeligheden stille det samme spørgsmål som hr. Christian Friis Bach, men jeg tror, jeg vil stille det på en lidt anden måde. Ministeren siger, der er noget mere presserende. Altså, nu er der jo krig, konflikt og kriser globalt, og det er korrekt, at der lige nu er krig på europæisk grund, og at derfor er der en særlig grund til, at det er det, vi fokuserer på; det er helt naturligt. Det er jo også anledningen til, at vi alle har talt meget ind i den kontekst, når vi taler om det nordiske samarbejde.

Det, som hr. Christian Friis Bach spørger ind til, er jo, hvordan Danmark gennem det nordiske og med formandskabet kan bidrage til den globale sikkerhed og stabilitet og bidrage til de globale indsatser for fredsbevarelse. Det, jeg i virkeligheden er lidt undrende over for, er, hvordan det ikke kan være presserende, når vi kigger ud i verden lige nu med alle de geopolitiske forskydninger, der er, og de spændinger, der er. Der er diskussionen mellem det globale nord versus det globale syd med alle de fejl og mangler, den beskrivelse af verden har.

Men hvordan kan det være mindre presserende at forholde sig til den globale stabilitet, når vi ved, at krig, krise og konflikt har tendens til at springe fra en region i verden til en anden?

Kl. 11:16

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ministeren.

Kl. 11:16

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen):

Jeg prøver heller ikke at sige, at det ikke er presserende, for jeg anerkender fuldt ud behovet for at diskutere udviklingen i sikkerhedssituationen i den sydlige del af Afrika eller for den sags skyld Afrika generelt. Når jeg nu vælger at svare på den måde, jeg gør, er det jo, fordi der kommer til at være to NORDEFECO-møder under dansk formandskab, og der tror jeg bare, for at afstemme forventningerne, at vi kommer til at prioritere hele spørgsmålet omkring Arktis og Nordatlanten ved at planlægge et møde på Færøerne.

Det andet møde, som så højst sandsynligt skal holdes i København, tror jeg kommer til at have et stærkt fokus på Ukraine, men det er jo ikke sådan, at jeg siger, at man kan ikke diskutere det her. Det er sådan set, fordi vi på politisk niveau, tror jeg, bliver nødt til at koncentrere kræfterne på de her to temaer. Men det er jo ikke for at sige, at det andet ikke bør eller kan diskuteres. Jeg tror bare, at det vil være forkert at tage det op, hvis man ikke også er villig til at tage en diskussion, hvor der så også tidsmæssigt er mulighed for at komme til bunds i den svære problemstilling, der bliver nævnt.

Kl. 11:17

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 11:17

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det, og jeg har fuld respekt for, at man selvfølgelig er nødt til at prioritere det; det er oplagt. Det, som jeg i hvert fald selv efterlyser og håber om ikke andet så at give videre som en stærk og varm opfordring, er, at man også bruger det formandskab til at tale om, hvordan Norden ved at genskabe den nordiske styrke kan bidrage til at styrke det globale fredsbevarende arbejde, som foregår i FN-regi, ikke mindst i lyset af at Danmark jo kandiderer til FN's Sikkerhedsråd, hvor man kan sige, at i forhold til opgaven med at sikre og styrke den globale sikkerhed med de institutioner og med de indsatser, der gør sig gældende, ville det jo være naturligt, at man også brugte det nordiske samarbejde til det.

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ministeren.

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen):

Der er jeg sådan set meget mere på bølgelængde, for det handler jo også om, hvordan man fremadrettet kan lave samarbejder, som måske også tager højde for nogle af de udviklinger, vi står over for. Det kan være på investeringssiden, men det kan også være på træningssiden eller på materielsiden; det kan være mange forskellige ting.

Det er jo det, vi også øver os på nu i forhold til den rotation med potentielt andre nordiske lande, der forhåbentlig kommer til at finde sted i Letland, hvor vi nu har lavet et fælles hovedkvarter for soldaterne. Det bliver Danmark, der faciliterer det, og nogle af de erfaringer, vi får der, kan man jo vælge så også at bruge fremadrettet, i forhold til hvis man vil lave noget i en sammenhæng med andre nordiske lande.

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Tak til ministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet. Forhandlingen er hermed sluttet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) Forhandling om redegørelse nr. R 4:

Ministeren for nordisk samarbejdes redegørelse om det nordiske samarbejde.

(Anmeldelse 12.10.2023. Redegørelse givet 12.10.2023. Meddelelse om forhandling 12.10.2023).

Forhandling

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Vi skal dermed i gang med endnu en redegørelsesdebat. Det indebærer jo, at ordførerne skal rykke frem på forreste række. Der skal både logges ind og logges ud. Så vi tager lige et minuts pause, så vi kan komme på plads, inden vi begynder at snakke sammen.

Så tror jeg, at vi har fået løst it-udfordringerne. Forhandlingen er dermed åbnet. Den første ordfører på talerstolen er fru Annette Lind fra Socialdemokratiet.

(Ordfører)

Annette Lind (S):

Tak for det, formand. Tak for ordet, og tak til ministeren for nordisk samarbejde for, at vi kan have den her redegørelsesdebat. Jeg synes, at den er enormt vigtig, og jeg synes, at det er enormt vigtigt, at vi i det hele taget taler det nordiske fællesskab og samarbejde op. Vi har lige hørt talen af forsvarsministeren, som lige har været her, og det er jo mere vigtigt end nogen sinde.

I redegørelsesdebatter er der tradition for, at vi kigger tilbage på året, der er gået. Jeg vil også kigge fremad, fordi vi jo har en vision for 2030 om at være verdens mest integrerede og bæredygtige region. Det er også sådan, at de 12 ministerråd alle sammen kommer til at arbejde for et konkurrencedygtigt Norden, et mere socialt bæredygtigt Norden og et grønt Norden. Det gør vi selvfølgelig også

Kl. 11:17 i Nordisk Råd. Og det er besluttet, at man skal lave nye samarbejdsprogrammer og mål for de 12 ministerråd.

Den her redegørelsesdebat er bygget op på den måde, at alle ministerrådene er kommet med et lille resumé. Jeg vil koncentrere mig lidt om visionen, og så vil jeg sige noget om sikkerhedssituationen. Derefter vil jeg sige noget om grænsehindre, fordi jeg synes, at det er noget af det vigtigste arbejde, som vi overhovedet kan gøre, altså at vi laver bedre forhold for helt almindelige mennesker med helt almindelige job i Norden.

I Norden har vi den her fælles vision om at blive den mest integrerede og bæredygtige region. Arbejdet med at bremse klimaforandringerne er heldigvis i fokus for samtlige nordiske regeringer. Der er kommet sådan en halvvejsrapport – eller i hvert fald optakten til det – hvor man kan se, at det grønne er noget af det, som vi skal gøre endnu mere ved. Så det er jeg glad for at samtlige regeringer har fokus på. Den grønne omstilling er nemlig i mine øjne en helt afgørende prioritet for vores nordiske samarbejde. Norden er anerkendt i hele verden som en garant for en ambitiøs klimahandling, gode klimaløsninger og holdbare bæredygtighedsindsatser. Det skal vi selvfølgelig fortsætte med at være.

Men også på tværs af grænserne kan vores fællesskab bringe os tættere på målet. Det gælder f.eks. på transportområdet, hvor tættere nordisk samarbejde om den grænsekrydsende trafik kan gavne både miljø og klima. Vi er kommet et godt stykke af vejen, for det er nemlig lykkedes Nordisk Ministerråd nu endelig at blive enig om at etablere et nordisk transportsamarbejde, men alle ved jo, at vi alle her på den her side ønsker at gå skridtet videre og få et ministerråd for transport.

Vi har brug for hinanden i Norden, især når vi rammes af pandemi, inflation og krig og ufred. Derfor skal vi stå endnu tættere sammen om fælles udfordringer og løsninger, så hverdagen bliver lettere for helt almindelige mennesker i Norden og i landene omkring os. Norden har en særlig forudsætning for at skabe fred ved til stadighed at være budbringer for diplomatiske løsninger og samarbejde. Det islandske formandsprogram, som vi også debatterer her i dag, bærer titlen »Norden – en kraft for fred«. Med krigen i Ukraine er samfundssikkerhed kommet meget, meget højt på den nordiske dagsorden. Både i Nordisk Ministerråd, i Nordisk Råd og for os, der sidder i præsidiet i Nordisk Råd, har den udenrigspolitiske sikkerhedsdagsorden været meget, meget tydelig de sidste år. Det er jo noget nyt i Nordisk Råd, især i præsidiet.

I næste uge skal vi alle sammen til Nordisk Råd i Oslo. Vi skal til den store session, og det glæder jeg mig rigtig meget til. Hovedtalen er NATO's generalsekretær, Jens Stoltenberg, som vil sætte det nordiske forsvars- og sikkerhedssamarbejde i højsædet. Efterfølgende får vi medlemmer mulighed for at debattere med både de nordiske udenrigsministre, statsministre og samarbejdsministre. Det bliver rigtig godt og givende, og jeg glæder mig meget til, at vi fælles med alle ministrene og Nordisk Råd kan gøre en større indsats for det nordiske samarbejde.

Ellers er det jo glædeligt i forhold til den sikkerhedspolitiske diskussion – det hørte vi også at forsvarsministeren og ordførerne sagde før – at vi nu måske er næsten på vej til at kunne få fuldt medlemskab i NATO i Norden, nemlig ved at Sverige får deres medlemskab. Jeg var selv udenrigspolitisk ordfører for godt halvandet år siden, da vi ratificerede, at både Finland og Sverige skulle være en del af NATO. Det er længe siden, synes man, så nu glæder vi os rigtig meget over, hvis det endelig sker, at de sidste lande også får taget sig sammen til at indlemme Sverige i NATO.

Heldigvis er det nordiske samarbejde meget andet end krig og ufred. Meget af ministerrådenes arbejde handler nemlig om at løse grænsehindre for helt almindelige mennesker med helt almindelige job i Norden. Jeg er selv udpeget til at arbejde for ministerrådets Grænsehindringsråd, og vi er netop påbegyndt et tættere samarbejde

med Nordisk Råds grænsehindringsgruppe. Og det er altså meget nødvendigt, at vi arbejder tæt sammen, for der er helt almindelige ting, der skal løses, for at man kan få det lettere, når man f.eks. pendler over grænserne.

Kl. 11:25

Jeg vil gerne give et par eksempler. Alle nordiske lande mangler fagfaglige medarbejdere. Derfor arbejder vi sammen om at smidiggøre arbejdsmarkedene, så vi frit kan leve, bo og arbejde i hele Norden, og godkende hinandens uddannelser og også give autorisation for hinandens uddannelser.

Det er alt for bøvel, hvis man har en fritidsbolig på den anden side af Sundet. Det er sådan, at digitale løsninger ikke er det letteste at få til at harmonisere. Vi ønsker, at man kan bruge det danske MitID til meget mere end det, man kan i dag, f.eks. hvis man skal have noget så simpelt som internet eller almindelige ting, som kræver en digital løsning, hvis man er torpare, eller hvis man skal være på den anden side af grænsen end det land, man selv bor i. Udviklingen her går simpelt hen for langsomt, men det er lidt svært, fordi de nordiske lande har forskellige måder at have personnummer og e-id på. Men det er noget af det, vi *skal* have løst, og det er noget af det, som kunne gøre livet lettere for dem, der har boliger på den anden side af Sundet.

Under pandemien var der mange nordiske borgere, der var tvunget til at arbejde hjemmefra. En af de ting, vi også kigger på, er skatteregler, for der er rigtig mange skatteregler, som gør det besværligt at være pendler eller arbejde derhjemme på deltid. Især hvis man har arbejde i Danmark og er svensker, men arbejder deltid derhjemme, bliver man straffet på det skatteøkonomiske. Skatteministeriet i Danmark og det svenske finansministerium er netop i dialog om Øresundsafalen, og der er andre problemer end lige netop det, jeg nævnte. Det håber vi rigtig meget løser nogle problemer, når de er færdige med det.

Når man arbejder i et andet land end ens eget, har sprogforståelse selvfølgelig stor betydning. Når vi investerer i sprog- og kultursamarbejdet, investerer vi i den nordiske integration. Eksempelvis gør den sproglige nærhed det nemmere for jobsøgende borgere i Norden at tage arbejde på den anden side af en nærliggende grænse. Det løser et rekrutteringsproblem i det ene land, imens det afhjælper en beskæftigelsesudfordring i det andet land. Norden er på mange måder et godt eksempel på, hvor meget man kan nå ved at arbejde sammen på tværs af landegrænser. Hver for sig og i fællesskab har de nordiske lande stået vagt om menneskerettigheder og demokrati, også over for nogle af verdens stormagter.

Afslutningsvis vil jeg gerne sige, at jeg ønsker et langt mere forpligtende nordisk samarbejde, som også kommer ind i de nordiske parlamenter som almindelig lovgivning. Det vil jeg gå i dialog med de nordiske ministre om – og selvfølgelig også med vores egen samarbejdsminister. Nordisk Råd og det nordiske samarbejde er historien om lande, som gennem århundreder var fjender og konkurrenter, men som i dag er hinandens bedste venner og støtter. Det nye budgetforlig styrker den udvikling, så vi i Norden også fremover prioriterer at stå sammen om fælles udfordringer og løsninger. For i Norden kan vi mere sammen end hver for sig. Tak for ordet.

Kl. 11:28

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Der er en kort bemærkning fra hr. Peter Kofod, Dansk Folkeparti.

Kl. 11:28

Peter Kofod (DF):

Tak for det, og tak for en god tale. Jeg har et spørgsmål gående på sikkerhed, for ordføreren nævnte jo den ydre sikkerhed, men jeg kunne også godt tænke mig en diskussion af den indre sikkerhed i Norden. Og der må jeg indrømme, at noget af det, jeg synes gør det her spørgsmål besværligt, er vores naboland Sverige, som jo har

ført en helt anden udlændingepolitik, end vi har i Danmark. Der er jo også oplistet et tema eller et afsnit om det her i redegørelsen, og jeg kunne måske godt tænke mig, at ordføreren satte nogle flere ord på den del af redegørelsen og også bare forholdt sig til spørgsmålet: Hvad kan vi samarbejde med svenskerne om?

Kl. 11:29

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 11:29

Annette Lind (S):

Det sidste kan vi gøre. Vi kan jo gøre rigtig meget, og det gør vi. Der er 15.000 pendlere, som hver evig eneste dag krydser vores Sund, så det betyder rigtig meget, at vi kan få hjælp til at besætte nogle af de jobs, som danskerne ikke kan besætte i Danmark. Så der er jo rigtig, rigtig mange områder, som vi kan arbejde sammen om.

I forhold til det første, som ordføreren spurgte om, tror jeg, at man har set i Sverige, at det er nødvendigt at have en strammere politik, ligesom vi har kørt i Danmark, og det ser vi jo nu på mange områder. Der er nogle grænsehindre, som gør, at f.eks. borgere fra tredjeverdenslande ikke kan arbejde i Danmark. Det fastholder vi jo, fordi det netop er sådan, at vi ønsker, at det skal være de svenske borgere, som har opholdstilladelse, og som har statsborgerskab, der er der. Vi kan gøre rigtig mange ting sammen med svenskerne – det var forsvarsministeren, der lige netop sagde det omkring sikkerheden lige før.

Kl. 11:30

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Spørgeren.

Kl. 11:30

Peter Kofod (DF):

Det kan da godt være, at der er 15.000 grænsependlere, men mig bekendt er der 30.000 registrerede bandemedlemmer. Så jeg kunne da godt tænke mig nogle flere grænsehindre for svenskere for at komme ind i Danmark – eller rettere: ikke for *svenskere*, for jeg betragter ikke store dele af de mennesker som svenskere, men for alle dem, der er tilrejsende, og som Sverige har taget ind og desværre, for de flestes vedkommende, givet ophold og statsborgerskab. Derfor vil jeg bare spørge om noget, for ordføreren underkendte jo også den svenske måde at gøre tingene på, som jo også i høj grad har været den socialdemokratiske måde at gøre tingene på i Sverige. Hvad har ordføreren gjort for at italesætte de dybe problemer, som Sverige har, over for sine partifæller i Sverige?

Kl. 11:30

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 11:30

Annette Lind (S):

Nu har jeg været med i rigtig mange år, og bl.a. har vi jo talt rigtig meget om NATO-medlemskab. Jeg synes da faktisk, at Sverige er kommet meget langt, i forhold til at jeg kan se, at når man skal samles om sikkerheden i vores lande, er det nødvendigt, at man flytter sig. Det har Socialdemokratiet gjort rigtig meget i Sverige ved at sige, at man ønsker at være medlem.

30.000 bandemedlemmer er 30.000 bandemedlemmer for meget. Det skal der selvfølgelig gøres noget ved, men det er jo et svensk anliggende.

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren. Næste ordfører på talerstolen er hr. Preben Bang Henriksen fra Venstre.

(Ordfører)

Preben Bang Henriksen (V):

Tak for det. Jeg står her på vegne af Hans Christian Schmidt, som desværre ikke kunne deltage i dag, men som normalt tager sig af vores meninger på det her område. Jeg vil sige tak for ordet, tak til ministeren, tak for redegørelsen. Jeg synes, at redegørelsen giver os et værdifuldt indblik i det nuværende samarbejde, den nuværende situation og forventningerne til fremtiden. Redegørelsen viser, at de nordiske lande står over for en afgørende tid. Ikke mindst invasionen i Ukraine har kastet mørke skygger over Europa, og herudover har vi oplevet en energikrise, en voldsom inflation og ikke mindst en helt generel trussel mod vores sikkerhed. Så der er fortsat problemer.

Vi samarbejder imidlertid på mange områder til glæde for alle landene. Det gælder eksempelvis uddannelsesområdet, hvor der bl.a. er taget initiativ til erfaringsudveksling vedrørende manglen på grønne faglærte, som er en udfordring i hele Norden. Manglen på faglærte, også til den grønne omstilling, er en problematik, der optager Venstre og har optaget Venstre længe, og derfor er det godt, at der er fokus på den.

Vi lever som nævnt i en mere urolig verden, og derfor er det også positivt, at det islandske formandskab har fokus på Nordens særlige forudsætninger for at skabe fred. Her har det islandske formandskab bidraget til, at vi i de nordiske lande har kunnet få udbytte af ekspertisen og erfaringerne sammen, og at vi kan bidrage til mere sikkerhed i verden. Ligeledes er det en bærende søjle i det islandske formandsprogram, at Norden i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds vision for 2030 skal være den mest bæredygtige og integrerede region i verden i 2030. Vi har et godt samarbejde omkring den her vision for 2030, hvor vi som nævnt i redegørelsen prioriterer konkurrenceevne, social bæredygtighed og grøn omstilling. Det er her, vi skaber et grønt Norden – et Norden, der er rustet til fremtiden.

Selv om arbejdet med visionen for 2030 og vores nuværende resultater er opmuntrende, står vi stadig over for en længere række udfordringer; bl.a. er tempoet for lavt, når det kommer til den grønne omstilling, og der er behov for et gearskifte, hvis vi skal indfri ambitionerne frem mod 2030. Vi oplever også fortsat grænsehindringer på en række områder, som vi skal arbejde videre med. Vi skal arbejde videre med at komme grænsehindringerne til livs i videst muligt omfang – til livs for vores fælles bedste. Det drejer sig f.eks. om hindringer vedrørende skat, vedrørende hjemmearbejde og vedrørende registrering, hvor eksempelvis Skatteministeriet og det svenske finansministerium, så vidt jeg er orienteret, er i dialog om et eftersyn af Øresundsaf-talen og en lempelse af de nye registreringsregler, så vi kan fremme integration på arbejdsmarkedet i Øresundsregionen.

Et problem er der imidlertid, som måske ikke lige i den grad er blevet skåret ud i pap, og det er den kriminalitet, som finder sted ikke mange kilometer herfra, nærmere betegnet i Sverige. Jeg har respekt for de svenske myndigheders arbejde og ikke mindst det svenske politis arbejde med de vilkår, de nu har. Problemet er bare, at rettidig omhu åbenbart har en anden betydning i Danmark, end det har i Sverige. Vi præsterede herhjemme for adskillige år siden de første bandepakker, som i den grad har haft en indflydelse. Det er ikke sådan, at man lige kan se det med flammeskrift på væggen, men det lader sig nok tydeligst illustrere ved de 1.200-1.300 registrerede bandemedlemmer, vi har herhjemme, hvoraf hver tredje sidder i fængsel, sammenholdt med 30.000 i Sverige. Det er fuldstændig svimlende tal, og jeg vil sige, at et sted, hvor der i hvert fald skal fokuseres på samarbejdet, angår for så vidt den kriminalitet, som jeg

Kl. 11:31

håber man kommer til livs i Sverige, og jeg håber da for alt i verden, at den ikke kommer til Danmark i det omfang.

For at komme det i forkøbet kan man spørge: Hvad kan der så gøres ved det, og hvorfor har man ikke lukket grænsen over for Sverige? Det har regeringen ikke gjort, for hovedreglen er jo, at den skal være åben, og der skal være en særdeles god anledning til at lukke den. Det er selvfølgelig en vurdering, som foretages af regeringen og af EU. Men det, som der efter Venstres opfattelse bør ske, er, at Rigspolitiet løbende følger udviklingen og opnormerer kontrollen ved grænsen. Der er altså forskel på at lukke grænsen og så at kigge lidt bedre efter, hvem det er, der nu kommer på besøg. Jeg har da i hvert fald fra Retsudvalget en helt klar tilkendegivelse fra rigspolitichefen om, at man er fuldt ud opmærksom på de svenske tilstande og muligheden for, at de kan fyge over grænsen, om jeg så må sige.

Nok om det. Der er masser af arbejde at gå videre med. Vi har brug for hinanden her i Norden, og der er et unikt samarbejde, som der skal bygges videre på. Vores sammenhold og samarbejde burde kunne bringe os langt og bidrage til, at vi bliver bedre rustet til at imødegå de trusler og udfordringer, der er i fremtiden. Det tror jeg vi er enige om. Tak.

Kl. 11:37

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak til ordføreren. Der er spørgsmål, og det er fra hr. Peter Kofod, Dansk Folkeparti.

Kl. 11:37

Peter Kofod (DF):

Tak for det. Og tak for en rigtig god tale. Jeg kunne særlig godt lide det afsnit, der handlede om kriminalitet og kriminalitetsudvikling i Sverige, og der vil jeg bare spørge Venstres ordfører, fordi Venstres ordfører var noget mere direkte i det her spørgsmål end den socialdemokratiske ordfører, om det er noget, man internt i regeringen vil tage op.

For når vores ministre møder andre nordiske ministre, kunne det jo godt være, man lige kunne prikke til dem og sige: Har I nu helt styr på det og det? Man kunne jo godt ventilere nogle danske synspunkter i den retning, og ofte har jeg bare indtryk af, at vi er lidt for flinke, os danskere. Vi kryber lidt langs panelerne, og det gør vores embedsmænd også, for vi vil så gerne være elsket ude i den store verden, elsket og respekteret. En gang imellem kunne man jo også godt have lyst til, at der blev sagt nogle lidt hårdere ting.

Så vil Venstre internt i regeringen sige til ministrene – og nu sidder ministeren her jo selv og er fra samme parti: Tag lige og rank ryggen engang, og sig lige til de der svenskere, at vi er dybt, dybt bekymrede for det, der er i gang i Sverige, og at vi ikke kan have åbne grænser med et land, der ikke kan styre sig selv på den måde? Det går jo ikke i længden.

Kl. 11:38

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 11:38

Preben Bang Henriksen (V):

Jeg har desværre ikke striber nok på skulderen til at garantere, hvad Venstre internt i regeringen vil sige; det er muligt, at ministeren vil kommentere det lidt nøjere. Men jeg kan garantere, at om nogen er Venstre, men da for den sags skyld også de øvrige regeringspartier, opmærksom på situationen, og det løber os jo koldt ned ad ryggen.

Så det skulle undre mig, om ikke den situation, der er i Sverige for øjeblikket, er genstand for en forhandling, en meget intens forhandling, når ministrene mødes.

Kl. 11:39

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Der ønskes ikke en anden kort bemærkning. Vi siger tak til ordføreren fra Venstre. Den næste ordfører på talerstolen er hr. Jeppe Søe fra Moderaterne.

Kl. 11:39

(Ordfører)

Jeppe Søe (M):

Tak for det. De fleste ord er sagt, og jeg synes måske nogle gange, at vi står og gentager hinanden, eller gentager de samme ting mange gange, så jeg vil egentlig kort bruge min taletid på noget andet, når nu jeg har fået den. Det er nemlig et nyt ordførerområde for mig. Jeg synes, at vi de sidste 3-4 årtier i virkeligheden ikke har gjort nok ud af det nordiske samarbejde. Man har, også mens jeg selv var i pressen, ofte talt om, at Nordisk Råd er en lige gyldig kaffeklub, at det hele nærmest er en lille smule lige gyldigt, fordi der er kommet noget, der er større og vigtigere, og at vores sammenspil heroppe på det nærmeste er paradeagtigt og museumsagtigt. Det var holdningerne derude til det.

Jeg er dybt uenig. Jeg er forment af det nordiske. Helt fra jeg var en lille dreng, har det nordiske, både det nordiske samarbejde med vores nabolande og hele rigsfællesskabet, betydet ganske meget. Jeg havde en far, der ikke bare gik op i det på sådan helt normal vis, men var vanvittig omkring det, forstået på den måde, at vi aldrig måtte bruge bandeord, der var engelske eller lignende derhjemme. Jeg måtte helst ikke sige spise, når vi gjorde det, for det kom fra Tyskland. Jeg skulle sige æde, for det er godt nordisk sprog. Så på den måde var hele vores barndom i virkeligheden noget, der handlede om det fantastiske naboskab, vi har med både de nordiske lande og i rigsfællesskabet. Dengang computeren kom til og han fik Word, som det jo hed – jeg beklager meget, men det hedder det – på computeren, omdøbte han det straks til runehakning på sit skrivebord, for der skulle simpelt hen ikke være den slags i vores barndomshjem.

Første gang jeg mødte i virkeligheden det fællesskab, der er i det nordiske, var, da jeg var 5-6 år gammel og på vej til Færøerne med en færge, der hed »Smyril«. Det var en jomfrurejse, og da vi nærmede os Færøerne, havde de færøske fiskere blokeret havnen; vi måtte ikke komme ind. De var utilfredse med et eller andet i forbindelse med færgen, som jeg selvfølgelig ikke kan huske, for jeg var meget, meget lille. Men det, jeg kan huske, var spændingen over, om vi overhovedet kom i land, og hvad det var for nogle sure mennesker, der holder der med deres både, og det tidspunkt, jeg så primært husker, var, da vi kørte i land på Færøerne i midnatssol. Jeg sad oppe på tagbagagebæreren af den lille Morris 1000 med bindingsværk, for det måtte man godt dengang; vi passede ikke så meget på børn, så der sad vi, lige hvor det skulle være. Jeg blev kørt i land ind til nogle, som jeg jo troede var sure, men det var de slet ikke. De ville bare markere. Når man har markeret, begynder vi igen på samtalen, og jeg synes, at det er noget af det, der styrker os i det nordiske samarbejde, både samtalen med vores nabolande og selvfølgelig det store rigsfællesskab.

Noget af det, der glæder mig i den her redegørelse og også de sidste tre stykker, som jeg så har forsøgt at læse op på, for jeg er som sagt ny ordfører på det her område, i en verden, der er i brand, er, at den brand jo også igen har tændt den glæde, der er i det nordiske samarbejde. Det er med en forståelse af, hvor vigtigt det er, at vi er stærke i et rigsfællesskab, at vi er stærke i det nordiske samarbejde, og at vi har det godt med vores naboer. Det kan man se tydeligt i redegørelsen, altså at der her i salen er en større respekt for det nordiske samarbejde, for Nordisk Råd og for rigsfællesskabet, men at den også er begyndt at komme ude i befolkningen. Det hilser jeg

som en journalist, der har kaldt Nordisk Råd for en kaffeklub, i hvert fald meget, meget velkommen.

Jeg har været i Folketinget i et års tid, og der er to tidspunkter, hvor jeg ganske enkelt både er blevet rørt og stolt. Det ene var selvfølgelig, da jeg blev valgt til Folketinget. Det andet var, da der skete nogle ting i Moderaterne, så puslespillet pludselig gjorde, at jeg nu kan stå på talerstolen som ordfører inden for et område, der ikke bare ligger mig på sinde nu, men har gjort det i 52 år, hvis vi skal tælle »Smyril«-turen med.

Så tak for ordet. Jeg bakker op om de ord, der er kommet fra primært fru Annette Lind, men også fra Venstre. Jeg er sikker på, at jeg også vil være enig i meget af det andet, der bliver sagt i den her debat, for det her er et område, hvor Folketinget jo gudskelov er enige – ikke gudskelov, men *er* enige. Tak for ordet.

Kl. 11:43

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak til ordføreren. Desværre var der ikke nogen spørgsmål, så ordføreren kunne have fortsat. Vi går videre i ordførerrækken, og den næste er fru Marianne Bigum fra SF.

Kl. 11:44

(Ordfører)

Marianne Bigum (SF):

Mange tak. Jeg vil også takke ministeren for redegørelsen, og jeg vil egentlig bruge det samme ord som min kollega Jeppe Søe; det her har jeg skrevet her, inden jeg hørte min ordførerkollega fra Moderaterne: Jeg bliver så *stolt*, når jeg læser den her redegørelse. Det er tydeligt, at vi har et aktivt og vigtigt nordisk samarbejde, som bestemt er mere end en kaffeklub.

Så vil jeg i øvrigt kvittere for ministerens ønske om at bruge den her redegørelse til en drøftelse om vores visioner for, at Norden skal blive verdens mest bæredygtige og integrerede region i 2030, som i øvrigt også er det år, hvor vi skal være i mål med vores verdensmål; dem kan vi ikke nævne for ofte. Jeg vil gerne citere fra den her deklARATION fra vores vision, som er blevet vedtaget:

»Norden er vores hjemegn, vores verden. Havet forbinder os, skove og søer giver os læ og næring, friske vinde blæser ind over frodige enge, øer og skær. Vi har fjeld og fjorde, gletsjere og vulkaner, sorte sande og dybe dale. Over hele Norden, i byer og på landet, søger vi at leve i harmoni med naturen, og skabe bæredygtige samfund.

Men vi må gøre mere. Klimaforandringer, forurening og trusler mod biodiversiteten kalder på vores opmærksomhed, vores energi.«

Med den her vision er der blevet lavet tre strategiområder, man særlig vil satse på:

Det er et grønt Norden, hvor vi sammen skal fremme grøn omstilling af vores samfund og arbejde for kuldioxidneutralitet og en bæredygtig cirkulær og biobaseret økonomi. Det er et konkurrencedygtigt Norden, som handler om, at vi sammen skal fremme grøn vækst i Norden baseret på viden, innovation, mobilitet og digital integration. Og det er et socialt bæredygtigt Norden, hvor vi sammen vil fremme en inkluderende, ligestillet og sammenhængende region med fælles værdier og styrket kulturudveksling og velfærd.

Det synes jeg er stærkt. Vi kan så se på den foreløbige midtvejsevaluering, at især med omstillingen til et mere bæredygtigt samfund går det for langsomt.

Jeg vil gerne snakke om mine visioner for, hvad vi mere kan gøre her, men jeg vil starte med at sige, som det også står i redegørelsen, at lige præcis på plastikområdet, som dem, der kender mig godt, ved er noget, jeg er meget interesseret i, synes jeg, at det arbejde, det nordiske samarbejde har gjort her, er enormt flot. Som det så klart står, har vi længe arbejdet aktivt for at sikre den her juridisk bindende globale aftale vedrørende plastikforurening, og netop arbejdet med en cirkulær plastøkonomi er noget, som har været en

langvarig – jeg tror, det efterhånden er mere end 10 år – indsats fra det nordiske samarbejde, og det betaler sig. Vi har haft enormt meget indflydelse på, hvordan en global cirkulær plastøkonomi og den her globale plastraktat skal se ud, netop fordi vi har sådan et godt samarbejde i Norden og nogle virkelig, virkelig dygtige medarbejdere i ministerierne og ikke mindst politikere, som turde drømme stort. Vi skal have mere genbrug, genanvendelse og cirkulær økonomi. Jeg plejer at sige, at jeg elsker plastik, men jeg synes, at det er en skam, at det kun bliver brugt én gang.

Så vil jeg nævne en anden ting, og det er i forhold til fødevarerikkerhed og -produktion. Det er noget, vi snakker rigtig meget om i forhold til de kriser, vi er i, og det er noget, vi skal tage seriøst. Jeg synes, vi kan blive bedre her i Norden. Norden er historisk set en stor fødevarerproducent og -eksportør. Vi skal vise vejen for fremtidens fødevarerproduktion, men det kræver en bæredygtig omstilling af vores fødevarerhverv. Alt andet lige er vores nuværende fødevarerproduktion ikke holdbar. Vi ser kollaps af økosystemer og fiskebestandene i vores havmiljø på grund af næringsstofforurening og overfiskeri. Det er en realitet.

For nylig er det så blevet klart, at vi skal have torskefangstforbud i 2024 i hele Østersøen både på erhvervs- og lystfiskeri, hvilket er trist, men nødvendigt. En god ven sendte mig for nylig en artikel, som fortæller, at sild og brisling, som også er tæt på kollaps, opfiskes i Østersøen, laves om til fiskemel og bruges som foder i norske laksedambrug. Man tager altså føden fra vildlaks og torsk, og så fodrer man tamlaks fyldt med antibiotika. Alt andet lige tænker jeg, at vi kan blive enige om, at det kan vi gøre bedre og smartere.

Kl. 11:49

Den tredje ting er, som det også bliver fremhævet i vores vision, at vi er nødt til at kigge på en ændring af vores livsstil og produktion og forbrug i Norden. Vi har et alt for stort ressourceforbrug i Norden og også i Danmark. I Danmark bruger hver borger hvert år 24,5 t materialer, og kun 4 pct. af de materialer, vi bruger, kommer tilbage i økonomien som genanvendte materialer. Det er meget; det er langt over EU-gennemsnittet. Vi hiver jo også ressourcer ud af andre dele af verden, og når vi kigger på, hvad vores ressourceforbrug betyder globalt set, betyder det noget. Ressourceforbruget er ansvarligt for 70 pct. af vores klimaforurening og for 90 pct. af vores biodiversitetstredning og vores brug af ferskvandskilder.

Løsningen er cirkulær økonomi, og den er ikke 100 pct. cirkulær økonomi. Vi behøver slet ikke at komme derop; vi kan nå rigtig langt med mindre. Der blev for nylig lavet en rapport, der hed »The Circularity Gap Report Denmark«. Der er andre nordiske lande, der har lavet en lignende. Vi skal have en langt mere cirkulær økonomi, hvor vi sparer på ressourcerne, laver nogle smartere forretningsmodeller og får genanvendt meget mere, men vi skal også kigge på ændring af vores forbrug, og her mener jeg, at kulturen kan spille en rolle.

Nordisk Grøn Venstre har indsendt et forslag til Nordisk Ministerråd, som vi håber at I vil bakke op om, og som kort sagt går på at kortlægge klimaaftrykket af forskellige kulturaktiviteter og rekreative aktiviteter. Når man bruger sine penge på kultur frem for at bruge dem på materielt forbrug, er det meget bedre for miljøet, og det er også noget, der giver en enorm grad af livskvalitet. Jeg håber, at vi med den her rapport kan få klargjort, at det faktisk er rigtig, rigtig godt at investere i kulturen, og at det i øvrigt er i tråd med en anden deklARATION, som de nordiske kulturministre vedtog i 2021, om, at kunst og kultur skal være en drivkraft for bæredygtig udvikling. Måske ville den unge mand eller kvinde, som står i en butik og langer den nyeste iPhone over disken, hellere være musiker eller forfatter eller naturguide. Jeg synes, vi skal se på kulturen som en vigtig investering, også når det kommer til den grønne omstilling. Tak.

Kl. 11:51

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så kom der lige et spørgsmål på falderebet, og det er fra hr. Peter Kofod, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:51

Peter Kofod (DF):

Tak for det. Jeg synes, det var en god tale, og der var mange spændende elementer i talen. Men et af de elementer, jeg savnede, var spørgsmålet om kriminalitet, i forhold til at der i nogle nordiske lande, og jeg behøver måske ikke nævne hvilket, er en enorm stigning i de her år. Og det bekymrer mig, for jeg synes, det udfordrer den samarbejdsånd, måske også den solidaritet og noget af det, der gør, at vi ligner hinanden i Norden og har gjort det i mange år. Det udfordrer det. Hvad er SF's take på det, hvis man må bruge sådan et ord som take?

Kl. 11:52

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Ordføreren.

Kl. 11:52

Marianne Bigum (SF):

Det er et rigtig godt spørgsmål. Jeg har jo taget udgangspunkt i redegørelsen for i dag, og der er det ikke nemt. Jeg vil glæde mig til ordførerens tale, som jeg tænker vil komme ind på hans visioner på området. Jeg har valgt at have fokus på det grønne som en udfordring, hvor vi kan se, at vi ikke er på vej mod vores visioner. Men jeg anerkender også den udfordring, som ordføreren rejser. Det er ikke mit ekspertiseområde, så det kan jeg desværre ikke svare på. Og det er ikke, fordi jeg ikke vil.

Kl. 11:52

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Spørgeren igen. Værsgo.

Kl. 11:52

Peter Kofod (DF):

Jeg regner med at deltage her i Nordisk Råds møde i næste uge, hvor jeg jo selv på vegne af min gruppe har fremsat et forslag om noget af det her, så det håber jeg da at ordførerens gruppe vil overveje at støtte, når man når dertil.

Kl. 11:53

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 11:53

Marianne Bigum (SF):

Jeg vil i hvert fald gerne kigge på det.

Kl. 11:53

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Der lader ikke til at være flere spørgsmål til ordføreren, så vi siger tak til fru Marianne Bigum fra SF og går videre i talerrækken. Næste ordfører på talerstolen er hr. Kenneth Fredslund Petersen fra Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 11:53

(Ordfører)

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Tak for ordet. Og tak til ministeren for redegørelsen. Jeg er ikke ordfører på området, men ikke desto mindre vil jeg gøre et forsøg på at komme med lidt fornuftigt her. Det nordiske samarbejde giver rigtig meget mening og kan skabe basis for et endnu større og stærkere

engagement i mange forskellige sammenhænge. I den forbindelse vil jeg blot komme med en opfordring i forlængelse af følgende:

For få dage siden var justitsministeren og integrationsministeren i Berlingske om deres erfaringer og oplevelser med kriminaliteten i Sverige. Det er blevet nævnt flere gange heroppefra, at der er tale om 30.000 bandemedlemmer mod 1.400 i Danmark; 440.000 asylansøgere de sidste 10 år mod 70.000 i Danmark. Regeringen har lige præsenteret den fjerde bandepakke, og nu forlyder det, at Sverige vil hente inspiration i dansk udlændingepolitik og bandepakkerne, hvilket der for øvrigt ikke står noget om i redegørelsen. Der er blevet nævnt grænsehindre. Grænsehindre kan faktisk give mening i situationer som bl.a. ved grænseoverskridende kriminalitet. Der er 30.000 bandemedlemmer – et vanvittig højt tal – som jeg i hvert fald personligt gerne så ikke begyndte at vandre til Danmark. Det hele er jo opstået af forskellige tilgange til indvandring fra ellers ret ens lande. På side 3 i redegørelsen står der, at man efter norsk indstilling har besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe til at arbejde med særlig kriminalitet. Det er absolut relevant; det er et kæmpeproblem. Men hvad så med også at nedsætte en arbejdsgruppe, der kan analysere situationen med bandekriminelle mellem Sverige og de øvrige nordiske lande og arbejde med de negative konsekvenser af en ureguleret indvandring og parallelsamfund, som specielt Sverige er hårdt ramt af? Vi skal nok ikke vente og se, hvad der sker, men derimod forsøge at være på forkant. Det vil være den fornuftige konklusion for alle parter i Norden set ud fra den meget trælse situation, som især Sverige har bragt sig i.

Når alt dette er sagt, vil jeg også gerne fremhæve, at Norden er et meget stærkt fælles ståsted for alle dets borgere i en tid med megen usikkerhed, hvor krise fortsat følger på krise. Vi skal fortsætte det tætte og fortrolige samarbejde i Norden, som vil kunne styrke hele regionen og gøre os førende inden for rigtig mange områder, bl.a. også den grønne omstilling. I Danmarksdemokraterne støtter vi på dette område regeringens vilje til yderligere at udvikle Norden og arbejde for at nå emissionsmålet. Tak for ordet.

Kl. 11:56

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til ordføreren for Danmarksdemokraterne. Der er ikke nogen spørgsmål. Vi går videre i talerækken. Næste ordfører er hr. Carsten Bach fra Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 11:56

(Ordfører)

Carsten Bach (LA):

Tak for det, formand. Lidt ligesom for SVM-regeringens vedkommende, som det seneste år har flyttet sig fra at være et arbejdsfællesskab til at være et værdifællesskab, så har det nordiske samarbejde også udviklet sig over den seneste periode til et langt mere værdibaseret fællesskab – et værdifællesskab med en meget stærk fælles referenceramme i forsvaret af de liberale demokratiske værdier, som også var mit udgangspunkt i talen om det fælles nordiske forsvarssamarbejde lidt tidligere i dag.

Initieret af to nye NATO-medlemskaber, Finland og snart også Sverige, kan samarbejdet for alvor tage fart i de kommende år og udmønte sig i meget konkrete samarbejdsrelationer på forsvarsområdet i en fart og af en konkret karakter, som vi i Liberal Alliance også meget gerne så understreget i det mere civile nordiske samarbejde, der ellers, også i henhold til ministerens redegørelse, godt kan virke noget tørt og teknokratisk. Derfor har jeg også i den meget lange redegørelse valgt et par helt konkrete nedslagspunkter, som jeg tænker at vi faktisk godt kan gøre lidt bedre.

Først er det vedrørende Øresundsafalen, hvor jeg gerne vil understrege, at det må være i alles interesse, at vi hurtigst muligt får skabt et fuldt integreret arbejdsmarked i Øresundsregionen. Så en myndighedsdialog om et eftersyn af aftalen er ikke helt godt

nok. Det må være en topprioritet, måske endda en toptopprioritet, for SVM-regeringen at fremme det arbejde og få skabt et konkret resultat.

Så er det jo desuden helt evident, at der er et grundlag for erfaringsudveksling, når det kommer til integration af flygtninge og indvandrere. Med den udvikling, vi særlig ser i forhold til Sverige lige nu – og jo måske i virkeligheden også i Danmark, men heldigvis i en lidt mildere grad – er der helt klart brug for udvikling af ny viden om effektfulde strategier på integrationsområdet. Men hvor er resultatet af arbejdet? Det virker ikke sådan helt klart, om det har haft nogen effekt, desværre, og det kunne jeg også godt tænke mig at der politisk blev arbejdet væsentlig mere konkret med.

Med det vil jeg så blot meddele, at Liberal Alliance tager regeringens redegørelse til efterretning. Tak for ordet.

Kl. 11:59

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til ordføreren for Liberal Alliance. Så vidt jeg kan se, er der ikke nogen ordfører for Det Konservative Folkeparti, så vi går videre i rækken af ordførere, og den næste er fru Jette Gottlieb fra Enhedslisten.

Kl. 11:59

(Ordfører)

Jette Gottlieb (EL):

I lyset af den forrige redegørelse er det jo fristende at køre videre i sporet om fælles forsvar, men i den forbindelse kan jeg kun understrege ordet forsvar, for jeg taler nemlig om omrustning og ikke om oprustning. Vi har i Norden en lang tradition for civil krisehåndtering, både i teori og praksis, og en lang erfaring også med ngo-samarbejde, f.eks. mellem Dansk Flygtningehjælp og Norsk Flygtningerråd, og min bekymring er, at dette arbejde bliver tyndere og tyndere, også når det gælder fælles sekundering til FN og FN's underorganisationer. Det arbejde synes jeg vi skal til at få revitaliseret som led i et fælles nordisk forsvarssamarbejde.

Men det bærende i det nordiske samarbejde er og skal også være det omfattende civile samarbejde, og det gælder både regeringssamarbejde, parlamentarisk samarbejde og civilt samfundssamarbejde, og her mener jeg vi er på gal kurs. Der er ikke noget galt med visionerne, slet ikke, de lyder flotte, og vi tror selvbevidst, at vi er ledende i verden på alle punkter. Men her vil jeg gerne stoppe op. Det eneste, vi er ledende i i verden, er forbrug, og her kunne vi i praksis få en rigtig vigtig rolle i verden, hvis vi kunne vise, at man kunne ændre den klassiske brug og smid væk-måde at leve på til brug og reparat og genbrug i stedet for, og det kunne gælde både hele produktet og også genbrug af materialer osv., altså en ægte cirkulær økonomi. Hvis vi kunne opbygge systemer til det, kunne vi måske være foregangslande i forhold til resten af verden. Det er da pinligt, at vi her i landet har brugt vores del af klodens ressourcer allerede den 28. marts. Resten af året bruger vi så løs af resten af klodens befolknings levegrundlag. Det synes jeg er pinligt, og de øvrige nordiske lande ligger kun ganske lidt efter os.

Visionerne er der som sagt ikke noget galt med, men i vores praksis bliver det noget andet, for det, der sker, er, at det nordiske samarbejde bliver tyndere og tyndere, og det er ikke særlig nemt med engagementet. Måske skal vi lige uden for den her kreds, for os, der er engageret i det nordiske samarbejde, hænger på, men lige uden for den her kreds er det ikke særlig nemt. Det hænger bl.a. sammen med noget sprogligt, nemlig at engelsk har overtaget så meget. Der refererer jeg til en tidligere ordfører. Engelsk har overtaget så meget af vores kommunikation, så det er ved at være det mest naturlige, når man er i et andet nordisk land, at man bliver tiltalt på engelsk, i stedet for at vi prøver at forstå hinanden. Det synes jeg er et problem. Det er ikke det største problem, men det er et problem, for det er medvirkende til, at vores samarbejde bliver tyndere.

Hvis vi skal lave et fællesskab på den grønne omstilling, hvis vi skal lave et fællesskab på det sociale område, hvis vi skal lave et fællesskab på alle de områder, også det kulturelle område og alle de områder, vi snakker om, er vi simpelt hen nødt til at have langt mere civilsamfundsfællesskab. Og det vil sige, at det skal ned i skolerne, det skal ned i revitaliseringen af venskabsbyer, det skal ned i alle sådan nogle små praktiske ting, der fører det ud over den her kreds. Og når jeg i den forbindelse snakker om Norden, husker jeg jo meget grundigt også Ålandsøerne, Færøerne, Grønland og i øvrigt samesamfundet. Det synes jeg er vigtigt at have med, for der er også en tendens til, at vi tit snakker Norden, når vi egentlig mener Skandinavien.

Nu vil jeg så lægge særlig vægt på noget, som også den socialdemokratiske ordfører lagde vægt på, og det er den grønne omstilling. Jeg tror, at det er der, vi kunne gøre mest, for det er der, vi mest har fælles tankesæt. Og der skal jeg ikke undlade at gøre opmærksom på, at i øjeblikket er det sådan, at en tredjedel af vores CO₂-udslip stammer fra transport. Så kan jeg se på de forskellige ordførere, at de godt ved, hvor det bærer hen. Vi er nødt til at have et fælles ministerråd for transport, for vi er nødt til at bringe CO₂-udledningen ned, altså få hele transportsektoren til at gå i nul. Det bliver også sagt – det bliver sagt i forhold til skibsfart især, men hvad bliver der af togdriften? Det er jo absurd, at man ikke kan komme fra København til Oslo på en ubrudt rejse, og at det i hver anden afgang er nemmere at komme via Stockholm til Oslo med tog. Det er da absurd!

Kl. 12:04

Nu har Sverige og Norge trukket sig ud af Scandinavian Airlines, som også hedder Scandinavian Airlines på engelsk. Det var oprindeligt et fælles nordisk projekt, men nu er Sverige og Norge ikke med. Nu er det kun Danmark, og det tyder jo på, at man prioriterer, at man kan flyve. Jeg er helt enig i, det ikke ville være særlig nemt i alle samarbejder at tage toget til Island eller noget tilsvarende. Jeg sidder ikke og gør mig vanvittige illusioner, men jeg mener i virkeligheden, at de skandinaviske lande er nødt til at lave en fælles togstrategi.

Jeg sagde, at udledningen fra transporten udgør en tredjedel af den samlede udledning, men den er formentlig større for de andre nordiske landes vedkommende, for sammenlignet med dem har vi jo ingen afstande her i landet, og vi kunne gå til det meste, hvis det endelig var. Sådan er det ikke i de øvrige nordiske lande, og derfor er det meget, meget vigtigt at have en togstrategi som ryggrad i en fælles, kollektiv transportstrategi, som jeg mener vi skal udarbejde. Det tager jeg som et enkelt eksempel på en virkelig praktisk, jordnær indsats, som vi kunne gøre i Nordisk Råd, og jeg tror, det vil blive fremmet meget, ikke af uformelle samarbejder mellem transportministrene, men af et egentligt ministerråd for transport, og så skulle det have en meget højt prioritet.

Så er der alle de andre ting også med plastik, og det kan vi sagtens gøre, og cruiseskibe, der laver en enorm forurening mange steder, og som man endnu ikke har etableret havnestrøm på og alle de der ting. Der er rigtig mange helt konkrete samarbejds punkter, som vi kunne tage frem, og det synes jeg vi skulle gøre. Ned på jorden med os!

Kl. 12:06

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til fru Jette Gottlieb fra Enhedslisten. Der var ikke nogen spørgsmål. Vi går videre til næste ordfører, og det er hr. Christian Friis Bach fra Radikale Venstre.

Kl. 12:06

(Ordfører)

Christian Friis Bach (RV):

Tak for det, og tak til ministeren for redegørelsen. Den giver et rigtig fint overblik over de mange initiativer, og jeg er også stolt over og glad for at se, at det nordiske samarbejde arbejder hen mod

et konkurrencedygtigt Norden, et socialt bæredygtigt Norden og et grønt Norden.

Jeg har jo lovet mig selv, at jeg, hver gang jeg står på Folketingets talerstol og drøfter et lovforslag eller en redegørelse, vil tage stilling til, om jeg mener, det fremmer FN's verdensmål. Og der vil jeg sige entydigt, at jeg mener, at det nordiske samarbejde fremmer og vil fremme FN's verdensmål. Det gælder endda for alle FN's verdensmål, hvis vi styrker det nordiske samarbejde og ikke mindst gør det i den ånd, der er i verdensmål 17 om stærke og internationale partnerskaber.

Men jeg vil også sige, at de her redegørelser, fordi de jo bliver sådan en lang gennemgang af dagsordener og konkrete initiativer i alle de forskellige ministerråd, nogle gange bliver lidt tekniske og opremsende. Og jeg kunne godt have brugt en redegørelse, der måske i lidt højere grad fremhævede de fælles nordiske visioner og de danske visioner og prioriteter for samarbejdet. Dem håber jeg vi får, når ministeren går på talerstolen. For jeg tror og ved, at det nordiske samarbejde vil få stigende betydning i en verden, hvor der er brug for internationalt engagement og bæredygtige løsninger, fra klima og biodiversitet til social velfærd og teknologi. Hvis vi skal påvirke verden, skal vi stå mere sammen og arbejde mere sammen. Vi kan meget mere sammen i Norden.

Det er godt at se et fokus på den grønne omstilling i forhold til bæredygtige fødevarer, bæredygtig udvikling af fiskeri og akvakultur, mindre madspild, bioøkonomi og skov. Her kunne jeg godt savne et nordisk samarbejde omkring det, vi nu for alvor har fået styrket i Danmark, nemlig plantebaserede løsninger, og med vores handlingsplan i Danmark synes jeg godt, man kunne have løftet det ind i det nordiske samarbejde og set, om ikke vi også kunne styrke samarbejdet i Norden om plantebaserede løsninger og omstilling i forhold til fremtidens fødevarer.

Det er godt at se de konkrete initiativer inden for plastforurening, grøn skibsfart – et område, hvor vi kan rigtig meget i Danmark, ikke mindst i Nordjylland, hvor jeg hører til – og genanvendelse af tekstiler, hvilket er noget, som vi også lægger vægt på i Radikale Venstre med vores nye udspil. Det handler også om at kunne støtte forbrugernes mulighed for at få repareret deres tekstiler og produkter og dermed øge den cirkulære økonomi.

Der er nye initiativer på energiområdet, og det burde have lang større prioritet. Vi ved i dag, også efter udbruddet af krigen i Ukraine, at sikkerhed også er energisikkerhed, og jeg håber, at analysen af forsyningssikkerhed og energipriser bliver fulgt op af nogle konkrete planer og initiativer. Vi supplerer jo hinanden rigtig godt i Norden fra vandkraften i Norge til vinden i Danmark og atomkraften og biomassen i Sverige og Finland, og jeg har været på en række internationale klimatopmøder og har altid været utrolig glad for de gange, hvor de nordiske lande er gået sammen om en pavillon og har præsenteret alt det, vi kan på den grønne omstilling og energi og klima i Norden.

Det er også godt at se det fælles arbejde omkring mistrivsel blandt unge. Jeg håber, ministeren måske vil sige lidt mere, hvis hun har mulighed for det, om den dagsorden, men også om samarbejdet om at styrke erhvervsuddannelserne og anerkendelsen af erhvervsuddannelse, kvalifikationer og fjernelse af grænsehindringer for social- og sundhedsassistenter. Alt det her er jo virkelig vigtigt. Hvis ikke vi kan skabe et fælles og stærkt arbejdsmarked i Norden, ved jeg ikke, hvem der kan. Så vi skal have nedbrudt barriererne og have fokus på, at man kan bevæge sig frit og arbejde i hele Norden.

Overskriften for det islandske formandskab er jo »Norden – en kraft for fred«, og der bliver så samarbejde mellem fredscentre og forskningsinstitutioner nævnt, og det støtter jeg. SIPRI i Sverige er jo en drivkraft, også i international fredsforskning, og det samme har man i Norge. Vi kunne gøre det lidt bedre i Danmark, måske. Det er en vision, vi støtter, men der er også brug for at gå endnu længere i

at sætte fokus på udbredelsen af fred og forebyggelsen af konflikter, og der er initiativerne meget sparsomt beskrevet. Her kunne jeg godt have ønsket mig et stærkere fokus og flere initiativer.

I forbindelse med den tidligere redegørelse om det norske forsvars- og sikkerhedssamarbejde fremhævede jeg jo behovet for, at Norden arbejder sammen om at bidrage til FN's politiske missioner og fredsbevarende indsats. Her har vi en stærk historisk rolle, et stort ansvar og rigtig mange muligheder for at arbejde sammen i Norden. Generelt havde jeg gerne set lidt mere fokus på Norden som en international aktør. Menneskerettighederne er under pres i hele verden. Her har de nordiske lande altid været helt i front, når det gælder demokrati og menneskerettigheder. Det skal vi fortsat være, og der er brug for, at vi står sammen og arbejder meget sammen, for vi kan ikke løfte den dagsorden alene. Jeg har arbejdet i Genève og set, hvordan de nordiske lande, når de prøver hver for sig, ikke får resultater, men når de står sammen, kan de faktisk forandre verden og styrke menneskerettighederne og demokratiet.

Samtidig vil jeg også pege på den nordiske velfærdsmodel og velfærdssamfundene som en stor inspiration for resten af verden. Sociale velfærdsydelse har bidraget markant til at hive en tredjedel af alle verdens fattige ud af fattigdom, og det er meget baseret på de nordiske erfaringer med alt fra ældrepensioner til børnepenge, og her vil jeg også håbe, at Danmark vil presse på for, at vi arbejder sammen om det og styrker den indsats ude i verden. Endelig vil jeg gerne nævne, at jeg håber, at Danmark vil støtte, at Færøerne og Grønland får en langt stærkere og mere selvstændig placering og rolle i det nordiske samarbejde.

Kl. 12:12

Til allersidst vil jeg nævne en upopulær kæphest, som jeg sidste gang fik skældud for, og som jeg også vil få skældud for den her gang, ved jeg. Jeg synes, man skal begynde at snakke engelsk. Jeg har været til Nordisk Råd, og jeg synes, det er akavet og nogle gange pinagtigt, og jeg anstrenger mig. Alle sidder der, bl.a. finnerne og islændingene, og de unge prøver desperat at følge med i, hvad der foregår, og det hele går langsomt og bliver mere bøvl.

Hvis vi skal styrke det nordiske samarbejde, synes jeg vi kan gøre det bedre. Jeg vil sige til fru Jette Gottlieb, at jeg godt kan høre, vi ikke er helt enige her, men jeg synes, vi skal erkende, at unge taler og agerer sammen på engelsk, og skal vi styrke det nordiske samarbejde, kan vi gøre det ved at finde et fælles sprog og i hvert fald give mulighed for, at man kunne tale til hinanden på engelsk i det nordiske. Det underminerer på ingen måde vores kulturer. Vores kulturer er så meget mere end vores sprog, og jeg tror faktisk, vi kunne styrke vores samarbejde og vores kulturelle udveksling og platform ved også der at bevæge os videre. Men jeg støtter redegørelsen, og jeg siger tak for ordet.

Kl. 12:13

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Ordføreren må lige blive på talerstolen et øjeblik; der er et spørgsmål fra fru Marianne Bigum, SF.

Kl. 12:13

Marianne Bigum (SF):

Mange tak. Det er jo til det med sproget. Jeg synes også, vi skal holde fast i det nordiske. Ordføreren bragte det jo også op, sidste gang vi havde redegørelsen, og så tog jeg en snak med en af de unge nordiske repræsentanter – ordføreren henviste sidste gang til, at det jo var blevet gjort på engelsk – og så spurgte jeg: Jamen er det, fordi I ikke bryder jer om at tale nordisk? Og det kunne den unge mand afkræfte; de er stærke fortalere for, at vi fortsætter med det nordiske sprog i det nordiske samarbejde.

Kl. 12:14

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 12:14

Christian Friis Bach (RV):

Tak for det. Og tilsvarende har jeg talt med en række unge, som meget håber, at man vil kunne tale engelsk til hinanden i det nordiske samarbejde, fordi de mener, at halvdelen går tabt og ingen rigtig forstår hinanden, og det går meget hurtigere for dem, når de kan gebærde sig, tale og kommunikere på engelsk.

Så jeg ved, vi ikke er enige, og især ikke i den her kreds af nordiske ordførere, men jeg tror, at fremtiden vil vise, at jeg får ret.

Kl. 12:14

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Ønsker spørgeren sin anden korte bemærkning? Nej. Vi går videre til næste spørger, og det er hr. Jeppe Søe, Moderaterne. Værsgo.

Kl. 12:14

Jeppe Søe (M):

Jamen det er da meget kort lige til den sidste del her. Der kan jeg da ikke undlade at sige, at jeg synes, det måske er mærkeligt at løse et problem, der åbenlyst er der, i forhold til manglende forståelse for hinanden ved at skifte til et helt alternativt sprog i stedet for måske at genindføre nogle af de ting, der faktisk engang var. Jeg kan da huske, at jeg til danskeksamen var oppe i en norsk tekst og også skulle læse svensk.

Så det kunne da være, at man skulle gå dén vej. Det ville, synes jeg, ellers passe mere til de ellers radikale holdninger på skoleområdet, at vi forsøger at løse tingene ad den vej i stedet for det, som jeg klart vil kalde at give op.

Kl. 12:15

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 12:15

Christian Friis Bach (RV):

Jeg synes bestemt, vi skal styrke undervisningen i nordisk kultur og sprog i vores folkeskoler, men det vil ikke løse problemet. Og jeg vil også bare anføre, at det jo ikke bliver en ligeværdig samtale, når vi har Island og vi har det nordlige Finland, og når vi får Færøerne og vi får Grønland stærkere integreret, forhåbentlig, i det nordiske samarbejde.

Der er det bare min stilfærdige pointe, at når man mødes på et sprog, som alle stort set kan, og som alle føler sig nogenlunde trygge ved, giver det faktisk et mere ligeværdigt samarbejde og en mere ligeværdig samtale i det nordiske samarbejde.

Kl. 12:16

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Næste spørger er fru Annette Lind fra Socialdemokraterne. Værsgo.

Kl. 12:16

Annette Lind (S):

Tak. Jeg tror, det er rigtigt, at ordføreren står meget ene i det her spørgsmål. Det var, fordi ordføreren sagde, at så er vi alle på lige fod. Hvis du nu kommer til Nordisk Råds session i næste uge og der bliver lavet en måling, i forhold til – rigtig mange af os, der arbejder med det nordiske, er jo godt oppe i alderen – om man er mest tryk på sit eget sprog, eller om man er mest tryk på engelsk, hvordan tror ordføreren så det vil falde ud?

Jeg tror, der er rigtig mange, især i min alder, som føler, at det er en stor styrke at kunne tale sit eget sprog.

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det ordføreren.

Kl. 12:16 borger. Netop den tryghed og velfærd har været afgørende for udviklingen af nogle af verdens mest innovative og produktive samfund. En høj grad af homogenitet, en høj grad af solidaritet og et fælles ansvar for vores lande har gjort Norden til noget, som andre ser på med misundelse.

Christian Friis Bach (RV):

Jeg er helt enig i, at det kan være en styrke at tale sit eget sprog, og det vil alle fremføre. Men skal man mødes i en fælles samtale, vil der, og det ved alle ordførere i rummet her, meget hurtigt komme et ønske fra enkelte deltagere fra nordiske lande om at tage samtalen på engelsk. Jeg har lige været i Europa-Parlamentet, og det svenske medlem af Europa-Parlamentet, som vi mødte dernede, anmodede stiltfærdigt om, om vi ikke kunne tage mødet på engelsk, al den stund vi måske alle sammen kunne forstå svensk, men at hun ikke var så god til at forstå dansk.

Jeg møder det. Foreningen Norden har også haft den her debat oppe i en meget mere fordomsfri udgave, hvor de også har talt om, at samtalerne på engelsk måske faktisk kunne styrke det nordiske samarbejde.

Kl. 12:16

Kl. 12:17

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det fru Annette Lind for sin anden korte bemærkning.

Annette Lind (S):

Det er bare meget kort: Er det vurderingen fra ordføreren, at det vil blive ligeværdigt, sådan som sammensætningen er p.t.? Jeg vil ikke sige, hvad det kunne blive på sigt, men med sådan, som det ser ud nu, vil det så være mest ligeværdigt at tale engelsk eller sit eget sprog?

Kl. 12:17

Kl. 12:18

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Ordføreren.

Christian Friis Bach (RV):

Når man taler sit eget sprog, men der ikke er nogen, der forstår en, bliver det jo heller ikke rigtig ligeværdigt, og det er jo det, der er min pointe. Jeg tror, at hvis man mødtes på et sprog, som vi alle sammen er lige gode til eller lige dårlige til, og som faktisk, især blandt unge, er det, man taler, når man arbejder internationalt i FN og i EU, altså hvis vi mødtes på det samme sprog, kunne vi lette det nordiske samarbejde betragteligt. Det er min stiltfærdige pointe. Men der skal selvfølgelig være plads til, at man til Nordisk Råds sessioner kan tale på dansk, at man kan tale på finsk, og at man kan tale på grønlandsk eller færøsk, hvis man i fremtiden får lyst til det; det vil jeg støtte. Jeg tror bare, vi ville lette det hele for os alle sammen, hvis vi talte på engelsk.

Kl. 12:18

Kl. 12:18

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så tror jeg, det var slut på spørgerunden for ordføreren, og vi siger tak. Den næste ordfører er hr. Peter Kofod fra Dansk Folkeparti.

Kl. 12:19

(Ordfører)

Peter Kofod (DF):

Tak for det, formand, og tak til ministeren for redegørelsen. Jeg skal påpege, at jeg jo i dag taler som stedfortræder for hr. Mikkel Bjørn. Vigtigheden af det nordiske samarbejde kan ikke undervurderes. De nordiske lande har en fælles historie, for de flestes vedkommende fælles sproglige rødder og en fælles måde at indrette de nordiske samfund på med en unik grad af tryghed og velfærd for den enkelte

I Dansk Folkepartis optik er det nordiske samarbejde derfor også det samarbejde, som giver allerstørst mening. For ikke alene har vi historie og kultur tilfælles, vi har også en række velfungerende samfund, som i deres opbygning mere eller mindre minder om hinanden. Siden anden verdenskrig har borgerne i de nordiske lande betragtet det som en selvfølge, at vi uden pas kan rejse mellem vores lande, at vi kan bosætte os og arbejde i et andet nordisk land, samt at vi mere eller mindre kan gøre os forståelige på vores eget sprog. Jeg kunne godt se, at den sidste sætning måske falder lidt uden for den debat, der har været, før jeg gik på talerstolen, men altså, den må vi jo tage. Derfor ser vi også det formaliserede nordiske samarbejde som noget vigtigt, både på ministerniveau og på parlamentarisk niveau.

Det nordiske samarbejde har både værdi og mening, og vi er tilhængere af det, og vi ser gerne en yderligere udbygning, når det kommer til at integrere de nordiske lande med hinanden. Vi er i Norden en del af den samme familie, og lad os gøre det endnu lettere at besøge hinanden, kommunikere med hinanden og for den sags skyld handle med hinanden, men også godmodigt at drille hinanden. Vi skal være bedre til at passe på hinanden, sådan som der også lægges op til med et øget forsvars- og beredskabspolitisk samarbejde.

Men jeg er også nødt til at nævne noget andet, nemlig elefanten i rummet, som jeg synes fylder for lidt i redegørelsen: indvandring. Der er 30.000 bandemedlemmer i Sverige. Der er boligområder uden kontrol. Der er en dyb, dyb mangel på polititjeneste og folk, der kan håndtere det her spørgsmål. Det er et samfund i total opløsning, og opløsningen er langt bredere end bare kriminalitetsproblemer; det handler også om tilliden til hinanden, til den offentlige sektor, til civilsamfundet, til naboen, til skolekammeraten.

Jeg er meget bekymret for, om der er en vej tilbage for Sverige, altså om man har rundet den sidste pind på vejen, hvor det er for sent at vende om og lave en U-vending og vende tilbage til det, vi forbinder Sverige med, nemlig alt det dejlige: Astrid Lindgrens Emil fra Lønneberg eller Pippi Langstrømpe, Volvoer, Saab, Kalles Kaviar – alt det, som vi kender fra Sverige, og som vi elsker og respekterer. Men jeg er bekymret for, at der ikke er nogen vej tilbage.

Hvis man så 21. Søndag her for et par uger siden, var der et indslag om den svenske bandekrig, der bør gøre os alle sammen dybt bekymrede og få det til at løbe koldt ned ad ryggen på selv den mest, ja, faktaresistente i det her rum. Der var også et interview med en chefredaktør, der sagde noget i retning af – og nu citerer jeg frit, så man må jo lige gå ind og faktatjekke mig, hvis man tvivler: Hvem kunne dog have forudset den her udvikling for 20 år siden? Hvem kunne dog have set, at der var noget helt, fuldstændig galt på vej og under opsejling i det svenske samfund? Jeg tillader mig at sige, at det kunne flertallet af danskere, der håndterede det her spørgsmål på et langt tidligere tidspunkt. Er vi i mål? Nej. Men vi er et godt stykke længere, end svenskerne er.

Derfor er jeg også nødt til at sige om hele det her spørgsmål om grænsehindringer – for jeg synes da, det er en særlig nordisk værdi og tradition, at vi har kunnet besøge hinanden nemt og enkelt – at det er en værdi, som et flertal af de svenske politikere med den kurs, de fører, er ved at sætte fuldstændig ud af kraft. Det er en værdi, som jeg ikke tror at mine børn og børnebørn kommer til at opleve på grund af en udlændingepolitik, som har været totalt forfæjlet.

Den radikale ordfører nævnte for mig værdien af fredsbevarende arbejde og fredsbevarende styrker rundtomkring på Jorden. Og jeg tror, at vi i min levetid vil se en situation, hvor Danmark kommer til at sende fredsbevarende styrker til Sverige, hvor et svensk samfund i total opløsning har brug for nogle udefra til at hjælpe sig med at

komme tilbage på sporet. Det er min frygt, men jeg tror ikke længere på, at det er urealistisk. Tak for ordet, og tak for debatten indtil videre.

Kl. 12:24

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Der er spørgsmål til ordføreren. Det første er fra hr. Christian Friis Bach fra Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 12:24

Christian Friis Bach (RV):

Tak for det. Og tak til hr. Peter Kofod. Er det rigtigt forstået, at hr. Peter Kofod dermed ønsker at styrke samarbejdet i Norden for at dæmme op for og forebygge den kriminalitet, som ordføreren nævner i talen?

Kl. 12:24

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Ordføreren.

Kl. 12:24

Peter Kofod (DF):

Jamen der er ligesom flere ting i det, for der er jo nogle værdimæssige rødder, som vi har tilfælles, men hvis det handler om f.eks. kriminalitetsbekæmpelse, vil jeg sige, at så er vi jo med i alle mulige internationale aftaler og den slags, der kan bekæmpe det. Jeg er bare nødt til at spørge: Hvad er det så, vi skal samarbejde om? Altså, hvis der politisk er så stor forskel på, hvad prioriteterne er, kan det jo være svært at samarbejde. Og der må man sige, at vores vel nok nærmeste naboland, det, der ligner os allermest, jo har valgt en radikalt anden kurs end os – en samfundsomvæltende kurs, der gør, at det svenske samfund er dramatisk forandret på bare 20-30 år. Derfor er det måske bedre at stille spørgsmålet: Hvad skal vi samarbejde om?

Jeg er helt åben for samarbejde, men om hvad?

Kl. 12:25

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det spørgeren for den anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 12:25

Christian Friis Bach (RV):

Jeg håber da, at der er journalister til stede, for vi skriver et eller andet sted historie i dag, når ordføreren siger, at vi er med i alle internationale aftaler, der kan bekæmpe kriminalitet. Justitsministeriet har jo fremlagt et dokument, der viser 30 forskellige områder, hvor retsforbeholdet i dag står i vejen for vores samarbejde i Europa, primært omkring kriminalitet; og Sverige er jo tilsvarende et medlem af EU. Så hører jeg det rigtigt, altså at ordføreren ønsker at afskaffe retsforbeholdet?

Kl. 12:26

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 12:26

Peter Kofod (DF):

Hvis et flertal af danskerne havde afskaffet retsforbeholdet, havde vi været tvunget til at føre den udlændingepolitik, som den svenske EU-kommissær Ylva Johansson, som er tidligere arbejdsminister i Sverige, har sagt til Europa-Parlamentet at hun er stolt over – hun er stolt over den svenske udlændingepolitik. Så havde vi været nødt til at underlægge os det. Og det eneste værn imod det ville være udenrigsministerens ord om, at man kan tro på ham, til solen brænder ud.

Jeg må bare sige: Hold da op, hvor var danskerne kloge, da de valgte at fastholde det retsforbehold. Det er helt mikroskopisk i

forhold til nogle af de der ting, som hr. Christian Friis Bach taler om, men det havde været et kæmpe knæfald for den fælleseuropæiske udlændingepolitik, og den ønsker jeg ikke.

Kl. 12:26

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi går videre i rækken af spørgere, og den næste er hr. Carsten Bach, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 12:26

Carsten Bach (LA):

Tak. Og tak for talen. Jeg vil faktisk gerne kreditere ordføreren for, at han tager det her emne op og fokuserer så meget på emnet om tilstrømning udefra til Sverige og de udfordringer, det har givet Sverige på det seneste. For det er jo fuldstændig rigtigt ikke noget, der fylder ret meget i redegørelsen. Jeg forsøgte også selv, dog meget kort, at komme ind på emnet i min egen ordførertale.

Det er jo evident, at det er et stort problem og et problem for svenskerne, som vi krydser fingre for – og måske gør vi også mere end det; måske gør regeringen og justitsministeren mere end bare at krydse fingre for det – ikke er noget, der får en spillovereffekt i forhold til Danmark.

Ordføreren ridser et skræmmescenarie op, hvor man når til, at vi fra Danmarks side ligefrem skal sende fredsbevarende styrker til Sverige. Det tænker jeg måske at vi skal håbe på ikke når helt så vidt. Ordførerens parti er jo måske garant for mange af de initiativer, der er blevet taget, for, at vi ikke er nået dertil i Danmark. Er der noget, som ordføreren vil sende som nogle gode råd over Sundet, nu, hvor ordføreren har taletid og der jo helt sikkert er rigtig mange svenskere og svenske politikere, der lytter med til den debat, vi har her i Folketingssalen i dag?

Kl. 12:28

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 12:28

Peter Kofod (DF):

Tak for spørgsmålet. Jeg skal starte med at beklage, at min tale er så dyster, men når jeg ser ud i verden, så bliver jeg i dårligt humør, og så sover jeg dårligt om natten, fordi jeg synes, der er noget under opsejling – en bekymring, som i hvert fald det store flertal af politikere og en stor del af det, man vel kan kalde the establishment, for at bruge et engelsk udtryk, ikke helt har opfanget og ikke helt har set endnu. Og det er jeg glad for at Liberal Alliance har set og har hørt, også i tide.

I Sverige kan man jo starte med at kopiere alle de stramninger, som vi har lavet i Danmark. Nogle af dem er i øvrigt kompromiser mellem Dansk Folkeparti og Liberal Alliance. Man kunne starte med at kopiere det udgangspunkt. Og noget af det, som jeg, hvis vi skal vende blikket til noget hjemligt, går meget op i, og som jeg håber at andre også ville gå mere op i, er simpelt hen tildelingen af statsborgerskaber. For når vi først har delt statsborgerskaber ud, er det meget, meget bøvet at tage dem væk. Og så er det selvfølgelig konventionsspørgsmålet. Jeg er meget bekymret for de internationale konventioner, som jeg synes sniger sig ind overalt på rets- og udlændingeområdet. Nu har jeg fornøjelsen af at være mit partis retsordfører, og jeg vil sige, at det godt nok er meget ofte, vi skal forholde os til ting, som 179 ansvarlige mennesker herinde burde træffe beslutning om, men som vi ikke kan på grund af forældede konventioner, som jeg synes vi burde træde ud af. Undskyld overskridelsen af taletiden, formand.

Kl. 12:29

Kl. 12:32

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 12:29

Carsten Bach (LA):

Tak. Jeg håber som sagt, at der er nogen på den anden side af Sundet, der også lytter til de gode råd.

Heldigvis gør ordføreren sig også den ulejlighed at tale lidt fremadrettet i forhold til den hjemlige debat, og uden at det nødvendigvis skal være sådan en dybfølt kritik, er det i hvert fald min opfattelse, at ordførerens parti ofte har været meget gode til at tale problemet op og føre skræmmekampagner, som det måske hedder på det politiske sprog, men uden sådan rigtig at levere potentielle løsninger. Nu er der nogle løsningsforslag fra ordføreren fra talerstolen i dag, men kan det måske uddybes noget mere? Kan vi måske få et tættere og bredere samarbejde om nogle løsninger fremadrettet, der kan afhjælpe nogle af de udfordringer, vi rent faktisk stadig væk har i Danmark?

Kl. 12:30

Peter Kofod (DF):

Meget gerne. Altså, der er ikke patent på nogen politik, og vi deler meget gerne ud af alt, hvad vi har på hylderne, også når det handler om udlændingepolitik. Så man må kopiere og stjæle med arme og ben. Det vil kun gøre mig glad.

Hvad kan vi så gøre mere? Ja, vi kan opsigte i hvert fald statsløsekonventionen og menneskerettighedskonventionen på stedet. Så kan vi lave en ny praksis for uddeling af statsborgerskaber i Folketinget, som hr. Mikkel Bjørn jo har været bannerfører for i Indfødsretsudvalget. Og vi betragter det som fuldstændig centralt, at vi vender tilbage til en anden praksis. For der findes ikke objektive kriterier for, mener vi, tildeling af statsborgerskaber. Det er et værdispørgsmål; det er et spørgsmål om, om man hører til i Danmark, og om man føler sig dansk. Det er et meget dybt spørgsmål, og med al respekt: Det kan de jo ikke vurdere ud fra en eller anden integrationsprøve eller udlændingepøve, i forhold til hvor mange rigtige man har ud af 40 spørgsmål. Altså, sådan hænger verden jo ikke sammen.

Men man må endelig låne fra vores politik og bruge den.

Kl. 12:31

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Den næste spørger er fru Anna Falkenberg fra Sambandsflokkurin. Værsgo.

Kl. 12:31

Anna Falkenberg (SP):

Tak for talen. Jeg har egentlig taget ordet for at sige tak til ordføreren og ordførerens parti for ofte at have Færøerne i mente i den politik, der bliver lavet fra partiets side. Jeg har også noteret mig, at Nordisk frihed-gruppen, som Dansk Folkeparti jo er en del af, har lavet et medlemsforslag i Nordisk Råd omkring Færøerne og Færøernes ønske om en ny handelsaftale med EU. Og det, jeg egentlig gerne vil spørge ordføreren om, er, hvad partiets holdning er til Færøernes ønske om at få en anden rolle i det nordiske samarbejde, nemlig at blive et fuldt medlem af Nordisk Råd. Hvad er Dansk Folkepartis holdning til det ønske?

Kl. 12:32

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Peter Kofod (DF):

Først tak for complimentet. Folketingsgruppen har for nylig besøgt Færøerne, og det har været en meget stor fornøjelse, hvor vi jo har lyttet til mange forskellige stemmer i det færøske samfund. Nu stillede ordføreren et meget konkret spørgsmål, og jeg kommer nok desværre til kort. Jeg kunne godt stå her og tale udenom i 41 sekunder endnu, men jeg er normalt ikke ordfører på området, så jeg vil hellere være ærlig og sige: Det er bedre at spørge den sædvanlige ordfører næste gang. Det beklager jeg, men jeg kan simpelt hen ikke svare på spørgsmålet.

Kl. 12:32

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Der ønskes ikke en anden kort bemærkning? Nej. Vi siger tak til ordføreren for Dansk Folkeparti. Så vidt jeg kan se, er der ikke ordførere fra Alternativet eller Nye Borgerlige. Derfor går vi videre i rækken, og den næste ordfører er fru Anna Falkenberg fra Sambandsflokkurin. Værsgo.

Kl. 12:32

(Ordfører)

Anna Falkenberg (SP):

Tak for ordet, og også tak til ministeren for redegørelsen, og tak for den gode debat, vi har haft her i dag. Jeg har ikke tænkt mig at gentage så mange af de gode ting, der er blevet sagt her fra talerstolen, for jeg synes, at det har været rigtig, rigtig fint, og jeg er enig i langt det meste af det. Men en gentagelse, jeg gerne vil komme med – også lidt i forlængelse af det spørgsmål, som jeg stillede ordføreren for Dansk Folkeparti før – er nemlig Færøernes ønske om et fuldgyldigt medlemskab af Nordisk Råd.

Det er et emne, der fylder meget, og det har fyldt i rigtig mange år. Det var engang i 1990'erne, at ønsket første gang blev fremsat fra Færøernes side, og det er blevet sagt gang på gang på gang. Og det er noget, som det færøske politiske system er enig om; det er ikke noget, der splitter på Færøerne, for alle er enige om det. Men det er jo gang på gang blevet sagt, at der er to udfordringer. Den ene udfordring er grundloven, den anden udfordring er Helsingforsaftalen, og jeg vil tage fat på lidt af begge udfordringer i dag, startende med Helsingforsaftalen.

Der er jo igangsat et arbejde i Nordisk Råd nu med en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra alle de nordiske lande, der skal lave en rekommandation eller en anbefaling til ministrene om en revidering af Helsingforsaftalen. Her synes jeg, at der i Helsingforsaftalen skal gøres plads til, at de selvstyrende områder får mulighed for at blive fuldgyldige medlemmer på de områder, som de har fuld kompetence over, ligesom der i arbejdet med Helsingforsaftalen muligvis bliver åbnet op for, at sikkerheds- og forsvarspolitik kommer til at fylde mere nu, når alle lande er medlemmer af NATO.

Men så er der det andet problem. Det er nemlig grundloven. Eller er det et problem? Det har vi jo hørt rigtig mange gange. Der er rigtig mange ting i løbet af den tid, der er gået, siden grundloven blev lavet, til nu, som det er blevet sagt er grundlovsstridige, men alligevel har man så taget en politisk beslutning om, at det ønsker man. Altså, grundloven bliver tilpasset den virkelighed, vi lever i, gang på gang. Engang blev det sagt, at det var grundlovsstridigt at indkræve skat på Færøerne; det gør vi i dag. Hjemmestyreløven skulle også have været grundlovsstridig på et tidspunkt; den har vi i dag. Handelsaftaler laver Færøerne selvstændigt med resten af verden. Danmark laver handelsaftaler gennem EU. Danmark har ansvaret for udenrigspolitikken, men alligevel har vi en udenrigspolitisk hjemmelslov på Færøerne.

Så det er blot et bevis på, at det gang på gang kun er et spørgsmål om politisk vilje, hvordan vi ser, læser og fortolker grundloven,

som er vores fælles ramme og stadig skal være det. For det er ikke nok kun at tale om ligeværdighed og respekt i rigsfællesskabet. Det kræver også noget handling, og der er flere beviser på, at der også bliver lagt noget handling bag det. Men jeg synes, at lige det her spørgsmål om Nordisk Råd, som er et ret, ret lille spørgsmål i det store og hele, virkelig ville være noget, der satte konkret handling bag det, også fra dansk side.

For lad os lige tænke over, hvad det er, Nordisk Råd laver rekommandationer om. Det er kultur, miljø, klima, erhvervs politik og velfærd – bare for at tage udgangspunkt i de udvalg, der er i Nordisk Råd. Det er alle sagsområder, som er overtaget af Færøerne. Det er kompetencer, som Færøerne har fuld rådighed over. Så man fristes næsten til at sige: Hvad er problemet? Drager vi en parallel til Europa, kan vi jo sagtens blive medlem af EU og melde os ud igen. Det har vi jo bevis for; Grønland har jo prøvet det, kan man sige. Så selvfølgelig kan det også lade sig gøre med det nordiske samarbejde.

Så min indstilling vil lidt være, i hvert fald i forhold til Helsingforsaftalen, at vi så får fjernet den ene hindring, nemlig sådan at den åbner op for, at de selvstyrende områder også får mulighed for at blive fuldgældige medlemmer på de overtagne sagsområder. Så kan vi jo løbende tage debatten om grundloven og om, hvad den kan rumme, for jeg tror, det vigtigste, der er behov for, er, at vi tager debatten om det: Hvad kan den rumme?

Så egentlig vil jeg bare takke for en god debat i dag, og jeg håber også, at mit opråb bliver taget med videre, og at budskabet bliver taget med videre. Og så glæder jeg mig til en god session i Oslo i næste uge. Tak.

Kl. 12:37

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til ordføreren, og det var hermed slut på ordførerrækken. Vi går videre til ministeren for nordisk samarbejde.

Kl. 12:38

Ministeren for nordisk samarbejde (Louise Schack Elholm):

Tak for en god og meget livlig debat. Jeg synes, vi er kommet meget vidt omkring i debatten i dag. Det er alt lige fra sprog til grænsekontrol, forsvarssamarbejde og Helsingforsaftalen. Vi er kommet rigtig vidt omkring – og godt for det. For det nordiske samarbejde handler om rigtig mange forskellige ting, og der er altid noget forskelligt, man kan bore sig ned i, alt efter hvad man interesserer sig mest for. Vi er nok alle sammen færvet af, hvad vi ellers også interesserer os for ud over det nordiske, når vi diskuterer det nordiske samarbejde. Det tror jeg egentlig er meget sundt.

Der blev også spurgt om, hvad visionerne så er. Det er selvfølgelig klart, at vi jo har »Vores vision 2030«. Det er regeringens vision for arbejdet. Som vi har været inde på, er det jo både et konkurrencedygtigt Norden, et socialt bæredygtigt Norden og et grønt Norden. Det er nogle rigtig gode emner. I redegørelsen har vi rigtig mange detaljer om, hvad vi præcis gør i forhold til de forskellige ting, og hvad de forskellige ministerråd konkret gør i forhold til det arbejde, de har.

I øjeblikket er vi faktisk i gang med i ministerrådene at se på, hvad det fremtidige arbejde skal være frem til 2030 for at nå frem til at kunne leve op til de her mål i visionen for 2030. Vi kommer også til at lytte til, hvad Nordisk Råd arbejder med i forhold til 2030-målene. Så jeg regner med, at Nordisk Råd også spiller ind med nogle forslag til, hvordan vi lever op til de her tre store mål, og så sidder vi i hvert ministerråd og arbejder konkret med, hvad vi kan levere til den her ambition for at sikre, at vi kan leve op til de tre målsætninger, som vores lande sammen er blevet enige om.

Jeg synes, at vi er rigtig godt på vej. Det er rigtigt, at man altid kan diskutere, om det går stærkt nok. Men grundlæggende er det min opfattelse, at man tager alle opgaverne utrolig seriøst. At vi fik det grønne med i visionerne, var noget nyt, der kom for ikke ret lang tid

siden. Og jeg synes, at vi er ved at have fundet takten i det. Det har været en svær start, men jeg synes efterhånden, at vi er ved at have fundet løsningen på det. Og vi kan faktisk se, at vi bruger en stor del af midlerne på det grønne område på nuværende tidspunkt. Og det er jo positivt, for vi vil rigtig gerne vise, hvad vi kan. For hvad er det, Norden kan på det grønne område? På det grønne område er vi rigtig langt fremme med vedvarende energi.

Her i juni måned havde vi Norge på besøg, hvor vi lavede en de-cideret samarbejdsaftale med Norge – bare en bilateral samarbejds-aftale – om, at vi skulle være bedre til at hjælpe hinanden med at blive bæredygtige på energiområdet. Jeg deltog i sidste uge i to ministerrådsmøder. Det ene var det for landdistriktsministre som landdistriktsminister og ikke som nordisk minister, og så fik jeg lov til at være standin for vores klima-, energi- og forsyningsminister, da ministeren deltog i et møde i EU samtidig om samme emne.

Så jeg fik lov til at være med til at lave en aftale, en erklæring, sammen med de øvrige nordiske lande om at være ambitiøse på klimaområdet. Det er sådan en hel masse ting, som jo er store på hvert sit område, men som man måske ikke, når man ser det store billede, er opmærksom på rent faktisk foregår. Så jeg synes, at når man borer sig ned i hvert enkelt område, viser vi, at vi prøver at levere på de ambitioner, der er. Det er de tre store visionsområder: et konkurrencedygtigt Norden, et socialt bæredygtigt Norden og et grønt Norden.

Jeg blev også spurgt til, hvad mine visioner er. Der har også været en stor diskussion om, om vi efterhånden er mindre engagerede eller mere engagerede i Norden. Jeg vil sige, at jeg egentlig stadig væk oplever, at Norden betyder rigtig, rigtig meget. Der er rigtig mange, som arbejder og har familie på tværs af landene, som studerer i hinandens lande, og som har relationer på kryds og tværs. Jeg synes ikke, at jeg oplever, at interessen bliver mindre, men jeg tror, at den efterhånden bliver taget mere for givet. Vi har vænnet os til, at vi bare kører af sted gennem hinandens lande uden at skulle vise pas. Det opdagede vi under corona. Lige pludselig kunne man ikke det mere, og så opdagede vi, hvad vi havde mistet. Man kan søge et job eller en uddannelse i hinandens lande uden problemer. Det er jo nogle utrolige værdier at have med sig, men vi kommer nok til at tage det for givet nogle gange. Det er også noget af det, som jeg tror vi skal være gode til at gøre opmærksom på, altså at alle i Danmark faktisk har gavn af det nordiske samarbejde.

Kl. 12:43

Noget af det, som jeg også som minister har brugt en del tid på, er Øresundssamarbejdet. Vi har jo både Greater Copenhagen, og vi har også en masse virksomheder i hovedstadsområdet, som skrider på arbejdskraft i øjeblikket. Det er også noget af det, vi kan se generelt for Danmark; vi mangler rigtig meget arbejdskraft i Danmark. Det er et konstant diskussionspunkt – det kan jeg sige – når vi diskuterer Greater Copenhagen-samarbejdet, hvordan vi sikrer, at man bedre kan arbejde på kryds og tværs. I Danmark har vi en arbejdsløshedsprocent på omkring 2 pct. I Skåne har de en på omkring 8 pct.

Men det er faktisk ikke sådan, at alle bare kan få et arbejde i Danmark, og det er en af de grænsehindre, vi har. For det kan tredjeverdensborgere ikke. De kan ikke bare få et arbejde i Danmark. De skal have en grænsependlertilladelse først. Det er faktisk en grænsehindring, vi har. Så når hr. Peter Kofod bliver ved med at snakke om, at vi skal have grænsehindre, vil jeg sige, at vi faktisk har en grænsehindring. Det kan der nogle gange være frustration over, fordi det betyder, at vi ikke få den arbejdskraft, vi har brug for. Men det er der også af en årsag.

Men man bliver måske også lidt forvirret, når hr. Peter Kofod står og snakker om, at vi skal have lukket grænserne til Sverige, når man lige før på punktet tidligere har hørt Dansk Folkepartis forsvarsordfører, hr. Alex Ahrendtsen, sige, at vi skal have en nordisk

forsvarsunion. For hvordan i alverden skal vi kunne samarbejde om forsvaret, hvis vi har lukket grænserne? Det synes jeg kunne være interessant at vide lidt mere om. For det at skulle have et fælles værn i forhold til flyvevåbnet og søværnet hjælper jo ikke meget, hvis vi har lukket grænserne. Så det er lidt pudsigt. Men jeg håber, at man ved, hvad man præcis mener.

Ellers vil jeg sige i forhold til sprog, som også blev nævnt, at vi jo heldigvis selv har en indflydelse på, om vi holder op med at kunne forstå og tale hinandens sprog. Vi underviser stadig væk vores børn i folkeskolen i norsk og svensk, i de skandinaviske sprog. Der bliver gjort meget. F.eks. holder Foreningen Norden en ungdomslejr for unge fra hele Norden. Jeg har sendt min egen datter af sted. Hun boede på værelse med to islændinge og en dansker. På den måde får man også en forståelse for hinandens sprog. Og det er rigtigt, at der kan være vanskeligheder. Men man kan jo godt arbejde på at overvinde vanskelighederne i stedet for at overgive sig. Så det vil jeg i hvert fald opfordre til at man gør, for det er min forståelse, at det vil man gerne.

Jeg blev også spurgt til, hvordan vi inddrager ungdommen. Vi har jo Ungdommens Nordiske Råd, som er utrolig aktivt. Vi har en dansk formand for det i øjeblikket. I øvrigt ønsker Ungdommens Nordiske Råd heller ikke at skifte til engelsk. Så har vi ungepaneler, som bliver brugt i mange forskellige ministerråd. Jeg oplevede selv til landdistriktsminister mødet i Reykjavik her den anden dag, at man havde brugt et ungepanel til at vurdere, hvordan man kan gøre det mere attraktivt for unge at bo i landdistrikterne i Norden. Så man havde fundet nogle unge på kryds og tværs og spurgt om det. På den måde er det forskellige måder, man inddrager de unge på. Man gør det faktisk på mange måder på en gang. Jeg synes, at det er utrolig positivt, at man arbejder på den måde på kryds og tværs af tingene.

Jeg er godt opmærksom på Færøernes ønsker. Vi vil selvfølgelig gøre alt, hvad vi kan, for at hjælpe Færøerne med repræsentation i de forskellige ting, som de har fået repræsentation i. Allerede nu har man jo formået at komme ind i nogle forskellige ting, man er interesseret i, i det nordiske, men det skal selvfølgelig ske inden for grundlovens rammer. Vi overholder grundloven i Danmark, og det bliver vi ved med at gøre. Jeg ved, at der er et arbejde med Helsingforsaftalen i Nordisk Råd, og jeg følger interesseret med i, hvad man når frem til, og jeg vil lytte til, hvad man når frem til til den tid.

Jeg tror, at jeg vil lade det være de indledende bemærkninger.

Kl. 12:46

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak. Der er spørgsmål til ministeren. Det første er fra fru Jette Gottlieb, Enhedslisten. Værsgø.

Kl. 12:47

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil gerne spørge specielt ind til den målsætning, der hedder »et socialt bæredygtigt Norden«. Det var noget, jeg ikke nåede at komme ind på i min ordførertale, før tiden var gået. Indgår begrebet social lighed i den tankemåde, når man taler om social bæredygtighed? Grunden til, at jeg spørger, er, at i alle nordiske lande, men allermest i Danmark, er uligheden voksende og har været det gennem de sidste 5-10 år. Er definitionen på »socialt bæredygtigt Norden« noget, som man kigger på?

Kl. 12:47

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ministeren.

Kl. 12:47

Ministeren for nordisk samarbejde (Louise Schack Elholm):

Du har fuldstændig ret: Vi har sunde befolkninger med høj beskæftigelse og lighed, og kulturlivet er stærkt, og vi har også stort fokus på ligestilling mellem kønnene. Så på den måde er der jo et fokus på mange forskellige former for lighed, ligestilling og social bæredygtighed. Der kigger man rimelig bredt på tingene, vil jeg vurdere.

Kl. 12:48

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 12:48

Jette Gottlieb (EL):

Så vil jeg spørge, om det ikke ville være en fremmed idé for et socialt bæredygtigt Norden, at man så mere på den økonomisk-social lighed i alle nordiske lande, fordi det formentlig vil være nogle af de samme metoder, man vil bruge på grund af lighederne mellem vores samfundsformationer, taget i betragtning af at uligheden vokser; det er ikke ligheden, der vokser.

Kl. 12:48

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Ministeren.

Kl. 12:48

Ministeren for nordisk samarbejde (Louise Schack Elholm):

Det er meget forskelligt, hvordan billedet er i de forskellige nordiske lande. Vi havde en gennemgang af det her i sidste uge. Billedet er meget forskelligt over de nordiske lande, i forhold til om man er blevet mere lige eller mindre lige. Så det er ikke de samme problemstillinger, der gør sig gældende.

Jeg tror, at det er vigtigt, at man hele tiden har fokus på, hvordan man sikrer, at man har de mest socialt bæredygtige samfund, og hvad det så er, man lægger i det, vil jo altid være forskelligt, og det vil altid være op til landene at vurdere, hvad man mener det rigtige er.

Kl. 12:49

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi går videre til næste spørger, og det er hr. Peter Kofod, Dansk Folkeparti.

Kl. 12:49

Peter Kofod (DF):

Tak for det, og tak for talen. Jeg er jo bæret over, at ministeren dedikerer så stor en del af sin taletid til at kritisere Dansk Folkeparti. Det tager jeg som et enormt arbejdsmæssigt kompliment. Jeg kunne godt gå langt ind i det, men der er bare forskel på vores partier, og det er jo fair nok. Regeringen dyrker arbejdsudbud som en ting, og vi ser på borgerne som noget helt andet. Vi ser nemlig danskerne som borgere, ikke i et velfærdssamfund, men i et land, og som en integreret del af en kultur. Så for os er det langt større, end om danske virksomheder mangler arbejdskraft. Respekt for det, for det er også et problem, vi skal se på og løse. Men jeg synes bare, individet, mennesket, er mere.

Det var slet ikke det, jeg ville tale om med ministeren. Jeg ville stille et spørgsmål til redegørelsen, side 3, hvor der under det afsnit, der handler om ligestilling, står: Der har været fokus på digitalisering og ligestilling i arbejdslivet, særlig på traditionelle kvindeerhverv – hvad det så end måtte være, det troede jeg ikke man måtte sige i dag, altså at der findes traditionelle kvindeerhverv – samt på den stigende tilbagerulning af kvinders og lgbt+-personers rettigheder.

Jeg kunne egentlig godt tænke mig at vide, hvad det er for en tilbagerulning, der er sket i Norden, af lgbt+-personers og kvinders rettigheder i de seneste år.

Kl. 12:52

Kl. 12:50

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det ministeren. Værsgo.

Kl. 12:50

Ministeren for nordisk samarbejde (Louise Schack Elholm):
Jeg kan da betrygge ordføreren med, at regeringen også mener, at man skal have fokus på borgerne og mennesker. Det er jo sådan set det helt essentielle. Men der er faktisk også danskere, der har familie på den anden side af Øresund, som har kærester på den anden side af Øresund, som har studier på den anden side af Øresund, eller som har arbejde på den anden side af Øresund, og de har også rettigheder til at kunne komme af sted. Hvis man lukker grænsen, fjerner man den mulighed for at være en del af hinandens liv, og det synes jeg er en meget stor omkostning at pålægge borgere i Danmark, altså at man ikke må have lov til at have sit eget liv.

Der er 10 millioner indbyggere i Sverige, og ordføreren siger, at der er 30.000 bandemedlemmer. Jeg ved, at Justitsministeriet har rigtig godt styr på, hvad der foregår, og vi kan hele tiden rykke ud, hvis der sker noget. Så jeg vil opfordre til, at man har tillid til det danske retsvæsen og så under de danske borgere at kunne have et liv også på tværs af Øresund. Jeg nåede ikke at svare på det andet spørgsmål, men hvis du stiller det igen, skal jeg svare på det.

Kl. 12:51

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Vi fortsætter til den anden korte bemærkning. Hr. Peter Kofod, værsgo.

Kl. 12:51

Peter Kofod (DF):
Nu har jeg sådan set selv familie på den anden side af Øresund og Østersøen, så jeg tror, jeg ved rimelig meget om, hvad det her handler om. Så den der forklaring om, at uha, så er det rigtig farligt. Hallo, jeg er født og opvokset på den anden side af Øresund, så jeg tror da, jeg må vide, hvad jeg taler om.

Jeg fik ikke svar på mit spørgsmål, men jeg er så nok også bare en lille smule overrasket over regeringens meget konfrontatoriske kurs. Vi kommer jo her og spørger ganske åbenhjertigt. Jeg synes jo, det er vigtigt. Når regeringen skriver i redegørelsen, at der har været en stigende tilbagerulning af kvinders og lgbt+-personers rettigheder, vil jeg da gerne vide, hvordan det hænger sammen, for det harmonerer jo ikke med den debat, jeg synes der har været helt generelt, hvor det her har fyldt meget. Det kan man have forskellige holdninger til, men jeg vil bare gerne have svar på mit spørgsmål.

Kl. 12:52

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det ministeren.

Kl. 12:52

Ministeren for nordisk samarbejde (Louise Schack Elholm):
Hvis det drejer sig om lgbt+-folks rettigheder inden for det nordiske område, vil jeg anbefale, at man stiller et skriftligt spørgsmål, og så vil jeg henvise til den konkrete fagminister. Men ellers kan man sige, at i verden generelt tror jeg det er ret åbenlyst, at der er en tilbagegang i de rettigheder, der er for folk, der ikke opfatter sig selv som heteroseksuelle.

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Tak. Vi går videre til den næste spørger. Det er fru Marianne Bigum fra SF.

Kl. 12:52

Marianne Bigum (SF):
Mange tak. Jeg vil spørge ministeren om noget. Der står jo i redegørelsen, at især omstillingen til et mere bæredygtigt samfund går for langsomt, og når vi nu i dag står her og skal diskutere visionerne for 2030, er det jo netop det, der fylder – det handler om en bæredygtig og integreret region, altså at Norden skal blive verdens mest bæredygtige og integrerede region. Og indledningen til den har også enormt meget fokus på det grønne.

Så jeg har to spørgsmål til ministeren. Det ene er: Hvad vil ministeren gøre for at sætte tempoet op på de her visioner? Det er jo allerede i 2024, sådan som jeg forstår det, at vi skal være i mål med det. Og det andet, jeg så ville spørge om, er, om jeg skulle lægge noget i, at ministeren i redegørelsen rangordner de tre strategiske mål om et konkurrencedygtigt Norden, et socialt bæredygtigt Norden og et grønt Norden, hvor grønt så står til sidst. Det er faktisk omvendt i visionen, hvor det er et grønt Norden først og herefter et konkurrencedygtigt Norden. Ligger der noget i det?

Kl. 12:53

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det ministeren. Værsgo.

Kl. 12:54

Ministeren for nordisk samarbejde (Louise Schack Elholm):
Der er ikke en rangering af områderne. Det ligger det ikke op til. Vi har et mål om at bruge en tredjedel af midlerne på hvert område, så de skulle helst være prioriteret ligeligt, og det forsøger vi på at gøre hele vejen igennem. Så det er ikke en rangering. Altså, de tre områder er ligestillet.

I forhold til det grønne, det bæredygtige, er det noget, vi helt konkret arbejder med i de pågældende ministerråd. Og som jeg sagde, har vi jo lige lavet en aftale om det på klimaområdet her i sidste uge, altså om, hvordan vi kan gøre det bedre.

Vi laver også erfaringsudveksling, når vi mødes. Altså, vi bestemmer jo ikke fra Nordisk Råds side, hvordan vi skal indrette lovgivningen i hvert land; vi har stadig væk vores nationale selvbestemmelse. Så noget af det, vi gør, er også at gøre hinanden klogere på, hvad man kan gøre bedre i hinandens lande. Så der er jo også en masse erfaringsudveksling i det arbejde, vi har.

Kl. 12:55

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det fru Marianne Bigum for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 12:55

Marianne Bigum (SF):
Mange tak. Særlig i Danmark halter vi jo bagefter på flere af verdensmålene, bl.a. i forhold til ressourcer og i forhold til livet på land og i vand. Så jeg forstår det, når ministeren siger, at det er op til de enkelte lande at gøre noget, men hvad gør vi så i Danmark? Er det simpelt hen Danmark, der hænger i bremsen, når det kommer til, at man fra nordisk side kan sige, at det går for langsomt med den grønne omstilling?

Kl. 12:55

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Ministeren.

Kl. 12:55

Ministeren for nordisk samarbejde (Louise Schack Elholm):

Jeg kan i hvert fald afkræfte, at det skulle være Danmark, der hænger i bremsen. Det er det bestemt ikke. Danmark går helt klart foran i den grønne dagsorden, også blandt de nordiske, og det vil vi blive ved med at gøre. Så det er ikke Danmark, der hænger i bremsen.

Hvis der er nogen spørgsmål til den konkrete politik på området, vil jeg altså henvise til fagministeren, hvis det handler om politik i Danmark.

Kl. 12:55

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Næste spørger er hr. Kim Edberg Andersen fra Nye Borgerlige. Værsgo.

Kl. 12:55

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det, og undskyld, at jeg ikke har været her under hele debatten. Jeg havde et andet møde. Så det beklager jeg. Men jeg går ud fra, at de fleste ordførere har været oppe at sige, at de takker for en god redegørelse. Derfor er det jo også meget ligetil, at man kan gå ud fra, at det, der står i redegørelsen, ved ministeren noget om.

Så jeg følger lige op på hr. Peter Kofods spørgsmål til citatet »... samt på den stigende tilbagerulning af kvinders og LGBT+ personers rettigheder«. Ministeren svarer, at det må man stille et skriftligt spørgsmål om, og det synes jeg jo egentlig ikke er rimeligt, når det står i ministerens redegørelse. Jeg synes heller ikke, at det med, at man så skyder det tilbage med et svar om, at det er i verden, giver mening i forhold til en nordisk redegørelse. Så vil ministeren ikke godt forklare mig, hvorfor der i ministerens redegørelse står, at der er et særligt fokus på tilbagerulning af kvinders og lgbt+-personers rettigheder? For jeg forstår det ikke. Så jeg vil meget gerne høre, om ministeren ved, hvad det er, ministeren har skrevet i redegørelsen.

Kl. 12:56

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ministeren.

Kl. 12:56

Ministeren for nordisk samarbejde (Louise Schack Elholm):

Jeg ved udmærket godt, hvad der står i redegørelsen. Det kan hr. Kim Edberg Andersen være helt sikker på, men til gengæld har jeg ikke deltaget i det møde, der var i det ministerråd, der drejer sig om det her. Hvis man gerne vil høre, hvad der er foregået på ministerrådsmødet, er det derfor oplagt, at man tager kontakt til den pågældende minister.

Derfor anbefaler jeg bare at sende et skriftligt spørgsmål, hvis I vil have et fagligt stærkt svar. Det er almindelig procedure, at sådan gør man, hvis man gerne vil være sikker på, at man får spurgt helt i dybden om tingene, og det er det, jeg forstår at både hr. Peter Kofod og hr. Kim Edberg Andersen gerne vil. Og jeg synes, det er dejligt, at I interesserer jer så meget for lgbt+-menneskers rettigheder.

Kl. 12:57

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Hr. Kim Edberg Andersen, værsgo.

Kl. 12:57

Kim Edberg Andersen (NB):

Ministeren må slet ikke være tvivl om, at ligestilling ligger mig stærkt på sinde, og det er dem, der sidder i Ligestillingsudvalget med mig, slet ikke i tvivl om. Jeg kan jo ikke forstå, at man skal stille skriftlige spørgsmål til det, så jeg spørger lige en gang til. Kunne det så tænkes – så lad os lave det tankespind – at man rent faktisk har forholdt sig til det nordiske spørgsmål? I Sverige er der

eksempelvis 30.000 bandemedlemmer, og man har haft en kæmpe stor indvandring, og det er måske derfor, vi ser tilbagerulningen på lige netop de her to områder.

Kunne det måske ikke være tankestof til en minister, at når vi partier, som er lidt udlændingekritiske, siger tingene, at man en gang imellem måske kunne begynde at lytte i stedet for at skrive ting, som jeg så bagefter skal skrive til ligestillingsministeren for at få et svar på? For jeg mener jo, at en minister, der laver en redegørelse, skal kunne svare på det, men kunne man så muligvis lave et tankespind om, at ligestillingsordføreren og ordføreren på det nordiske område for Nye Borgerlige har ret i, at det måske er på grund af en øget indvandring fra særlig muslimske lande, at vi ser den her tilbagerulning af rettigheder for kvinder og lgbt+personer i Norden?

Kl. 12:58

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Ministeren.

Kl. 12:58

Ministeren for nordisk samarbejde (Louise Schack Elholm):

Jeg synes, at ordføreren skal stille et spørgsmål til mig, og så kan jeg altid bede om bidrag fra det konkrete område. Det tror jeg vil være det mest oplagte at gøre. Det er en normal procedure, at man gør det sådan i Folketinget, så det synes jeg ville være helt naturligt også at gøre her.

Jeg er da også meget optaget af, og det er sådan mere en generel ting, at vi har ligestilling, og at alle bidrager til ligestillingen, og det skal man jo være opmærksom på, også i minoritetsmiljøer.

Kl. 12:59

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til ministeren for nordisk samarbejde.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen om redegørelse nr. R 4 sluttet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 13:**Forslag til lov om ændring af retsplejelov for Grønland. (National Enhed for Særlig Kriminalitets kompetence for Grønland m.v.)**

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).
(Fremsættelse 04.10.2023).

Kl. 12:59

Forhandling**Den fg. formand** (Hans Kristian Skibby):

Forhandlingen er åbnet, og første ordfører er fru Camilla Fabricius fra Socialdemokraterne.

Jeg skal lige bede om lidt ro i salen, så vidt det i hvert fald er muligt.

Værsgo til ordføreren.

Kl. 13:00

(Ordfører)

Camilla Fabricius (S):

Tak for ordet, hr. formand. Som det er lige nu, er Danmark bedre stillet i forhold til at efterforske kompleks kriminalitet i Danmark som f.eks. terrorfinansiering, narkotika og hvidvask, da vi i 2022 oprettede National enhed for Særlig Kriminalitet. Her har man samlet nogle af de allerbedste efterforskere på området, så de bedre kan

efterforske den komplekse kriminalitet, vi ser i kriminalitetsbilledet lige nu. Det foreslås i det her lovforslag at gøre det muligt at bruge de kompetencer også i Grønland, så det grønlandske samfund har de samme muligheder som Danmark.

Med det her lovforslag styrker vi det grønlandske justitsområde, og et stærkt justitsområde er en forudsætning for et velfungerende samfund. Lovforslaget vil også styrke det grønlandske samfund generelt. Med forslaget får justitsministeren her mulighed for at sætte rammerne om, hvilke områder enheden skal efterforske, ligeledes hvilke områder det grønlandske politi selv har den bedste indsigt i og viden om, og der er det grønlandske politi selvfølgelig også det mest kompetente.

For mig er det vigtigste i dette lovforslag, at det har grønlandsk opbakning, for det er naturligvis det grønlandske folk, som lever i det grønlandske samfund og har kendskab til, hvordan det grønlandske samfund er, der er mest egnet til at lave vurderingerne af, hvordan deres retssystem drives.

Grønland selv bakker op om forslaget, og derfor mener Socialdemokratiet naturligvis også, at det skal vedtages. Jeg har selv for nylig været i Grønland og har forsøgt at tilegne mig både forståelse og i hvert fald stor påskønnelse for det grønlandske folk og den måde, man driver land på.

På den måde vil jeg bare sige tak for, at justitsministeren har lavet forslaget, og så vil jeg forsøge mig, uden at jeg har nået at tale med Aaja Chemnitz, medlem fra Grønland: Qujanaq. (*Den fungerende formand* (Erling Bonnesen): Du skal lige huske at oversætte). Tak for ordet.

Kl. 13:02

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren. Vi går videre til næste ordfører, og det er Venstres ordfører, hr. Preben Bang Henriksen.

Kl. 13:02

(Ordfører)

Preben Bang Henriksen (V):

Tak for det. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at bekæmpelse af økonomisk kriminalitet fylder rigtig meget hos Venstre, og det har det gjort over de senere år. Vi må nok erkende, at den økonomiske kriminalitet, i hvert fald så vidt jeg kan følge med, desværre ikke er blevet mindre. Det vil derfor også være noget, der kommer til at fylde hos Venstre i de kommende forhandlinger om politi og anklagemyndighed.

Sidste gang man lavede et politiforlig, etablerede man National enhed for Særlig Kriminalitet, og jeg skal ikke komme nærmere ind på, hvad denne enhed beskæftiger sig med, men det er bl.a. den grovere form for økonomisk kriminalitet. Så vidt, så godt i Danmark. Problemet er bare, at Grønland jo nødig skulle være et kriminalteknisk helleområde, hvor tingene lettere kan finde sted end i Danmark. Der er jo ikke rigtig nogen grænser for økonomisk kriminalitet; det kan jo i den grad praktiseres hen over landegrænser i dag. Og med hensyn til at sikre National enhed for Særlig Kriminalitet og det operative samarbejde bør denne enhed også have kompetence til at fungere i Grønland, og i den forbindelse har jeg noteret, at det grønlandske parlament er enige i det synspunkt. Så det vil have Venstres tilslutning.

Kl. 13:04

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren.

Kl. 13:04

Preben Bang Henriksen (V):

Må jeg have lov at tilføje den bemærkning, at jeg også talte på vegne af min kollega Peter Kofod fra Dansk Folkeparti? Tak.

Kl. 13:04

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Det er noteret – tak for det. Tak til ordføreren. Vi går videre til Moderaternes ordfører, og det er fru Nanna W. Gotfredsen. Værsgo.

Kl. 13:04

(Ordfører)

Nanna W. Gotfredsen (M):

Tak for ordet, formand. Mine regeringsordførerkolleger har så fint redegjort for, hvad det er for nogle tilføjelser til den grønlandske retsplejelov, det her går ud på. Grønlands Politi har efterlyst eller efterspurgt den her form for hjælp og understøttelse i forhold til de her temmelig komplekse sager, og det samme har Grønlands Selvstyre. Moderaterne bakker op. Det handler om, at det grønlandske samfund, altså det grønlandske folk, bliver betjent på samme måde som det danske i rigsfællesskabet. Det kan vi kun bakke op om. Jeg siger tak for ordet og qujanaq.

Kl. 13:05

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Så går vi videre til Danmarksdemokraternes ordfører, og det er hr. Kenneth Fredslund Petersen.

Kl. 13:05

(Ordfører)

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Tak for det, formand. Det er lov om ændring af lov om retsplejelov for Grønland. Loven har til formål at sikre, at National enhed for Særlig Kriminalitet i forhold til det operative samarbejde får kompetence til at fungere og kan fungere i Grønland.

Regeringen ønsker i fællesskab med naalakkersuisut at arbejde for, at de danske ansvarsområder i Grønland følger standarden i Danmark med respekt for de særlige forhold og forskelle, der er mellem Danmark og Grønland. Derfor har Danmark og Grønland fundet behov for ændringer af retsplejeloven for Grønland, således at National enhed for Særlig Kriminalitet i forhold til det operative samarbejde kan fungere i Grønland.

Vi i Danmarksdemokraterne støtter forslaget. Tak for ordet.

Kl. 13:06

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak til ordføreren for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Vi går videre til Liberal Alliances ordfører, og det er hr. Carsten Bach.

Kl. 13:06

(Ordfører)

Carsten Bach (LA):

Tak for det. Som der allerede fint er blevet redegjort for af andre ordførere, har lovforslaget jo det meget ædle formål at sikre, at National enhed for Særlig Kriminalitet i forhold til det operative samarbejde får kompetence til også at kunne fungere i og for Grønland, og at det grønlandske samfund på den måde så kan betjenes, ligesom det er tilfældet i Danmark. Det er også et ønske fra grønlandsk side, og derfor støtter Liberal Alliance selvfølgelig lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 13:07

Kl. 13:09

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak til ordføreren for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Så kigger jeg lige rundt, og vi er klar til Det Konservative Folkepartis ordfører, og det er hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 13:07

(Ordfører)

Rasmus Jarlov (KF):

Tak. Vi bakker også op om lovforslaget. Det er sådan, at der indføres nogle regler, som vi også har i Danmark, altså en lovgivning, som vi også har i Danmark. Og vi noterer os, at der er opbakning fra både Landstinget og selvstyret, og vi har derfor svært ved at se indvendinger imod forslaget.

Kl. 13:07

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Så går vi videre, og så er det Radikale Venstres ordfører, hr. Christian Friis Bach. Værsgo.

Kl. 13:07

(Ordfører)

Christian Friis Bach (RV):

Tak for det. Lovforslag L 13 har, som alle har anført, jo til formål at sikre, at National enhed for Særlig Kriminalitet og det operative samarbejde kan fungere i og for Grønland, og at de danske ansvarsområder i Grønland følger standarden i Danmark med respekt for de særlige forhold og forskelle, der er, og det skal sikre, at man kan styrke indsatsen mod organiseret kriminalitet, økonomisk kriminalitet eller kriminalitet, der indebærer et komplekst samarbejde med udenlandske myndigheder.

Der er to ting, der er afgørende for os. Det ene er, at naalakkersuisut bakker op, og det gør de, og derfor bakker vi også op. Men det andet er også, om det her understøtter verdensmålene. Det vil jeg lægge vægt på i alle mine taler på talerstolen i det her folketingsår. Og det understøtter verdensmål 16, nemlig indikatoren 16.4, som siger:

»Inden 2030 skal ulovlige penge- og våbenstrømme væsentligt reduceres, og indsatsen for inddrivelse og tilbagelevering af stjålne værdier og bekæmpelse af alle former for organiseret kriminalitet skal styrkes.«

Det bidrager vi til med det her lovforslag, og derfor bakker vi op. Tak for ordet.

Kl. 13:09

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Så går vi videre til Nye Borgerliges ordfører, og det er hr. Kim Edberg Andersen. Værsgo.

Kl. 13:09

(Ordfører)

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det, formand. Jeg skal gøre det lige så kort, som jeg altid gør, når det er forhold om Grønland og grønlænderne selv ønsker det. Nye Borgerlige støtter forslaget.

Kl. 13:09

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Så går vi videre til SIU's ordfører, og det er fru Aki-Matilda Høegh-Dam. Værsgo.

(Ordfører)

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Du kan ånde lettet op. Tak for ordet. Jeg blev lige spurgt, om jeg skulle snakke grønlandsk. Men jeg tænker, at fordi det *er* blevet behandlet i Inatsisartut og idéen med at snakke grønlandsk er, at folk derhjemme skal kunne forstå, hvad det er, det handler om, og Siumut allerede *er* kommet med sin tale på grønlandsk i Grønland, gentager jeg det lige for jer herinde på dansk.

I dag vil vi gerne snakke om den støtte, som Siumut er kommet med til forslag om ændring af retsplejeloven for Grønland, der handler om bl.a. ændring i straffeloven, retsplejeloven, hvidvaskningsloven og andre forskellige love. Siumut i Folketinget noterer, at dette forslag er blevet indstillet af et enigt udvalg i Inatsisartut, og dette vidner om et solidt grundlag for lovforslaget. Og det er vores overbevisning, at dette forslag vil være med til at styrke Grønlands Politis muligheder for at opklare og retsforfølge komplekse sager inden for økonomisk kriminalitet og flere områder hertil. Vi mener, at det er afgørende at opdatere vores justitsområde løbende og sikre, at det både er effektivt og tidssvarende. Og med dette forslag tages dette et skridt videre i den rigtige retning.

Med de ord støtter Siumut forslaget. Tak skal I have.

Kl. 13:11

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren. Vi går videre til IA's ordfører, og det er Aaja Chemnitz. Værsgo.

Kl. 13:11

(Ordfører)

Aaja Chemnitz (IA):

Tak. Tak for lovforslaget. Vi er nødt til at erkende, at verden er i forandring, og at det er muligt at begå forbrydelser i dag, som det ikke var muligt at begå tidligere, og de kriminelle netværk udvikler løbende nogle nye metoder til at begå forbrydelser. Der er et stort problem i forhold til at sætte ind over for økonomisk kriminalitet og hvidvask hjemme i Grønland, og det er et stigende problem, og Grønlands Politi har på nuværende tidspunkt hverken specialerne eller mandskabet til at opklare eller retsforfølge i de særlig komplekse sager hjemme i Grønland. Derfor bakker Inuit Ataqatigiit op om lovforslaget, som skal sikre, at National enhed for Særlig Kriminalitet får kompetence til at bistå Grønlands Politi og behandle komplekse og ressourcetunge sager hjemme i Grønland som f.eks. sager om økonomisk kriminalitet, hvidvaskning og organiseret narkotikanetværk.

Ved at ramme de kriminelle netværk der, hvor det gør allermost ondt, nemlig på pengene, gør vi det mindre lukrativt at drive narko-handel og særlig hashhandel hjemme i Grønland. Økonomisk kriminalitet af den karakter har store skadelige virkninger for både vores samfund og for den velfærdsmodel, som vi har hjemme i Grønland. Med de bemærkninger støtter vi lovforslaget. Qujanarsuaq – mange tak.

Kl. 13:12

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Så vil jeg give ordet til justitsministeren.

Kl. 13:13

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Tak for det, og også tak for de mange positive tilkendegivelser fra ordførerne til det her lovforslag. Også i Grønland er der blevet set positivt på lovforslaget, som det grønlandske selvstyre har tilslut-

tet sig. Det er vigtigt for mig, at der er grønlandsk opbakning til lovændringer for Grønland, fordi det er det grønlandske folk, der skal bestemme, hvad der skal gælde i Grønland. Det er i sagens natur dem med indgående kendskab til det grønlandske samfund og grønlandske forhold, som er bedst egnet til også at vurdere, hvordan det grønlandske retssystem skal indrettes. Jeg er glad for, at der også her i Folketinget er bred opbakning til det forslag.

Jeg tror, at vi alle sammen kan være enige om, at et stærkt justitsområde er en forudsætning for et velfungerende og trygt samfund. I den forbindelse er det også helt afgørende, at politiet og anklagemyndigheden er velfungerende. Det lovforslag, som vi behandler i dag, har netop til formål at styrke det i Grønland.

I Danmark blev der fra 2022 oprettet en National enhed for Særlig Kriminalitet. Her samlede man de mest specialiserede politio- og anklagefaglige kompetencer i politiet og anklagemyndigheden med det formål at styrke efterforskning og bekæmpelse af den mest komplekse kriminalitet. Under National enhed for Særlig Kriminalitets ledelse blev der samtidig oprettet et operativt samarbejde, hvor relevante myndigheder og udvalgte private aktører, f.eks. pengeinstitutter, kan arbejde tæt sammen om at bekæmpe og forebygge alvorlig og kompleks hvidvask og terrorfinansiering.

Det er vigtigt, at det grønlandske samfund betjenes på samme måde som Danmark, og at der kan anvendes de samme specialiserede kompetencer og metoder, når der er behov for det. Lovforslaget skal derfor sikre, at National enhed for Særlig Kriminalitet og det operative samarbejde også kan fungere i og for Grønland.

Det foreslås derfor for det første, at retsplejelov for Grønland ændres, så National enhed for Særlig Kriminalitet på samme måde som i Danmark får kompetence til at udføre opgaver i Grønland. Det betyder for Grønland, at enheden får kompetence til at varetage efterforskningen og den kriminalretlige forfølgning af den mest komplekse økonomiske og organiserede kriminalitet i Grønland. Det kan bl.a. være organiseret narkotikahandel, ulovlig våbenhandel, hvidvask, organiseret skatteunddragelse eller organiseret menneskehandel og menneskesmugling. Med forslaget lægges der op til, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke kriminalitetsområder der er omfattet af National enhed for Særlig Kriminalitets område, og under hvilke betingelser efterforskningen og den kriminalretlige forfølgning i stedet kan varetages af Grønlands Politio- og anklagemyndighed. Det vil navnlig være tilfældet, hvor indsigt i de lokale grønlandske forhold er af særlig betydning.

Det foreslås for det andet, at retsplejelov for Grønland ændres, så det operative samarbejde, der er oprettet i Danmark under National enhed for Særlig Kriminalitets ledelse, ligeledes kan fungere for Grønland. Det forudsættes i den forbindelse, at relevante danske og grønlandske aktører skal kunne deltage i samarbejdet, når der behandles sager om grønlandske forhold. Det gælder eksempelvis grønlandske myndigheder og udvalgte private aktører, der er omfattet af den grønlandske hvidvasklovgivning. Det operative samarbejde skal give politiet et mere målrettet og også kvalificeret efterretningsbillede til brug for efterforskning af alvorlig hvidvask og terrorfinansiering og underliggende forbrydelser i Danmark.

Med de bemærkninger skal jeg endnu en gang takke for indlæggene. Jeg ser frem til den videre behandling her i Folketinget og står naturligvis til rådighed for besvarelse af de spørgsmål, der måtte opstå i den forbindelse. Så er der kun tilbage at sige tak for ordet. Qujanaq.

Kl. 13:16

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Grønlandsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 14:

Forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland. (Selvstændig bestemmelse om psykisk vold).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).
(Fremsættelse 04.10.2023).

Kl. 13:17

Forhandling

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Forhandlingen er åbnet. Den første ordfører er fra Socialdemokraterne, og det er fru Camilla Fabricius. Værsgo.

Kl. 13:17

(Ordfører)

Camilla Fabricius (S):

Tak for det. Jeg er socialdemokrat og kommer fra Socialdemokratiet. Tak for ordet, hr. formand. Lige nu har ofre i Grønland, der har været udsat for psykisk vold, ikke de samme muligheder som dem, som har været udsat for fysisk vold. Jeg mener, at det vil være et kæmpeskridt i den rigtige retning for retsfølelsen og det sociale område i Grønland, at dette lovforslag vedtages.

Forslaget vil tydeliggøre, at psykisk vold er helt uacceptabelt, ligesom fysisk vold er det. Psykisk vold er lige så skadelig som fysisk vold for mennesker, også selv om psykisk vold ikke efterlader de samme mærker, i hvert fald ikke de samme synlige mærker. Alligevel er det vigtigt, at vi selvfølgelig får det kriminaliseret, og det første led er jo at stoppe det. Når den psykiske vold er kriminaliseret, vil langt flere ofre turde stå frem og fortælle deres egne historier. Det vil føre til, at krænkelse kan blive stoppet og udøveren kan blive retsforfulgt, og det vil være en kæmpesejr for ofrene for psykisk vold i Grønland.

Det er for mig enormt vigtigt, at vi generelt også, når det kommer til det sociale område, sætter lige så høje krav og standarder i Grønland, som der er i Danmark, og selvfølgelig også med en forståelse og en respekt for de forskelle, som er imellem vores lande. Det er også derfor, at jeg er glad for, at der er opbakning til lovforslaget fra den grønlandske regerings side, og noget af det vigtigste for mig i dette lovforslag er netop, ligesom det var tilfældet med det foregående, den grønlandske opbakning. For det er naturligvis det grønlandske folk, som lever i og har bedst kendskab til, hvad det er for en lovgivning, man har brug for i Grønland. Dette lovforslag vil styrke justitsministerens ansvarsområde, og udviklet i samarbejde med den grønlandske regering vil man så få den mulighed for at kunne retsforfølge mennesker, som laver psykisk vold. Socialdemokratiet vil selvfølgelig støtte op om lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 13:19

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak til ordføreren for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Vi går videre til Venstres ordfører, og det er hr. Preben Bang Henriksen.

Kl. 13:19

(Ordfører)

Preben Bang Henriksen (V):

For 4 år siden vedtog vi en ganske glimrende bestemmelse i straffeloven. Det var en bestemmelse, hvor man straffer psykisk vold på samme måde som fysisk vold. Og andet kunne da lige passe, for de men, man får efter psykisk vold, er jo på en eller anden måde mindst lige så alvorlige som dem ved fysisk vold – de kan i hvert fald være det. Det er også livsvarige men, kan man så sige. Den glimrende løsning vil vi nu gerne introducere i den grønlandske kriminallov med det her forslag. Det har til formål at kriminalisere psykisk vold i nære relationer, også i Grønland, og jeg kan sige, at Venstre kan støtte forslaget. Tak.

Kl. 13:20

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Vi går videre til Moderaternes ordfører, og det er fru Nanna W. Gotfredsen. Værsgo.

Kl. 13:20

(Ordfører)

Nanna W. Gotfredsen (M):

Tak for ordet, formand. Psykisk vold er vold, og det er en voldsform, der kan få enorme og langtrækkende skadevirkninger. Grønlands Selvstyre har ønsket en selvstændig kriminalisering af psykisk vold. Moderaterne bakker selvfølgelig op om det. Tak for ordet. Qujanaq.

Kl. 13:21

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak til ordføreren for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Så kan vi gå videre til Danmarksdemokraternes ordfører, og det er hr. Kenneth Fredslund Petersen.

Kl. 13:21

(Ordfører)

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Tak for ordet, formand. L 14 er ud over selve indholdet næsten en gentagelse af L 13, altså kriminalitetsmæssigt. Lovforslaget har til formål at kriminalisere psykisk vold i nære relationer i kriminalloven for Grønland, hvilket vi jo på ingen måde har nogen problemer med. Regeringen ønsker, igen i fællesskab med naalakkersuisut, at arbejde for, at de danske ansvarsområder i Grønland følger standarden i Danmark med respekt for de særlige forhold og forskelle, der er mellem Danmark og Grønland. Dermed støtter Danmarksdemokraterne forslaget med de mange fine udlægninger, der er kommet fra de foregående ordførere.

Kl. 13:22

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak til ordføreren for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Vi går videre til Liberal Alliances ordfører, og det er hr. Carsten Bach. Værsgo.

Kl. 13:22

(Ordfører)

Carsten Bach (LA):

Tak for ordet. Inatsisartut besluttede for lidt mere end et år siden, at Grønland skal tiltræde Istanbulkonventionen, og den konvention pålægger så medlemsstaterne at kriminalisere alle former for vold, og det gælder også psykisk vold. Som vi også tidligere har hørt andre ordførere berette, er der blevet indsat en bestemmelse om psykisk vold i den danske straffelov helt tilbage i 2019, og en tilsvarende bestemmelse skal så med lovforslaget her indsættes i kriminalloven for Grønland, og det støtter Liberal Alliance selvfølgelig. Tak.

Kl. 13:23

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak til ordføreren for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Vi kan gå videre til Det Konservative Folkepartis ordfører, og det er hr. Rasmus Jarlov. Værsgo.

Kl. 13:23

(Ordfører)

Rasmus Jarlov (KF):

Vi støtter også lovforslaget. Selv om begrebet psykisk vold sådan rent sprogligt er lidt underligt, synes vi, det er logisk, at vi får indført samme bestemmelse, som allerede eksisterer for Danmarks vedkommende, i loven for Grønland. Og eftersom der igen er opbakning fra både Landstinget og Selvstyret, er det jo svært at finde indvendinger mod lovforslaget, så vi støtter det.

Kl. 13:23

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så tak til ordføreren. Vi går videre til Radikale Venstres ordfører, og det er hr. Christian Friis Bach.

Kl. 13:23

(Ordfører)

Christian Friis Bach (RV):

Tak for det. Det er en rigtig god nyhed, at Grønland ønsker at kriminalisere psykisk vold. Det er en alvorlig krænkelse, som kan have langvarige konsekvenser for ofrene. Det foregår jo ofte i det skjulte. Det kan være svært at få øje på. Det kan være ydmygelser, kontrol, jalousi og trusler, det kan være at blive styret af en kæreste, som man ellers har elsket, og det kan blive meget værre over tid. Så det er godt, at vi forbyder det med det her lovforslag.

Som en, der er stærkt optaget af menneskerettighederne, er jeg også meget glad for, at Inatsisartut i 2022 besluttede, at Grønland netop tiltrådte Istanbulkonventionen. Det er konventionen, der bl.a. skal forebygge og bekæmpe vold mod kvinder og vold i hjemmet, og der er artikel 33 en kriminalisering af psykisk vold.

Jeg har læst høringsvaret fra Institut for Menneskerettigheder, og de anbefaler, at lovudkastet bliver udformet, så beskyttelsen også gælder for personer, der ikke bor sammen. Lovforslaget lægger nemlig ifølge Institut for Menneskerettigheder ikke op til at kriminalisere psykisk vold, der begås mellem mennesker, der ikke bor sammen eller er knyttet til hinanden på anden vis end gennem husstanden. Der anbefaler de, at det skal være med. Psykisk vold skal være forbudt uanset gerningspersonens tilknytning til husstanden.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler derudover, at der bliver afsat ressourcer til at øge befolkningens viden om psykisk vold gennem oplysningsindsatser og undervisning målrettet børn og unge og fagpersoner, der arbejder i undervisningssektoren eller på det sociale område. Det ønske vil vi også gerne bakke op om.

Vi støtter lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 13:25

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Så kan vi gå videre til Dansk Folkepartis ordfører, og det er hr. Peter Kofod. Værsgo.

Kl. 13:25

(Ordfører)

Peter Kofod (DF):

Tak for det, formand. Der er ingen grund til at gøre det her til en lang tale. Tidligere ordførere har jo redegjort ganske glimrende for

det her forslag. Det støtter vi i Dansk Folkeparti fuldstændig op om, og vi glæder os til udvalgsbehandlingen. Tak.

Kl. 13:26

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så tak til ordføreren. Vi kan gå videre til Nye Borgerliges ordfører, og det er hr. Kim Edberg Andersen. Værsgo.

Kl. 13:26

(Ordfører)

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det, formand. I Nye Borgerlige siger vi, som vi altid siger: Hvis grønlænderne ønsker, at de får en lov, der omhandler Grønland, så skal grønlænderne selvfølgelig have det. Så Nye Borgerlige gør som altid og støtter forslaget.

Kl. 13:26

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Så kan vi gå videre til SIU's ordfører, og det er fru Aki-Matilda Høegh-Dam.

Kl. 13:26

(Ordfører)

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):

Tak for ordet. Vi er jo her i dag for at drøfte et lovforslag, som har en afgørende betydning for Grønland. Det er netop lovforslaget, som har til hensigt at ændre kriminalloven for Grønland og retsplejeloven for Grønland. Det har til formål at indføre en selvstændig bestemmelse om psykisk vold i nære relationer. Dette lovforslag bunder i Grønlands Selvstyres initiativer, og det er også en del af vores bestræbelser på at udvikle de danske ansvarsområder i Grønland.

Lovforslaget om ændring af kriminalloven for Grønland og retsplejeloven for Grønland, herunder indførelse af bestemmelser om psykisk vold i nære relationer, er blevet nøje udarbejdet og gennemgået af et enigt udvalg i Inatsisartut. Siumut i Folketinget ønsker at erklære vores fulde støtte til dette lovforslag og erkender, at det afspejler Inatsisartuts ønsker og bestræbelser. Psykisk vold er en alvorlig og skjult form for overgreb, som vi som samfund ikke blot kan ignorere. Ved at støtte dette lovforslag anerkender vi også behovet for at beskytte vores medborgere mod psykisk vold og bringe vores nation i overensstemmelse med internationale forpligtigelser.

Vi fra Siumut står sammen med Inatsisartut i vores ønske om at gøre vores samfund mere sikkert og retfærdigt, og med de ord støtter Siumut lovforslaget. Qujanaq.

Kl. 13:28

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til IA's ordfører, og det er fru Aaja Chemnitz. Værsgo.

Kl. 13:28

(Ordfører)

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Tak for lovforslaget. Inuit Ataqatigiit bakker også op om, at psykisk vold i Grønland bliver kriminaliseret. Dermed får vi skabt et større fokus på konsekvenserne af psykisk vold hjemme i Grønland.

Vi ønsker, at der skal gøres en endnu større indsats for at stoppe volden i det grønlandske samfund, og det er glædeligt i disse år, at vi ser, at en række lovinitiativer tiltrædes i Grønland, kort tid efter at de er tiltrådt i Danmark. Derfor vil vi gerne opfordre regeringen til at fortsætte deres fokus på dette fremadrettet. Der må ikke gå for

lang tid, fra den danske lov bliver opdateret, til den grønlandske lov tilsvarende bliver opdateret.

Det er positivt, at Grønlands Politi gerne vil udarbejde en vejledning om brugen af denne lov. Men det skal ske med udgangspunkt i den danske vejledning, og derfor vil vi gerne sikre os, at vejledningen bliver kulturtilpasset til det grønlandske samfund. Vi opfordrer også til, at relevant personale får kursus i brugen af lovens bestemmelser, og at der afsættes midler til en oplysningskampagne rettet mod befolkningen, som der også er nævnt flere steder i lov materialet.

Så vil vi også gerne bakke op om Institut for Menneskerettigheders bemærkninger om det her med, at det også skal gælde for folk, der ikke nødvendigvis bor sammen, for det kender vi også til tilfælde af hjemme i det grønlandske samfund.

Med disse bemærkninger støtter vi lovforslaget, og jeg skal også hilse fra Enhedslisten og sige, at de også støtter lovforslaget. Qujanaq. Mange tak.

Kl. 13:29

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Så kan vi give ordet justitsministeren.

Kl. 13:30

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Tak for det. Endnu en gang tak til alle ordførerne for tilkendegivelserne. Som jeg også sagde ved det sidste lovforslag, er der også i Grønland blevet set positivt på lovforslaget, som det grønlandske selvstyre har tilsluttet sig. Det er vigtigt for mig, at der er grønlandsk opbakning til lovændringer for Grønland, fordi det er det grønlandske folk, der skal bestemme, hvad der skal gælde i Grønland. Det er i sagens natur dem med indgående kendskab til det grønlandske samfund og til grønlandske forhold, som også er bedst egnede til at vurdere, hvordan det grønlandske retssystem skal indrettes. Jeg er glad for, at der også her i Folketinget er bred opbakning til forslaget.

Jeg tror, vi alle sammen kan være enige om, at et stærkt justitsområde er en forudsætning for et velfungerende og trygt samfund. Det er i den forbindelse afgørende, at vi arbejder for, at standarden for danske ansvarsområder i Grønland følger standarden i Danmark med selvfølgelig respekt for de særlige forhold og forskelle, der gælder i og mellem vores lande, og at vi prioriterer at opdatere lovgivningen på danske ansvarsområder. Det lovforslag, som vi behandler i dag, har netop til formål at gøre det og dermed styrke Justitsministeriets ansvarsområde i Grønland. Lovforslaget er udarbejdet efter ønske fra og også i tæt dialog med naalakkersuisut, og det er vi selvfølgelig glade for.

Jeg er meget glad for, at der med lovforslaget foreslås indført en selvstændig bestemmelse om psykisk vold i kriminalloven. Bestemmelsen bygger på straffelovens bestemmelser om psykisk vold. Hvis lovforslaget vedtages, vil det fremover stå helt klart, at psykisk vold er uacceptabelt i Grønland, helt på linje med fysisk vold. Det er vigtigt, at vi som samfund sender et signal til dem, der udsættes for det, om, at det ikke er dem, der er noget galt med. De er ofre, og den person, der har udsat dem for volden, er krænker. Det handler om ofrenes retsfølelse. Den skal altid komme først, og vi skal sikre, at ofre bliver mødt, set og hørt i retsvæsenet.

Den psykiske vold foregår ofte i hjemmet, og den efterlader ingen mærker på kroppen. Jeg medgiver derfor, at det kan være svært at bevise, at psykisk vold har fundet sted, men det er på ingen måde et argument for at undlade at kriminalisere psykisk vold. Det er vigtigt, at vi sender et budskab til alle om, at psykisk vold er uacceptabelt. Det er mit håb, at forslaget vil være med til at skabe et øget fokus på psykisk vold, og at det kan tilskynde flere ofre for psykisk vold til at stå frem og anmelde overgreb, så de kan blive frigjort og komme tilbage til et frit liv uden kontrol og styring.

Med de bemærkninger skal jeg endnu en gang takke for indlæg-gene. Jeg ser frem til den videre behandling her i Folketinget og står naturligvis til rådighed for besvarelse af de spørgsmål, der måtte opstå i den forbindelse. Tak for ordet. Qujanaq!

Kl. 13:32

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er en kort bemærkning fra hr. Christian Friis Bach.

Kl. 13:32

Christian Friis Bach (RV):

Tak for det. Jeg vil blot høre justitsministeren om en bemærkning i høringssvaret fra Institut for Menneskerettigheder, der anbefaler, at lovudkastet bliver udformet, så det også gælder for personer, der ikke bor sammen eller er tilknyttet hinanden gennem husstanden. Jeg vil høre, om justitsministeren vil tage det spørgsmål op med naalakkersuisut og drøfte en eventuel ændring af lovforslaget, så det også dækker i de situationer, hvor personer ikke bor sammen.

Kl. 13:33

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ministeren.

Kl. 13:33

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Vi tager i sagens natur alle høringssvar seriøst, og vi vil selvfølgelig arbejde videre med dem i den videre lovbehandling. Jeg kan ikke allerede på stående fod lægge mig fast på, om det er en ændring, der vil blive taget med. Det er selvfølgelig noget, vi i givet fald vil have en dialog med naalakkersuisut om. Men vi tager selvfølgelig altid alle høringssvar alvorligt.

Kl. 13:33

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til ministe-ren.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Grønlandsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 21:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks tilslutning på medlemstatsligt grundlag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2023/977 af 10. maj 2023 om udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2006/960/RIA.

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).

(Fremsættelse 24.10.2023).

Kl. 13:34

Forhandling

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Forhandlingen er åbnet. Den første ordfører er Socialdemokratiets ordfører, og det er hr. Henrik Møller. Værsgo.

Kl. 13:34

(Ordfører)

Henrik Møller (S):

Tak for det.

»Tværnationale kriminelle aktiviteter spreder sig på tværs af grænserne og manifesterer sig i form af organiserede kriminelle grupper og terrorgrupper, der deltager i en lang række stadig mere dynamiske og komplekse kriminelle aktiviteter. Der er derfor behov for en forbedret retlig ramme for at sikre, at de kompetente retshåndhævende myndigheder kan forebygge, afsløre og efterforske strafbare handlinger på en mere effektiv måde.«

Det er sådan en af de bemærkninger, der er i materialet, i forhold til forslaget, som er her, og det synes jeg egentlig beskriver meget godt, hvad baggrunden for det her er. Det er jo sådan, at Danmark har et forbehold på retsområdet, og det her er et direktiv, som er derfra, men den her del af det har med Schengendelen at gøre; det er en udbygning af det.

Vi har jo tidligere lagt os fast på både Schengen og de udbygninger, der har været, og det er sådan set også det, vi lægger op til i forbindelse med det her lovforslag, som er her – eller undskyld, det er jo netop ikke et lovforslag, men et beslutningsforslag, for lovgivningsmæssigt kræver det her forslag i og for sig ikke nogen ændringer, men da der også er noget økonomi forbundet med det her, kræver det, at Folketinget er inde over og giver sit besyv med i forhold til det her. Det har vi fra Socialdemokratiets side ingen problemer med, så vi kan godt bakke det her beslutningsforslag op.

Kl. 13:36

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren, og vi kan gå videre – nej, der er et ønske om en kort bemærkning. Vi skal lige kigge efter en ekstra gang og se, om vi kan få det til at slå igennem i systemet. Der kom den. Der er en kort bemærkning, og det er fra hr. Peter Kofod. Værsgo.

Kl. 13:36

Peter Kofod (DF):

Tak for det, og tak for ordførertalen. Jeg synes, den her sag har været svær at forholde sig til, fordi vi har fået et meget kort, hvad skal man sige, aftræk til at sætte os ind i den her sag, og det er jo meget væsentligt. Der er selvfølgelig et økonomisk aspekt, men læg det til side. Der er også nogle principielle aspekter i forhold til Schengen. Der er nogle løfter, der er givet i forbindelse med en folkeafstemning, vi har holdt, om retsforbeholdet.

Jeg synes, det er meget, meget kort varsel, regeringen har givet os til at sætte os ind i ret komplekse problemstillinger på det her område. Så jeg vil gerne høre den socialdemokratiske ordfører, om man i fremtiden, når man fremsætter den her slags ting, vil bestræbe sig på i hvert fald at give os nogle dage – det synes jeg ikke er for meget forlangt – til at få læst materialet ordentligt igennem, inden der skal gives mandat i Europaudvalget. Det har i hvert fald for os været en virkelig rodet proces, som vi har været ret trætte af.

Kl. 13:37

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 13:37

Henrik Møller (S):

Jamen det tager vi ned, og så smider jeg serven videre til ministeren og ministeriet, som jo har initiativet på den her del. Men det er klart, at som udgangspunkt skal vi have ordentlig tid til at forberede os på de sager, der kommer, så selvfølgelig.

Kl. 13:37

Kl. 13:40

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Hr. Peter Kofod frafalder sin anden korte bemærkning. Så siger vi tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi kan gå videre til Venstres ordfører, og det er hr. Preben Bang Henriksen.

Kl. 13:37

(Ordfører)

Preben Bang Henriksen (V):

Tak for det. Jeg skal ikke trætte Folketinget med at repetere, hvad alt det her går ud på; det har min kollega fra Socialdemokratiet så glimrende gjort. Vi kan tilslutte os de bemærkninger, der kom fra Socialdemokratiet.

Som det også er sagt tidligere på dagen, er økonomisk kriminalitet noget af det, som vi skal være endnu mere opmærksomme på i fremtiden, og som også kommer til at fylde i det arbejde, vi skal have gjort, omkring politi og anklagemyndighed. Derfor er det såmænd kun nærliggende også at stemme for et forslag, der har til formål at opnå Folketingets samtykke til, at regeringen på Danmarks vegne på mellemstatsligt grundlag tilslutter sig direktivet om udveksling af oplysninger mellem medlemsstaters retshåndhævende myndigheder.

Det drejer sig om at forebygge, afsløre og efterforske strafbare handlinger på tværs af EU's grænser. Det kan Venstre helt tilslutte sig.

Kl. 13:38

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Der er ingen korte bemærkninger, så tak til ordføreren. Vi går videre til Moderaternes ordfører, og det er fru Charlotte Bagge Hansen. Værsgo.

Kl. 13:38

(Ordfører)

Charlotte Bagge Hansen (M):

Tak for ordet, formand. Jeg står her i dag som vikar for vores ordfører på området, da han desværre ikke kunne være til stede. Tak for ordet, og så vil jeg gerne sige tak til mine to kollegaer fra de to andre partier for en god teknisk redegørelse for forslaget, så det vil jeg ikke komme så meget ind på.

I Moderaterne mener vi, at det er vigtigt at skabe de bedste forudsætninger for samarbejde mod grænseoverskridende kriminalitet, som jo desværre er en stor udfordring i EU. Direktivet, vi i dag diskuterer, er en videreudvikling af Schengensamarbejdet. Danmark har allerede tilsluttet sig alle retsakter, der ligesom dette direktiv videreudbygger samarbejdet. I en tid med globale udfordringer og utallige interaktioner på tværs af landegrænser, herunder kompleks grænseoverskridende kriminalitet, er det helt essentielt, at vi samarbejder.

I Moderaterne ser vi generelt utrolig positivt på Danmarks deltagelse i EU. EU-medlemskabet har haft mange positive effekter, både økonomisk, men også på andre samarbejdsområder, herunder mod grænseoverskridende kriminalitet. For gennem samarbejde kommer vi længst med at løse alle de komplekse problemer, ikke bare inden for dette område, men mange andre områder. Derfor støtter Moderaterne naturligvis op om beslutningsforslaget. Tak for ordet.

Kl. 13:40

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Der er ikke nogen korte bemærkninger, så tak til ordføreren. Så kan vi gå videre til Danmarksdemokraternes ordfører, og det er hr. Kenneth Fredslund Petersen. Værsgo.

(Ordfører)

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Tak for ordet. Jeg skal starte med at meddele, at jeg står her på vegne af vores retsordfører, Betina Kastbjerg, som ikke har været i stand til at være til stede i dag. Som de tidligere ordførere har fremført så fint, er der tale om at give den danske regering mandat til at tilslutte sig Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder. Normalt ville dette som også tidligere nævnt være blevet indhentet i Europarådet forud for behandlingen i Bruxelles. Det har så vist sig, at der blev vurderet, at det ikke var nødvendigt, og siden hen har man genvurderet og fundet ud af, at det var nødvendigt. Derfor fremsætter regeringen nu dette beslutningsforslag.

I Danmarksdemokraterne bakker vi op om forslaget, og så skal jeg hilse fra De Konservative og sige, at de også bakker op.

Kl. 13:41

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Der er ikke nogen korte bemærkninger, så tak til ordføreren. Vi kan gå videre til Liberal Alliances ordfører, og det er hr. Steffen Larsen.

Kl. 13:41

(Ordfører)

Steffen Larsen (LA):

Det, vi behandler her i dag, er jo et beslutningsforslag, der alene er endt i hænderne på os i Folketingssalen og for den sags skyld også i Retsudvalget til hastebehandling som et beslutningsforslag, fordi Justitsministeriet ikke har gjort sit arbejde ordentligt. Protokol 22 i Den Europæiske Unions Tidende beskriver meget specifikt vilkårene, og at regeringen havde 6 måneder til at tilslutte sig denne ordning. Jeg citerer lige artikel 4 i protokollen:

»Inden seks måneder efter, at Rådet har truffet foranstaltning om et forslag om eller initiativ til udbygning af Schengenreglerne, som er omfattet af denne del, træffer Danmark afgørelse ...«

Det kan altså ikke være nogen overraskelse, at der skulle ske tilslutning, så hvorfor dog i alverden komme i sidste øjeblik og haste det igennem her? Der står jo også i regeringsgrundlaget, hvis ellers man skal stole på det dokument, at regeringen vil tage hastigheden ud af lovgivningen. Det er derfor utroligt, at vi nu står her med et forslag, der skal være færdigbehandlet på så kort tid. Vi kan også bemærke, at blandt retsordførere er det jo indtil videre udelukkende Venstre af regeringspartierne, der har kunnet sende sin retsordfører, ligesom det kun er Peter Kofod fra Dansk Folkeparti og undertegnedede, der er her som retsordførere.

Regeringen selv beskriver jo, og jeg citerer, at det vil have store økonomiske konsekvenser. Og er det virkelig formålstjenligt at hastebehandle beslutningsforslag med store økonomiske konsekvenser? Man skulle efter minskandalen og flere andre problematiske økonomiske beslutninger i dansk politisk historie tro, at netop det med store økonomiske konsekvenser er noget, der skulle gøre, at vi krævede grundig overvejelse i vores lovarbejde, og at man netop tog hastigheden ud af en sådan beslutning. Men nej, Justitsministeriet fik ikke det her håndteret før sommeren, hvor der var tid. De kommer med det i sidste øjeblik.

I går, torsdag den 26. oktober, havde Retsudvalget i forvejen to sager i salen. Der havde vi alle retsordførerne samlet. Havde det så måske ikke også været bedre og mere praktisk, hvis man havde sat sagen i salen der i stedet for at kalde retsordførerne ind igen i dag, hvor flere af mine kolleger har møder i andre dele af landet og altså ikke er til stede? I en tid, hvor vi taler om stress blandt politikere, og hvorledes arbejdsforholdene er herinde, og hvor vi taler om lovsjusk, og hvorledes vores procedurer skal sikre os imod den slags, var det måske en idé, at vi tog os lidt sammen, når det kommer til brugen

af vores parlamentarikere, særlig når det lader til primært at dreje sig om at give regeringen en redningskrans, fordi den ikke selv har fulgt med i timen og overholdt de deadlines, den har forpligtet sig på. Med de ord vil jeg sige tak.

Kl. 13:44

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Og så kigger jeg lige rundt engang – så kan vi gå videre til Dansk Folkepartis ordfører, og det er hr. Peter Kofod. Værsgo.

Kl. 13:44

(Ordfører)

Peter Kofod (DF):

Tak for det, formand. I virkeligheden kunne Liberal Alliances ordfører jo have hilst fra Dansk Folkeparti, for han sagde meget godt det, der skulle siges, synes jeg, om processen. Det har været et virkelig dårligt forløb, og man skal faktisk ikke forklejne hele procesdiskussionen, for vi synes for det første, at det her spørgsmål er meget vigtigt, men det har for det andet også været ret komplekst og kompliceret for os som partier at sætte os ind i, og derfor duer det ikke, at man kun har meget få timer, fra at man bliver præsenteret for det her, til at der er mandatgivning i udvalget i første omgang, og så til at vi meget hurtigt efter diskuterer det her.

Jeg skal komme ind på, hvorfor jeg synes, at det, vi diskuterer, er så væsentligt, og hvorfor det fylder så meget for os som parti. Det er først det, at det her er en udløber af noget, der har med Schengen at gøre, og allerede der skal alarmklokkerne ringe. Når man læser ministerens skriftlige fremsættelse, står der, at hvis vi ikke vedtager det her, kan det »ultimativt betyde ekskludering af Danmark fra Schengensamarbejdet«. Jeg skal da gerne indrømme, at da jeg læste beslutningsforslaget, blev jeg fristet et øjeblik – skulle vi tage chancen?

Spøg til side. Vi skal jo sætte os grundigt ind i det her, og det har vi også gjort. Det økonomiske spor løser vi; dansk politi koster penge, og politisamarbejde koster penge. Det koster penge at være tryk, så det er jo ikke det økonomiske spor, der ligesom falder os for brystet her. Det er, at vi skal være helt sikre på, hvad det er, vi går med til – at vi ikke integrerer os dybere i et samarbejde, der lovede os sikre ydre grænser og i stedet for begyndte at bekæmpe vores nationale grænser. Det kan vi selvfølgelig ikke være med i.

Men kan vi være med i noget, der handler om rent politisamarbejde, hvor danske betjente kan trække på erfaringer andre steder fra eller andres information? Selvfølgelig – det siger sig selv, det giver mening. Det tror jeg alle Folketingets partier kan være med i. Så vi har haft en afgrænsningsdiskussion om, hvor vidtgående vi synes det her er.

I Europaudvalget traf vi den beslutning, at vi stemte nej. Det var af den simple årsag, at vi simpelt hen ikke kunne nå til bunds i forslaget, og vi vil ikke tvinges til at haste noget igennem og lige pludselig give mandat til regeringen og så måske efterfølgende stå med håret i postkassen og have sagt ja til noget, som vi burde have sagt nej til. Og vi er stadig væk i en proces med det her.

Jeg håber meget, for vi kommer til at spørge mere ind til det her forslag, at ministeren vil stille sig beredvilligt over for det. For vi er lidt splittede i det her spørgsmål mellem på den ene side vores træthed over Schengen og på den anden side vores meget store ønske om, at dansk politi skal kunne trække de nødvendige oplysninger for at holde det her land trygt, men det betyder bare ikke yderligere inkludering eller integration i Schengen, og derfor er det en svær sag for os, som vi har diskuteret flere gange og kommer til at diskutere frem til den endelige vedtagelse af forslaget.

Så jeg vil ikke, før ministeren har svaret på alt det, vi kommer til at spørge om, og har været på talerstolen, stå her og garantere, om vi stemmer ja eller nej. Vi forholder os egentlig ret åbent til den

information, vi måtte få, og har jo forhåbentlig nu god tid til at tage stilling til det her spørgsmål endeligt. Tak, formand.

Kl. 13:48

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren, og så ser jeg lige rundt i salen engang. Vi kan gå videre til justitsministeren.

Kl. 13:48

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Tak for det, og tak for bemærkningerne, både de positive tilkendegivelser, men også de krasse bemærkninger. Det tager vi selvfølgelig alvorligt, og vi vil gøre alt, hvad vi kan, for at den her type processer ikke opstår igen. Derfor vil jeg også gerne indledningsvis takke Folketinget for at behandle beslutningsforslaget med fornøden hurtighed og respekt. Jeg er klar over, at det her er en komprimeret proces, som desværre giver kortere tid til udvalgsbehandlingen, og det er naturligvis beklageligt. Jeg håber dog, at ordførerne på trods af den beklagelige proces vil bakke op om beslutningsforslaget.

Beslutningsforslaget har til formål at opnå Folketingets samtykke til, at regeringen på Danmarks vegne på mellemstatsligt grundlag tilslutter sig direktivet om udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder. Selve direktivet har til formål at sikre en hensigtsmæssig og også hurtig informationsstrøm mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder og dermed styrke samarbejdet om at forebygge, afsløre og efterforske strafbare handlinger på tværs af EU's medlemsstater.

Det stiller regeringen sig meget positivt i forhold til. Det er Justitsministeriets vurdering, at direktivet kan bidrage til et mere effektivt samarbejde mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder til gavn for indsatsen mod grænseoverskridende kriminalitet, og det kan regeringen naturligvis bakke op om.

Direktivet forventes at have væsentlige økonomiske konsekvenser i form af udgifter for politiet til it-udvikling og it-tilpasning. Herudover forventes varige udgifter, som følge af at politiet forventes at skulle håndtere et øget antal henvendelser fra andre medlemsstater om datadeling.

Som følge af det danske retsforbehold deltog Danmark ikke i Rådets vedtagelse af direktivet, ligesom direktivet ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark. Direktivet er imidlertid en videreudvikling af Schengensamarbejdet, og Danmark skal på den baggrund i henhold til artikel 4 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling inden 6 måneder fra direktivets vedtagelse træffe afgørelse om, hvorvidt Danmark vil gennemføre direktivet, og fristen for at tilslutte sig direktivet er derfor den 10. november.

Træffer Danmark afgørelse om, at direktivet skal gennemføres i dansk ret, så skabes der en folkeretlig forpligtelse mellem Danmark og de medlemsstater, der er bundet af direktivet. Vælger Danmark ikke at tilslutte sig direktivet, skal de øvrige medlemsstater overveje, hvilke »passende foranstaltninger« der i så tilfælde skal tages, og det kan ultimativt betyde ekskludering af Danmark fra Schengensamarbejdet.

Efter regeringens opfattelse er der meget, der taler for, at Danmark bør tilslutte sig direktivet, for det er regeringens holdning, at Danmark fortsat bør deltage fuldt ud i Schengensamarbejdet og dermed også i direktivet. Det er samtidig Justitsministeriets vurdering, at direktivet kan bidrage til en mere effektiv udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder til gavn for indsatsen mod grænseoverskridende kriminalitet.

Det er imidlertid vurderingen, at Folketingets samtykke efter grundlovens § 19, stk. 1, vil skulle indhentes, forinden regeringen på Danmarks vegne kan tilslutte sig direktivet. Det skyldes, at Folketingets medvirken kan blive nødvendigt for at tilvejebringe hjemmel til at finansiere de udgifter, som vil knytte sig til de forpligtelser, som

regeringen på Danmarks vegne ville påtage sig ved en tilslutning til direktivet.

Kl. 13:53

Jeg håber derfor, at I er enige med regeringen i, at Danmark fortsat bør deltage fuldt ud i Schengensamarbejdet, og at det samtidig er en god idé at bidrage til en mere effektiv udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder til gavn for indsatsen mod grænseoverskridende kriminalitet, og at I derfor vil stemme for det fremsatte beslutningsforslag. Tak.

Kl. 13:52

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er et par korte bemærkninger, og den første er fra hr. Steffen Larsen.

Kl. 13:52

Steffen Larsen (LA):

Ministeren er inde på, hvilke konsekvenser det kan have for os, hvis vi ikke tilslutter os det her rettidigt. Men lad os sige, at vi nu var i proces med at få det her igennem Folketingssalen og det så først var den 24. november, vi ville være færdige med den proces, hvis vi gjorde tingene rettidigt og ordentligt og stille og roligt og fik gennemlyst, hvad det egentlig er, det drejer sig om i den normale lovgivningsproces, så er det jo ikke på nogen måde sådan, at de øvrige lande ville smide os ud af Schengen. Er det det? Ville de smide os ud af Schengen, hvis vi var i den proces og vi gjorde tingene rettidigt og ordentligt, og som vores processer normalt ville være?

Kl. 13:52

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ministeren.

Kl. 13:52

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Det tror jeg er svært at svare på. Altså, som der jo står, og som jeg også redegjorde for i min tale, vil medlemsstaterne kunne træffe passende foranstaltninger, og det kan i yderste konsekvens betyde, at Danmark ikke kan deltage i Schengensamarbejdet. Om det ville komme så vidt, tør jeg ikke stå firkantet og svare enten ja eller nej til.

Kl. 13:53

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Hr. Steffen Larsen.

Kl. 13:53

Steffen Larsen (LA):

Jeg tror jo på, at hvis vi nu var i proces og det bare var den normale lovgivningsproces, vi kørte med, og tingene derfor ville tage lidt længere tid, men at vi stadig ville ende med at tilslutte os, og hvis vi signalerede det til vores samarbejdspartnere i Schengen, så ville de umiddelbart have forståelse for det og sige: Okay, I kan få et lille slag over fingrene i regeringen, men lad os komme videre i teksten; I fortsætter. Jeg tror ikke, der er nogen fare for, at der er et flertal i Folketingssalen for ikke at tilslutte sig det her. Så jeg tror, det er en dårlig argumentation, der kommer, for, at det her skal hastes igennem.

Kl. 13:53

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ministeren.

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Altså, når vi fra regeringens side og jeg på vegne af Justitsministeriet anmoder om at hastebehandle et beslutningsforslag, er det jo ikke noget, vi gør for sjovs skyld.

Jeg skal ikke kunne afvise, at hr. Steffen Larsen har ret. Jeg tør omvendt heller ikke at satse på det.

Kl. 13:54

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så står der, at hr. Henrik Møller har trykket sig ind. Værsgo.

Kl. 13:54

Henrik Møller (S):

Tak. Det er egentlig mere en serviceoplysning. Jeg skal blot meddele fra SF, at de også har tænkt sig at stemme for forslaget.

Kl. 13:54

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Ministeren.

Kl. 13:54

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Det er korrekt. Jeg havde faktisk lovet den socialdemokratiske europoordfører, at jeg ville sige det fra talerstolen. Det glemte jeg blot, og derfor er det jo fint, at hr. Henrik Møller lige kunne gøre rede for det.

Kl. 13:54

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Det er hermed veldokumenteret. Så er det fru Zenia Stampe.

Kl. 13:54

Zenia Stampe (RV):

Tak, og undskyld, ærede minister, ærede publikum hjemme i stuerne og ærede publikum oppe på tilhørrækkerne. Det gik lidt hurtigt i salen, så vi nåede ikke at komme herved og holde vores ordførertale. Jeg havde endda lovet også at hilse fra Alternativet.

Derfor skal jeg bare på helt utraditionel vis fortælle ministeren og regeringen, at Radikale Venstre og Alternativet selvfølgelig også støtter op om det her beslutningsforslag.

Kl. 13:55

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Ministeren.

Kl. 13:55

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Det glæder mig, så tak til fru Zenia Stampe. Jeg håber, at hun får vejret lige om lidt. Også tak til Alternativet, og endnu en gang tak til hele Folketinget for den fleksibilitet, man også udviser ved at behandle det her beslutningsforslag på den her hastende måde.

Kl. 13:55

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Har fru Zenia Stampe luft til en anden runde? Hun frafalder, men har fået luften tilbage. Ministeren.

Kl. 13:55

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Jeg har ikke yderligere.

Kl. 13:55

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så siger vi tak til alle. Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til ministeren.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

_____

Kl. 13:56

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes fredag den 3. november, kl. 10.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside. Jeg skal i øvrigt henvide til ugeplanen, der også vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 13:56).

_____